

**UCHWAŁA NR XXI/153/2016
RADY POWIATU TARNOGÓRSKIEGO**

z dnia 24 maja 2016 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego w Powiecie Tarnogórskim na lata 2016-2020

Na podstawie art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. 2015r. poz. 1445 z późn. zm.¹⁾) oraz po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

**Rada Powiatu
uchwała:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego w Powiecie Tarnogórskim na lata 2016-2020 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tarnogórskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady Powiatu

Adam Chmiel

---

¹⁾Przepisy wprowadzające zmiany opublikowano w: Dz. U. z 2015 r. poz. 1890

Strategia Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego w Powiecie Tarnogórskim na lata 2016 – 2020

Autorzy Strategii:

1. Anna Kubica - pracownik Biura Strategii i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach
2. Agnieszka Brzuska - pracownik Biura Strategii i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach
3. Dyrektorzy ponadgimnazjalnych szkół zawodowych Powiatu Tarnogórskiego

Spis treści

Wstęp	5
1. Analiza otoczenia społeczno – gospodarczego powiatu tarnogórskiego	6
1.1. Opis powiatu tarnogórskiego	6
1.2. Przedsiębiorczość w powiecie tarnogórskim	7
1.3. Lokalny rynek pracy	12
2. Diagnoza strategiczna	14
2.1. Zespół Szkół Chemiczno – Medycznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach	23
2.2. Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach	25
2.3. Centrum Edukacji Ekonomiczno – Handlowej w Tarnowskich Górach	28
2.4. Zespół Szkół Gastronomiczno – Hotelarskich w Tarnowskich Górach	31
2.5. Zespół Szkół Artystyczno- Projektowych w Tarnowskich Górach	35
2.6. Wieloprofilowy Zespół Szkół w Tarnowskich Górach	38
2.7. Zespół Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach	43
2.8. Zespół Szkół Techniczno – Usługowych w Tarnowskich Górach	45
2.9. Zespół Szkół Techniczno – Ekonomicznych w Radzionkowie	48
2.10. Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Tarnowskich Górach	51
2.11. Zespół Szkół Specjalnych w Radzionkowie	53
3. Analiza zawodów, zgodnych z kierunkami kształcenia w ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych, dla których Powiat Tarnogórski jest organem prowadzącym w oparciu o badania Barometr zawodów 2016 dla województwa śląskiego i powiatu tarnogórskiego	54
3.1. Podsumowanie analizy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie tarnogórskim	64
4. Analiza SWOT Szkolnictwa Zawodowego w powiecie tarnogórskim	69
5. Misja i wizja	71
6. Cele Strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań	71
6.1. Cele Operacyjne	72
6.2. Grupy docelowe celów strategicznych i operacyjnych	76
6.3. Działania dla celów strategicznych i operacyjnych	77
6.4. Mierniki, wskaźniki monitoringu strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim	90

7.	Finansowanie szkół zawodowych i możliwe źródła finansowania działań celów operacyjnych i strategicznych	93
7.1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	94
7.2.	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój – POWER	95
7.3.	Program ERASMUS+	96
8.	System wdrażania Strategii	97
9.	Powiązanie Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie województwa, kraju i Unii Europejskiej	98
10.	Podsumowanie i wnioski	100

Wstęp

Dostrzegając problemy, z którymi boryka się szkolnictwo zawodowe w powiecie tarnogórskim oraz mając na celu optymalizację procesu kształcenia zawodowego w głównej mierze poprzez dostosowanie oferty szkół zawodowych do potrzeb lokalnego rynku pracy opracowano Strategię Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego w Powiecie Tarnogórskim na lata 2016-2020. Strategia stanowi kompleksowy program rozwoju szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim na lata 2016-2020.

Została ona opracowana w szczególności na podstawie:

1. opracowania wykonanego przez Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli WOM w Katowicach,
2. raportu z analizy i oceny kosztów funkcjonowania placówek oświatowych prowadzonych przez Powiat Tarnogórski,
3. raportu z przeprowadzonych badań lokalnego rynku pracy wśród osób bezrobotnych oraz przedsiębiorców z terenu powiatu tarnogórskiego,
4. badania ankietowego, które zostało przeprowadzone wśród uczniów, nauczycieli i dyrektorów szkół zawodowych w powiecie tarnogórskim,
5. dokumentów strategicznych na poziomie wojewódzkim i krajowym,
6. Regionalnej Strategii Innowacji,
7. Barometru zawodów 2016 – raportu podsumowującego badanie w województwie śląskim.

W pierwszej części scharakteryzowany został skrótowo profil społeczno – gospodarczy powiatu tarnogórskiego, opisano lokalny rynek pracy z uwzględnieniem danych dotyczących poziomu bezrobocia w powiecie w poszczególnych grupach oraz scharakteryzowano przedsiębiorczość tj. liczbę zarejestrowanych w REGON podmiotów gospodarczych, ich wielkość oraz branże dominujące w powiecie tarnogórskim. Do tego celu posłużył raport końcowy z badania rynku pracy w powiecie tarnogórskim opracowany w listopadzie 2015 roku przez Biostat na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowskich Górach, dane Głównego Urzędu Statystycznego, analiza zawodów nadwyżkowych i deficytowych oraz konsultacje z organizacjami zrzeszającymi lokalnych przedsiębiorców i działającymi na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w powiecie tarnogórskim.

W drugiej części opracowana została diagnoza strategiczna stanu faktycznego szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim. Została ona podzielona na dwie części:

1. diagnozę kształcenia zawodowego w oparciu o badania ankietowe,
2. analizę zawodów, tożsamyh bądź pokrewnych do kierunków kształcenia w zakresie zapotrzebowania na nie na lokalnym oraz regionalnym rynku pracy.

Ta część diagnozy powstała w oparciu o ankiety przeprowadzone w lutym 2016 roku we wszystkich ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych, dla których Powiat Tarnogórski jest organem prowadzącym, wśród uczniów, nauczycieli praktycznej nauki zawodu i przedmiotów zawodowych oraz dyrektorów szkół. W oparciu o ankiety opisano kierunki kształcenia, dla których prowadzone są nabory, bazę dydaktyczną szkół, jak i ocenę oraz bariery w rozwoju szkolnictwa zawodowego z perspektywy uczniów, nauczycieli oraz dyrektorów. W analizie uwzględnione zostały również preferencje badanych uczniów odnośnie podjęcia pracy bądź kontynuowania nauki, potencjalnych kierunków studiów i uczelni, na których chcieliby kontynuować edukację oraz zapotrzebowanie wśród uczniów na zdobycie dodatkowych kwalifikacji, odbycie dodatkowych specjalistycznych kursów zawodowych, które w przyszłości pozwolą im łatwiej znaleźć pracę na lokalnym rynku. Dzięki ankietom udało się określić stan wyposażenia poszczególnych pracowni, ocenić poziom zadowolenia z zajęć praktycznych oraz poznać pomysły samych zainteresowanych, czyli uczniów, które pozwolą uatrakcyjnić ofertę szkolnictwa zawodowego. W analizie zawarto również informacje na temat współpracy szkół z uczelniami wyższymi, pracodawcami, zainteresowania utworzeniem klas patronackich, klas wielozawodowych, jak również informacje dotyczące wymiaru praktyk zawodowych. Opisano również dobre praktyki dla szkolnictwa zawodowego wdrożone w poszczególnych szkołach. W drugiej części diagnozy w oparciu o Barometr zawodów na rok 2016 przeanalizowano również zawody deficytowe, zawody w równowadze oraz zawody nadwyżkowe zarówno dla województwa śląskiego, jak i powiatu tarnogórskiego.

W oparciu o sformułowaną diagnozę opracowana została analiza SWOT opisująca słabe i mocne strony szkolnictwa zawodowego, ale także szanse i zagrożenia dla jego rozwoju w przyszłości. Analiza SWOT była punktem wyjścia do opracowania wizji, misji i priorytetowych celów strategicznych i operacyjnych dla rozwoju szkolnictwa zawodowego. W oparciu o analizę SWOT oraz przyjęte dokumenty strategiczne w tym Strategię Rozwoju województwa śląskiego, Program Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego w Województwie Śląskim oraz Regionalną Strategię Innowacji sformułowane zostały cele strategiczne oraz operacyjne dla rozwoju szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim. Wskazano również możliwe źródła finansowania działań przyjętych w Strategii w obecnym okresie programowania 2014-2020. Opisane zostały wnioski i rekomendacje.

1. Analiza otoczenia społeczno – gospodarczego powiatu tarnogórskiego

1.1. Opis powiatu tarnogórskiego

Powiat tarnogórski leży na południu Polski, w środkowo - północnej części województwa śląskiego, na obrzeżach Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego posiadając wszystkie dogodnie połączenia komunikacyjne. Od zachodu graniczy on z powiatem gliwickim oraz z należącym do województwa opolskiego powiatem strzeleckim, od południa z takimi miastami na prawach powiatu jak Gliwice, Zabrze, Bytom i Piekary Śląskie, od wschodu z powiatem będzińskim oraz myszkowskim, natomiast od północy z powiatem lublinieckim. Powiat obejmuje obszar 644 km², co daje mu 10 pozycję wśród 17 powiatów ziemskich województwa śląskiego. Na terenie powiatu znajduje się 9 gmin, w tym 4 miejskie i 5 wiejskich. Do gmin miejskich powiatu tarnogórskiego należą: Tarnowskie Góry, Radzionków, Miasteczko Śląskie, Kalety, natomiast wśród gmin wiejskich znajdują się: Zbrosławice, Tworóg, Świerklaniec, Ożarówice, Krupski Młyn. Pod względem powierzchni największą gminą w powiecie są Zbrosławice, najmniejszą zaś Radzionków.

Rysunek nr 1 Mapa Powiatu Tarnogórskiego

Pod względem liczby ludności powiat tarnogórski zajmuje 17 pozycję wśród 36 powiatów ziemskich i grodzkich województwa śląskiego. Według danych GUS na koniec roku 2014, powiat tarnogórski zamieszkiwały 138 502 osoby.

Najbardziej zaludnioną gminą powiatu są Tarnowskie Góry zamieszkiwane przez 60 879 osób, najmniej liczna jest gmina Krupski Młyn zamieszkiwana przez 3 265 osób. Liczba ludności miejskiej w powiecie tarnogórskim wynosi 93 938 osób (67,8% ogółu ludności), natomiast ludności wiejskiej 44 564 osób (32,2% ogółu ludności). Kobiety stanowią 51,4% ludności powiatu, natomiast mężczyźni stanowią 48,6% ludności powiatu. Do słabych stron powiatu tarnogórskiego należy sytuacja demograficzna ludności. W ostatnich 6 latach obserwuje się spadek liczby ludności poniżej 24 roku życia, stale również maleje odsetek osób w wieku produkcyjnym. Jednocześnie w powiecie następuje sukcesywny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Sytuacja ta stanowi efekt zjawiska starzenia się społeczeństwa, co jest odbiciem trendu ogólnokrajowego. Zdecydowanie mocną stroną powiatu jest saldo migracji, które na przestrzeni ostatnich lat (od 2009 do 2014 r.) było dodatnie. Oznacza to, że więcej osób przeprowadzało się na teren powiatu niż się z niego wyprowadzało. Do mocnych stron powiatu należy też zaliczyć rozwój przedsiębiorczości. Liczba podmiotów gospodarczych w ciągu ostatnich sześciu lat ulega stałemu wzrostowi. Tylko w ciągu ostatniego roku liczba tych podmiotów zwiększyła się o 1381 jednostek. Najbardziej dynamicznie rozwijającymi się branżami w regionie są: działalność profesjonalna naukowa i techniczna (sekcja M), pozostała działalność usługowa (sekcja S i T) oraz przetwórstwo przemysłowe (sekcja C). Stopa bezrobocia w powiecie tarnogórskim wynosi obecnie 9,7% i jest wyższa od średniej województwa, która wynosi 8,5 % na dzień 31.01.2016 r. natomiast niższa od ogólnokrajowej stopy bezrobocia, która na dzień 31.01.2016 roku wynosiła 9,8%.

Powiat Tarnogórski jest członkiem samorządnego stowarzyszenia gmin i powiatów, powołanym dla wsparcia idei samorządności lokalnej, ochrony wspólnych interesów, wymiany doświadczeń, promocji osiągnięć oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć i inwestycji – **Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego**. Terytorium Subregionu Centralnego jest statystycznie podzielone na 5 jednostek NTS3, tj.: podregion bytomski, podregion gliwicki, podregion katowicki, podregion sosnowiecki, podregion tyski. Powiat tarnogórski należy do podregionu bytomskiego, w którym znajdują się również miasto Bytom, Miasto Piekary Śląskie oraz powiat lubliniecki.

1.2. Przedsiębiorczość w powiecie tarnogórskim

Powiat tarnogórski zarówno dzięki swojemu położeniu w środkowo - północnej części województwa śląskiego, na obrzeżach Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, jak i dzięki dogodnym połączeniom komunikacyjnym z Aglomeracją Górnośląską, węzłem komunikacji kolejowej łączącej centralne i zachodnie części kraju z Górnym Śląskiem oraz zlokalizowanie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach posiada duży potencjał rozwojowy. Na terenie powiatu znajduje się 1 z 23 Zakładów Przewozów Towarowych należących do spółki PKP Cargo S.A, natomiast port lotniczy stanowi ważny element krajowej sieci lotniczej przewozów Cargo.

Województwo śląskie jest najbardziej atrakcyjnym pod względem inwestycyjnym regionem w Polsce, i jednym z liderów w tym względzie w Europie. W raporcie „Atrakcyjność inwestycyjna województw i regionów Polski” opracowanym przez Instytut Badań Nad Gospodarką Rynkową w roku 2014 jednoznacznie wskazano, że województwo śląskie jest najbardziej atrakcyjnym inwestycyjnie województwem w Polsce w roku 2014. Pozycję lidera w rankingu zajmuje od roku 2010, niezmiennie do roku 2014. O ogromnym potencjale województwa decyduje głównie Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, powołana do życia w roku 1996. Utworzono ją w celu wsparcia i przyspieszenia procesów restrukturyzacyjnych oraz stworzenia nowych miejsc pracy w regionie. Działalność w strefie prowadzi już 253 inwestorów. Do tej pory inwestycje w strefie wyniosły ok 22 mld złotych, powstało 55 000 nowych miejsc pracy.

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna jest strefą rozproszoną, składającą się z czterech podstref:

- gliwickiej 95 inwestorów
- jastrzębsko-żorskiej 50 inwestorów
- tyskiej 58 inwestorów
- sosnowiecko-dąbrowskiej 50 inwestorów

Główne branże w strefie to:

1. Motoryzacyjna 60,4%
2. Wyroby ze szkła 6,6%
3. Budowlana 4,9%
4. Metalowa 4,1%
5. Maszynowa 3,5%

Strefa w podziale na kapitał zagraniczny kształtuje się następująco:

1. USA 35,5%
2. Włochy 22,4%
3. Niemcy 9,5%
4. Japonia 6,8%

Trzecie miejsce pod względem pochodzenia kapitału wśród inwestorów w strefie zajmuje kapitał krajowy, stanowiący zaledwie 11,8%, a 11,5% stanowią inwestorzy z pozostałych krajów. Największą inwestycją w strefie jest fabryka samochodów OPEL – koncernu General Motors. Większość obszarów inwestycyjnych KSSE skupionych jest na terenie województwa śląskiego, jednak swoim zasięgiem obejmuje także grunty na terenie województw opolskiego i małopolskiego. KSSE zajmuje 2. miejsce w Europie i 11. na świecie w rankingu stref ekonomicznych przeprowadzonym przez fDi Intelligence (centrum badawcze Financial Times). W województwie śląskim znajduje się najgęstsza w kraju sieć dróg ekspresowych i autostrad. W zasięgu ok. 600 km od Katowic znajduje się 6 europejskich stolic: Warszawa, Berlin, Praga, Budapeszt, Wiedeń i Bratysława. Euroterminal w Sławkowie (kolej szerokotorowa) zapewnia bezpośredni dostęp do rynków Azji. Lotnisko Katowice jest liderem w ruchu cargo w kraju wśród lotnisk regionalnych. 41 wyższych uczelni kształci ponad 136 tys. studentów, z czego ponad 55% wybiera szkoły techniczne i ekonomiczne. Region pełni rolę ważnego ośrodka wystawienniczo-targowego. W Katowicach organizowany jest Europejski Kongres Gospodarczy, stanowiący jedno z najważniejszych wydarzeń biznesowych w Europie Centralnej.

Poza położeniem istotne czynniki oddziałujące na rozwój przedsiębiorczości w powiecie tarnogórskim to: rozwijająca się sieć infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przemysłowe tradycje zawodowe, sieć szkół ponadgimnazjalnych kształcących specjalistów na różnych kierunkach oraz saldo migracji (wzrost liczby osób, które przeprowadziły się na teren powiatu).

Dane GUS na dzień 31.12.2014 wskazują, że w województwie śląskim w rejestrze REGON zarejestrowanych było 445 791 podmiotów gospodarki narodowej z sektora prywatnego, w tym: 335 349 to same osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W podregionie bytomskim sektor prywatny liczył 39 992, z czego **14 536** stanowił sektor prywatny zarejestrowany w REGON w powiecie tarnogórskim. Pod tym względem powiat tarnogórski zajął 2 miejsce spośród 3 innych JST po powiecie grodzkim Bytom. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w podregionie bytomskim to 29 534 podmioty, z czego największa liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w całym podregionie przypada na Powiat Tarnogórski jest to **11 033** osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na koniec II kwartału 2015 roku w rejestrze REGON Powiatu Tarnogórskiego zarejestrowanych było 15 077 podmiotów gospodarczych, z czego 97,3% należy do podmiotów sektora prywatnego. Pod względem wielkości przedsiębiorstw w powiecie tarnogórskim dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników, które stanowią 94,8% podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Powiecie Tarnogórskim wg stanu na dzień 30.VI.2015 jest ich 14 288. Drugą pozycję zajmują małe przedsiębiorstwa zatrudniające 10 – 49 pracowników, jest ich

w powiecie 675, co stanowi 4,5%. Trzecią pozycję zajmują średnie przedsiębiorstwa - zatrudniające 50 – 249 pracowników, jest ich w powiecie 100, co stanowi 0,7% podmiotów gospodarczych.

Najmniej jest w powiecie średnich przedsiębiorstw, zatrudniających 250 – 999 pracowników, jest ich 14, co stanowi zaledwie 0,1%. Wg. stanu na dzień 30.VI.2015 w powiecie nie były zarejestrowane duże przedsiębiorstwa, zatrudniające powyżej 1000 pracowników. Biorąc pod uwagę wszystkie podmioty zarejestrowane w REGON Powiat Tarnogórski zajmuje 7 miejsce w województwie śląskim po Mieście Katowice, Bielsko, Gliwice, Częstochowa, Sosnowiec oraz po Powiecie Cieszyńskim. Do mocnych stron powiatu należy systematyczny rozwój przedsiębiorczości – liczba podmiotów gospodarczych w ciągu ostatnich 6 lat stale wzrasta. W ostatnim roku wzrosła o 1381 podmiotów. Najbardziej dynamicznie rozwijające się branże to działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, pozostała działalność usługowa oraz przetwórstwo przemysłowe. Pod względem obszarów działalności gospodarczej w powiecie dominują handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych. Działalność tę prowadzi 4136 podmiotów, co stanowi 27,4%. Drugie miejsce zajmuje budownictwo, które stanowi przeważający rodzaj działalności dla 1812 podmiotów, co stanowi 12%. Trzecia najbardziej liczna grupa pod względem PKD to przetwórstwo przemysłowe, będące głównym PKD dla 1579 podmiotów, co stanowi 10,5%. Kolejną branżą w czołówce PKD w powiecie jest działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, która prowadzi 1326 podmiotów, co stanowi 8,8%. Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby to 990 podmiotów, co stanowi 6,6%. Transport i gospodarka magazynowa to dominujące PKD dla 987 podmiotów, co stanowi 6,5%.

Przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie powiatu już kilkakrotnie znaleźli się w rankingu Diamenty Forbesa wyróżniającego przedsiębiorstwa najszybciej zwiększające swoją wartość:

W roku 2010 wśród 302 firm uwzględnionych w rankingu na liście regionalnej znalazły się w kategorii przychodów ze sprzedaży na poziomie 50 – 250 mln. zł – BAZALTEX POLBRUK SP. z o. o. z Tarnowskich Gór oraz RADEX STAL Sp. z o.o., w kategorii 5 – 50 mln zł.: Przedsiębiorstwo Instalacyjno – Montażowe KZ Sp. z o. o. z Tarnowskich Gór, INVERTA BOCAR handel metalami przemysłowymi Sp. z o.o. z Tarnowskich Gór, Galanteria modelarska i odlewnicza NORAM Sp. z o. o. z Tarnowskich Gór, Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowe BUDOMET Sp. z o.o. oraz Zakład Wytwórczy Urządzeń Gazowniczych INTERGAZ Sp. z o. o. z Tarnowskich Gór.

W roku **2011** - wśród 224 wyróżnionych firm z województwa śląskiego w kategorii przychodów ze sprzedaży 50 – 250 mln. zł znalazła się firma INDYK – ŚLĄSK SP. z o.o. z Wieszowej oraz w kategorii przychodów 5 – 50 mln zł. Przedsiębiorstwo Techniczno Handlowe SURSYS Sp. z o.o. z Tarnowskich Gór, zajmując 7 miejsce w rankingu wojewódzkim w tej kategorii oraz Remondis Sp. zo.o. z Tarnowskich Gór, Galanteria modelarska i odlewnicza Noram Sp. z o. o. z Tarnowskich Gór i Przedsiębiorstwo Instalacyjno – Montażowe KZ Sp. z o. o. z Tarnowskich Gór.

W roku **2012** – w kategorii firm, których przychody ze sprzedaży wyniosły 50 – 250 mln. zł Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe OIL Tom Świerklaniec, w kategorii 5 – 50 mln. zł w rankingu znalazły się PKP CARGO WAGON TARNOWSKIE GÓRY sp. z o.o, PRAGMA INKASO S.A. z Tarnowskich Gór oraz POLONIA CUP Sp. z o.o. z Tarnowskich Gór

W roku **2013** wśród 193 firm wyróżnionych w województwie firm znalazły się: w kategorii przychodów ze sprzedaży 50 – 250 mln. zł – IN – POL PAPIER z Tarnowskich Gór, Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe OIL – TOM z Nowego Chechła oraz WTÓRMET RECYKLING z Radzionkowa. W kategorii przychodów ze sprzedaży 5 – 50 mln. zł: INVICO S.A. z Tarnowskich Gór, PRAGMA INKASO S.A. z Tarnowskich Gór, Centralne Biuro Konstrukcji Kotłów S.A. z Tarnowskich Gór oraz DAR-POL STAL z Tarnowskich Gór.

W roku **2014** – wśród 205 wyróżnionych w województwie firm znalazły się w kategorii firm, które osiągnęły przychody 50 – 250 mln zł: przedsiębiorstwo TRANSBED SP. z o. o. z Ożarowic, zajmując 3 miejsce na liście regionalnej oraz 13 na liście ogólnopolskiej w tej kategorii, WICHARY TECHNOLOGIES Sp. z o. o z Ożarowic, Chemet S.A. oraz w kategorii firm, które osiągnęły przychody ze sprzedaży na poziomie 5- 50 mln zł.: POWERGATE z Tarnowskich Gór, DAR POL STAL z Tarnowskich Gór oraz Przedsiębiorstwo Nasienne Sp. z o. o. ze Zbroslawic.

W roku **2015** – wśród 170 wyróżnionych firm w województwie na 8 miejscu znalazła się firma GERES ASCO z Tarnowskich Gór.

W roku **2016** wśród 160 firm z powiatu tarnogórskiego na liście znalazły się w kategorii przychodów 50 – 250 mln zł – Zakład Aparatury Chemicznej Chemet S.A. oraz w kategorii przychodów 5 – 50 mln zł ARTEL Sp. z o. o. z Tarnowskich Gór

W 2013 roku Tarnowskie Góry zostały uznane za najbardziej „internetowe” miasto w województwie śląskim pod względem aktywności małych i średnich przedsiębiorców w sieci, jako jedno z 16 miast w Polsce liczących poniżej 100 tys. mieszkańców, otrzymało prestiżowe miano Google eMiasta ze względu na fakt, że wyróżnia się wysokim poziomem aktywności przedsiębiorców w sieci. Ranking ten został utworzony na podstawie badań przeprowadzonych przez firmę badawczą IPSOS, w których przedsiębiorcy odpowiadali na pytania związane z działalnością biznesową, online tj. pytano ich o posiadanie własnej strony internetowej, dostosowanie jej do użytkowników urządzeń mobilnych prowadzenie działań sprzedażowych za pośrednictwem sklepu internetowego, prowadzenie działań reklamowych w internecie oraz obecność w portalach społecznościowych.

Aktualnie w Tarnowskich Górach powstaje fabryka podzespołów dla przemysłu samochodowego. Koreańska spółka Kwang Duck planuje rozruch technologiczny na kwiecień 2016, a w roku 2017 dobudowę kolejnej hali produkcyjnej Zakład będzie zatrudniał docelowo ok. 100 osób.

W lipcu 2015 tarnogórska Rada Miejska podjęła uchwałę w sprawie udzielenia przez Gminę Tarnowskie Góry zwolnień z podatku od nieruchomości stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną, na jej mocy zwolnione z podatku od nieruchomości zostaną grunty, budynki lub ich części oraz budowle zajęte na prowadzenie działalności

gospodarczej, na których zrealizowano rozbudowę inwestycji powodującą utworzenie nowych miejsc pracy lub nową inwestycję połączoną z ich utworzeniem. Zwolnienie z podatku od nieruchomości może zostać udzielone maksymalnie na okres: pięciu lat, jeśli utworzonych zostanie powyżej 30 nowych miejsc pracy, trzech lat w przypadku utworzenia od 6 do 30 miejsc pracy lub dwóch lat, gdy zostanie utworzonych do 5 nowych miejsc pracy. Kwota zwolnienia uzależniona będzie od wielkości nakładów (na płace lub stworzenie inwestycji) wyliczonej na podstawie przepisów rozporządzenia w sprawie regionalnej pomocy inwestycyjnej i innych przepisów regulujących udzielanie pomocy publicznej. Zwolnieniu nie będą podlegać nieruchomości, na których prowadzone są stacje paliw, instytucje finansowe, handel, działalności w zakresie najmu lub dzierżawy nieruchomości oraz nieruchomości położone w specjalnych strefach ekonomicznych.

Miasto Tarnowskie Góry jest w trakcie rozmów na temat włączenia tarnogórskich terenów inwestycyjnych w Katowicką Specjalną Strefę Ekonomiczną i utworzenia podstrefy na terenie miasta Tarnowskie Góry. Do tej pory przedstawione zostały propozycje terenów inwestycyjnych obejmujących nieruchomości stanowiące własność Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Zakładów Aparatury Chemicznej Chemet S.A. w Tarnowskich Górach. Są to budynki i hale produkcyjne o łącznej powierzchni użytkowej 45.000 m kw. wraz z infrastrukturą techniczną i kolejową. Chemet S.A. planuje w tym miejscu realizację projektu inwestycyjnego pn. „Budowa linii montażowej do produkcji wagonów cystern kolejowych”, przy wykorzystaniu infrastruktury byłych zakładów „Fazos”. Ponadto gmina planuje złożenie wniosku o rozszerzenie strefy o kolejne nieruchomości, jako, że na jej terenie zlokalizowane są również grunty, które mogą być przeznaczone na cele stworzenia Lokalnych Parków Przemysłowych tj. tereny poprodukcyjne, przylegające do byłej fabryki „Fazos” wraz z terenami po tej fabryce, tereny powojenne będące własnością gmin, powiatu i Wojskowej Agencji Mienia, leżące na obszarze: Tarnowskich Gór, Świerklańca i Radzionkowa oraz obszar po Górniczych Zakładach Dolomitowych w rejonie ulicy Kopalnianej.

Z badania rynku pracy w powiecie tarnogórskim sporządzonym przez BIOSTAT w listopadzie 2015 roku wynika, że blisko 80% badanych za pomocą badania ankietowego pracodawców ocenia kondycję swoich firm, co najmniej dobrze, na trudną sytuację ekonomiczną wskazuje 19,3% ankietowanych, podczas gdy likwidacją zagrożonych jest zaledwie 1,3%.

Na terenie powiatu tarnogórskiego działają organizacje i instytucje zrzeszające przedsiębiorców oraz poszczególne grupy zawodowe podejmujące szereg inicjatyw na rzecz wspierania, integracji przedsiębiorców oraz promocji przedsiębiorczości, propagowania dobrych praktyk w dziedzinie przedsiębiorczości podejmowanych przez lokalne podmioty gospodarcze. Instytucje otoczenia biznesu to: Izba Przemysłowo Handlowa, Wolny Cech Rzemiosł Różnych, Stowarzyszenie Kupców Tarnogórskich oraz Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o. o.

Izba Przemysłowo – Handlowa w Tarnowskich Górach została powołana do życia w 1994 roku. Aktualnie skupia 109 przedsiębiorstw. Jej najważniejsze zadania statutowe to:

1. działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, współudział w tworzeniu warunków sprzyjających prowadzeniu działalności gospodarczej,
2. działania na rzecz rozwoju i podnoszenia poziomu kształcenia zawodowego, wspieranie nauki zawodu oraz doskonalenia zawodowego pracowników,
3. promocja i wdrażanie zasad społecznej odpowiedzialności przedsiębiorców oraz kształtowanie zasad etyki i społecznie akceptowanych norm postępowania w stosunkach gospodarczych,
4. inspirowanie i realizowanie zadań związanych z podnoszeniem konkurencyjności przedsiębiorców, w tym szczególnie sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
5. działania na rzecz kreowania postaw proinnowacyjnych oraz wzrostu innowacyjności przedsiębiorców, w tym również promocji nowych technologii i budowanie społeczeństwa opartego na wiedzy oraz promocja klastrów,
6. promowanie współpracy międzynarodowej przedsiębiorców,
7. propagowanie przedsiębiorczości,
8. organizowanie i stwarzanie warunków do rozstrzygania sporów w drodze postępowania polubownego i pojednawczego oraz uczestniczenie na odrębnie określonych zasadach w postępowaniu sądowym w związku z działalnością gospodarczą jej członków. Izba może prowadzić stały, wyodrębniony organizacyjnie, sąd arbitrażowy zgodnie z przepisami prawa.

Izba realizuje swe zadania przez:

1. współpracę z organami administracji państwowej, samorządu terytorialnego a także organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, organizacjami samorządu zawodowego w celu współtworzenia warunków do prowadzenia działalności przez członków Izby,
2. organizację kursów, konferencji, seminariów, szkoleń itp. oraz wymianę informacji i doświadczeń pomiędzy członkami Izby,
3. tworzenie fundacji, funduszy i stypendiów dla popierania inicjatyw gospodarczych,
4. współpracę i wymianę doświadczeń z krajowymi i zagranicznymi Izbami Gospodarczymi a także z innymi organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców,
5. organizację konkursów, plebiscytów i tym podobnych inicjatyw dla promowania przedsiębiorczości i przedsiębiorców oraz propagujących przedsiębiorczość wśród młodzieży,
6. wyróżnianie firm, osób, instytucji, urzędów propagujących idee samorządu gospodarczego,
7. współpracę z samorządem terytorialnym w celu poprawy stanu gospodarki w regionie.

Z inicjatywy Izby przyznawane są nagrody dla firm prowadzących działalność gospodarczą lub mających siedzibę na terenie gminy Tarnowskie Góry „Srybrny Gwarek”, Radzionków „Spiżowy Jorg” oraz Krupski Młyn „Dąb

biznesu". Kruszc Biznesu to jedyne w swoim rodzaju wyróżnienie na naszym terenie przyznawane przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Tarnowskich Górach, po raz pierwszy przyznane w 2009 roku, stanowi nagrodę dla najbardziej wartościowych firm o mocnej i ugruntowanej pozycji na rynku, charakteryzujących się innowacyjnością oraz przestrzeganiem zasad etyki. Nagroda Kruszc Biznesu podnosi wiarygodność i konkurencyjność firmy na rynku, a laureaci stanowią wizytówkę gospodarczą regionu. Niezależna Kapituła, składająca się z uznanych autorytetów naukowych związanych z Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach oraz Uniwersytetem Warszawskim rozpatruje zgłoszenia według przyjętych jasnych i przejrzystych procedur konkursowych. Pracom Kapituły przewodniczy profesor Henryk Brandenburg z Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach.

Wolny Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców jest to organizacja samorządu gospodarczego zrzeszającą rzemieślników, handlowców i przedsiębiorców, utworzona w 1952 roku w wyniku połączenia działających wówczas samodzielnych cechów branżowych z miasta Tarnowskie Góry i z powiatu tarnogórskiego, nawiązująca do utworzonego w 1945 r. Powiatowego Związku Cechów. Aktualnie zrzesza 134 firmy w tym: 25 w branży budowlanej, 43 w branży fryzjerskiej, 35 w branży motoryzacyjnej, 14 w branży spożywczej 11 w branży stolarskiej, 5 w handlu oraz 1 niewpisująca się w katalog branż. Przedsiębiorcy w nim zrzeszeni posiadają pełne kwalifikacje zawodowe niezbędne do świadczenia nauki zawodu. Uczniowie podejmujący naukę zawodu w ZSZ podpisują z pracodawcami na okres 3 lat umowy o pracę, których celem jest nauka zawodu. Po ukończeniu szkoły, jak i praktycznej nauki zawodu uczniowie przystępują do egzaminów czeladniczych oraz otrzymują dyplom czeladniczy w wyuczonym zawodzie. Przedsiębiorcy zrzeszeni w cechu oferują naukę w następujących zawodach i branżach:

- mechanik samochodowy,
- blacharz samochodowy,
- lakiernik samochodowy,
- elektromechanik samochodowy,
- wulkanizator,
- stolarz,
- parkieciarz,
- rzeźba w drewnie,
- fryzjer,
- piekarz,
- cukiernik,
- rzeźnik – wędliniarz,
- murarz,
- glazurnik,
- monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie,
- monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych,
- dekarz,
- cieśla,
- ślusarz,
- zdun,
- kominiarz.

Cech jest terenową strukturą Związku Rzemiosła Polskiego i członkiem Izby Rzemieślniczej oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Katowicach. Podstawowy cel Związku to pomoc zrzeszonym w nim organizacjom w realizacji zadań statutowych, rozwijaniu działalności gospodarczej, społeczno-zawodowej i kulturalnej rzemiosła oraz mikro i małej przedsiębiorczości, udzielanie im wszechstronnej pomocy i ochrony prawnej, reprezentowanie interesów rzemiosła, mikro i małej przedsiębiorczości w kraju i za granicą oraz działanie na rzecz kształtowania jednolitego stanowiska we wszystkich sprawach dotyczących rzemiosła, mikro i małej przedsiębiorczości. Cele Wolnego Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców są realizowane w szczególności poprzez:

1. reprezentowanie interesów rzemiosła oraz mikro i małej przedsiębiorczości, wobec organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, sądów oraz związków zawodowych i organizacji pracowników, a także organizacji społecznych i gospodarczych,
2. prowadzenie i rozwijanie działalności społeczno-zawodowej, socjalnej i gospodarczej,
3. doradztwo zrzeszonym organizacjom przy organizowaniu targów, wystaw, giełd i pokazów oraz wzorcowni,
4. prowadzenie wyspecjalizowanego doradztwa organizacyjnego, ekonomiczno-finansowego oraz doradztwa podatkowego na rzecz członków,
5. uczestniczenie w realizacji zadań w dziedzinie oświaty i wychowania na rzecz przygotowania wykwalifikowanych kadr, w tym poprzez:
  - a) opracowywanie standardów egzaminacyjnych będących podstawą przeprowadzania egzaminów czeladniczych i mistrzowskich przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych,
  - b) sprawowanie nadzoru nad działalnością komisji egzaminacyjnych w formach i trybie określonych w ustawie o rzemiośle,
  - c) ustalanie programu szkolenia osób wchodzących w skład komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych
6. ustalanie zasad nadzoru organizacji rzemiosła nad przebiegiem przygotowania zawodowego w rzemiośle pracowników młodocianych,

7. propagowanie zasad etyki zawodowej i rzetelnego wykonywania zawodu oraz doradztwo w sprawie działalności sądów cechowych i odwoławczych sądów rzemieślniczych,
8. współdziałanie z instytucjami naukowo-badawczymi oraz prowadzenie działalności badawczej i wydawniczej,
9. upowszechnianie dorobku polskiego rzemiosła, mikro i małej przedsiębiorczości i jego roli społeczno-gospodarczej oraz organizowanie i prowadzenie działalności informacyjnej,
10. nawiązywanie i prowadzenie współpracy z zagranicą,
11. podejmowanie działań, mających na celu przygotowanie rzemieślników i innych mikro i małych przedsiębiorców oraz zrzeszających ich organizacji do funkcjonowania w warunkach globalizacji obrotu towarowego, ze szczególnym uwzględnieniem Jednolitego Rynku Europejskiego,
12. prowadzenie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
13. prowadzenie działalności na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy.

Stowarzyszenie Kupców Tarnogórskich to organizacja o bogatych tradycjach istniejąca już w latach międzywojennych, a reaktywowana w 1991 roku, integrująca środowiska kupieckie i reprezentująca przedstawicieli tarnogórskiego handlu wobec organów samorządu terytorialnego.

Inkubator Przedsiębiorczości – celem utworzenia Inkubatora Przedsiębiorczości było stworzenie warunków do powstawania nowych trwałych miejsc pracy przez przedsiębiorstwa inkubowane, oraz poprzez samozatrudnienie osób fizycznych zakładających własną działalność gospodarczą. Jednym z warunków przyjęcia do Inkubatora jest przynależność do sektora mikroprzedsiębiorców, małych i średnich firm wg kryterium ustalonego w Ustawie o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 r. (Dz.U. nr 173 poz. 1807).

Działania podejmowane na rzecz wspierania przedsiębiorczości to:

1. wynajmowanie po preferencyjnych cenach powierzchni biurowej magazynowej, produkcyjnej,
2. świadczenie usług w zakresie doradztwa prawnego, marketingowego, finansowo – księgowego,
3. wynajmowanie sprzętu biurowego,
4. udostępnienie sekretariatu dla obsługi przedsiębiorstw inkubowanych,
5. działalność szkoleniową.

Dobre praktyki Inkubatora Przedsiębiorczości to:

1. bezpłatne szkolenia dla zamierzających otworzyć działalność gospodarczą,
2. wzmocnienie firm prowadzących działalność gospodarczą nie dłużej niż 3 lata tak, aby mogły przetrwać najtrudniejszy początkowy okres istnienia na rynku pracy,
3. wsparcie podmiotów rozpoczynających lub zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą poprzez dotacje unijne np. w ramach programu „Wsparcie w starcie”.

1.3. Lokalny rynek pracy

Rok	Powiat Tarnogórski	Województwo Śląskie	Polska
2010	11,0%	10,0%	12,4%
2011	10,9%	10,2%	12,5%
2012	11,6%	11,1%	13,4%
2013	12,0%	11,3%	13,4%
2014	10,4%	9,6%	11,4%
2015	9,3%	8,2%	9,8%

Tabela nr 1: Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i kraju na przestrzeni lat 2010 – 2015

Powyższa tabela obrazuje stopę bezrobocia rejestrowanego w powiecie tarnogórskim, województwie śląskim i kraju w latach 2010 – 2015. Jak wynika z powyższej tabeli bezrobocie w powiecie tarnogórskim jest wyższe niż w skali województwa śląskiego, ale niższe niż w skali kraju.

W roku 2015 bezrobotni w wieku 18 – 24 roku życia stanowili 14,6% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie tarnogórskim i stanowili 4 grupę wiekową pod względem liczby zarejestrowanych bezrobotnych wśród grup wiekowych wyodrębnionych w statystyce. Osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym stanowiły 26% liczby zarejestrowanych bezrobotnych i byli drugą najliczniejszą grupą wśród osób legitymujących się wyszczególnionymi typami wykształcenia, a osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym 27,5% plasując się na pierwszym miejscu, jako najliczniejsza grupa osób bezrobotnych.

Analizując wyniki badania przeprowadzonego przez BIOSTAT w ciągu roku poprzedzającego badanie 38% ankietowanych firm zwalniało pracowników. Największy odsetek wśród zwalniających przedsiębiorstw stanowiły średnie i duże firmy – 60,6%. Były to podmioty z branży opieki zdrowotnej i pomocy społecznej 58,3%, budownictwa 56,3% oraz przetwórstwa przemysłowego 47,6%. Ogółem zwolniono 208 pracowników. Powodem zwolnień było głównie rozwiązanie umowy na prośbę pracownika/ dobrowolne odejście, które zarejestrowano w 56,1% przypadków. 14% określiło, jako przyczynę zwolnień brak odpowiednich kompetencji/uprawnień/kwalifikacji zatrudnionych pracowników oraz 14% wskazało, jako przyczynę przewinienia pracownika/zwolnienia dyscyplinarne. Kolejną przyczyną zwolnień, stanowiącą 8,8% ogółu zwolnień jest zmniejszenie zapotrzebowania na oferowane produkty/usługi. Taki sam procent respondentów wskazał na zwolnienia z powodu konieczności restrukturyzacji przedsiębiorstwa. Załedwie 3,5% respondentów, jako przyczynę zwolnień wskazało złą sytuację finansową firmy.

Wyniki badania przeprowadzonego przez BIOSTAT wskazują jednocześnie, że 55% przedsiębiorców posiada plany zatrudnieniowe na najbliższe 2 lata. 58,5% pracodawców wskazało, że przyczyną poszukiwania nowych pracowników jest stworzenie nowych miejsc pracy w związku z rozwojem firmy, a 32,9% ze względu na brak pracowników o odpowiednich kwalifikacjach i umiejętnościach. 24,4% łączy plany zatrudnieniowe z emeryturami i zwolnieniami.

W najbliższych dwóch latach pracodawcy poszukiwali będą pracowników w następujących zawodach:

1. Przedstawiciel handlowy,
2. Sprzedawca,
3. Kierowca samochodu ciężarowego,
4. Kierowca samochodu dostawczego,
5. Opiekun w domu pomocy społecznej,
6. Księgowy,
7. Pracownik obsługi biurowej.

W zdecydowanej większości pracodawcy dopuszczają możliwość zatrudnienia na poszukiwanym stanowisku absolwenta lokalnej szkoły ponadgimnazjalnej. Analiza BIOSTAT potwierdziła, że dla lokalnych pracodawców największe znaczenie mają posiadane kwalifikacje i uprawnienia zawodowe 65,3% oraz doświadczenie zawodowe 55,3%. Kolejną pozycję zajmują cechy osobowości i kompetencje miękkie 48%. Brak odpowiednich kwalifikacji/uprawnień zawodowych jest częstą przyczyną odrzucania kandydatów w procesie rekrutacji przez 46,7% pracodawców. Brak doświadczenia zawodowego wskazuje 32,7% Formalne wykształcenie było przyczyną nie zatrudnienia dla 17,3% pracodawców. 50% pracodawców wskazało, że kwalifikacje absolwentów lokalnych szkół ponadgimnazjalnych nie są adekwatne do potrzeb tarnogórskiego rynku pracy. Najlepsze opinie mają firmy publiczne, przedstawiciele podmiotów działających w branży edukacyjnej, przedsiębiorcy zajmujący się handlem i naprawą

pojazdów. Najgorsze firmy prywatne z sektora transportu i gospodarki magazynowej, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz budownictwa i przetwórstwa przemysłowego. Wyniki badania pokazują, że na zatrudnienie w lokalnych firmach będą mogli liczyć absolwenci kierunków związanych z mechaniką maszyn i samochodową, budownictwem, ekonomicznymi, pedagogicznymi, handlowymi oraz ślusarze, elektrycy, pielęgniarki, szwaczki i spawacze.

Instytucją wspierającą bezrobotnych, jak i poszukujących pracy w powiecie jest Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowskich Górach. Za 2014 rok osiągnął on najwyższy wskaźnik efektywności zatrudnieniowej spośród 31 urzędów pracy w województwie śląskim wynoszący 89,9 % przy średniej krajowej 76,25 %. W skali kraju zajmuje pod tym względem 22 pozycję. Jest to efektem wieloletnich działań na rzecz poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy, poprzez ścisłą współpracę z lokalnym środowiskiem gospodarczym oraz pozyskiwanie środków Funduszu Pracy z rezerwy ministra oraz realizację programów ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2014 roku Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowskich Górach rozdysponował na aktywizację osób bezrobotnych środki w wysokości 13 292,61 tys. zł. Dzięki temu ponad 1300 osób bezrobotnych skorzystało z różnych form aktywizacji zawodowej: staży, szkoleń, robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, przygotowania zawodowego dorosłych, dotacji na otwarcie własnej działalności gospodarczej, zatrudnienia w ramach refundowanego miejsca pracy oraz bonów stażowych, bonów szkoleniowych, bonów na zasiedlenie, bonów zatrudnieniowych oraz dofinansowania wynagrodzenia dla osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia.

Powiat tarnogórski posiada duży potencjał rozwojowy, jest miejscem, gdzie dynamicznie rozwija się przedsiębiorczość. Dzięki zaangażowaniu instytucji otoczenia biznesu przedsiębiorcy mają możliwość otrzymania wsparcia już na samym starcie. Instytucje wspierające przedsiębiorczość organizują szkolenia, misje gospodarcze, podejmują liczne inicjatywy na rzecz promocji wyróżniających się przedsięwzięć. Promocja lokalnych firm jest niezwykle istotna, gdyż uświadamia młodym ludziom już na etapie kształcenia zawodowego, jakie możliwości mają w przyszłości, gdzie będą mogli w przyszłości podjąć zatrudnienie. Instytucje otoczenia biznesu wskazują na potrzebę ścisłej współpracy w procesie kształcenia zawodowego uczniów szkół ponadgimnazjalnych, która umożliwi dostarczanie lokalnym firmom wykwalifikowanej kadry. Dużą szansą rozwojową dla powiatu, w kontekście rozwoju przedsiębiorczości, a zarazem tworzenia nowych miejsc pracy jest poszerzenie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej o tereny, znajdujące się na terenie powiatu tarnogórskiego, gdyż to właśnie ze względu na jej funkcjonowanie województwo śląskie jest najbardziej atrakcyjnym inwestycyjnie regionem Polski.

2. Diagnoza Strategiczna

Powiat Tarnogórski jest organem prowadzącym dla następujących jednostek oświatowych:

1. Samodzielne:

- 1) I Liceum Ogólnokształcące im. Stefanii Sempołowskiej w Tarnowskich Górach,
- 2) II Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Tarnowskich Górach.

2. Zespółone:

- 1) Zespół Szkół Chemiczno – Medycznych i Ogólnokształcących im. Marii Skłodowskiej – Curie w Tarnowskich Górach,
- 2) Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach,
- 3) Centrum Edukacji Ekonomiczno – Handlowej im. Karola Goduli w Tarnowskich Górach,
- 4) Zespół Szkół Gastronomiczno – Hotelarskich w Tarnowskich Górach,
- 5) Zespół Szkół Artystyczno – Projektowych w Tarnowskich Górach,
- 6) Wieloprofilowy Zespół Szkół w Tarnowskich Górach,
- 7) Zespół Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach,
- 8) Zespół Szkół Techniczno – Usługowych im. Jana Pawła II w Tarnowskich Górach,
- 9) Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Tarnowskich Górach,
- 10) Zespół Szkół Techniczno – Ekonomicznych w Radzionkowie,
- 11) Zespół Szkół Specjalnych w Radzionkowie,
- 12) Centrum Kształcenia Ustawicznego w Tarnowskich Górach,

3. Placówki edukacji pozaszkolnej:

- 1) Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna,
- 2) Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury im. Henryka Jordana.

Szkoły prowadzone przez Powiat Tarnogórski:

1. Szkoły podstawowe specjalne - 2,
2. Gimnazja specjalne – 2,
3. Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych – 1,
4. Szkoły Policealne dla dorosłych – 2,
5. Licea Ogólnokształcące – 4,
6. Technika – 9,
7. Liceum Plastyczne – 1,
8. Zasadnicze Szkoły Zawodowe – 7,
9. Zasadnicze Szkoły Zawodowe specjalne – 2,
10. Szkoły Przysposabiające do pracy – 2.

Na terenie powiatu tarnogórskiego działają także inne szkoły ponadgimnazjalne i policealne, dla których organem prowadzącym nie jest powiat tarnogórski, takie jak:

1. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Żak” w Tarnowskich Górach,
2. Policealna Szkoła Opieki Medycznej „Żak” w Tarnowskich Górach,
3. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych Centrum Edukacji „Siódemka”,
4. Policealna Szkoła Centrum Edukacji „Siódemka”,
5. Zespół Szkół Leśnych i Ekologicznych w Brynku,
6. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Nakle Śląskim,
7. Salezjański Zespół Szkół z oddziałami Integracyjnymi w Tarnowskich Górach,
8. Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Śląskich w Radzionkowie,
9. Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Kamieńcu,
10. Policealna Szkoła Centrum Nauki i Biznesu „Żak” w Tarnowskich Górach,
11. Policealna Szkoła Detektywów i Pracowników Ochrony „Lider” w Tarnowskich Górach,
12. Centrum Edukacji „Siódemka” w Tarnowskich Górach.

Szkoły kształcące w zawodzie, dla których Powiat Tarnogórski jest organem prowadzącym oferują różne kierunki kształcenia, które zostały zamieszczone poniżej w tabeli łącznie z wykazem uczniów na poszczególne kierunki kształcenia w latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016.

I.p.	Szkoła	Jednostka pedagogiczna	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów w poszczególnych latach szkolnych		
				2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
1.	Zespół Szkół Chemiczno – Medycznych i Ogólnokształcących im. Marii Skłodowskiej – Curie ul. Opolska 26 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 1	Technik analityk	85	91	79
			Technik ochrony środowiska	9	7	7
			Technik ortopeda	-	-	15
2.	Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących ul. Sienkiewicza 23 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 4	Technik elektronik	73	73	88
			Technik informatyk	316	304	269
			Technik mechanik	76	90	92
			Technik mechatronik	107	111	116
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2	Monter elektronik	16	32	26
			Ślusarz	-	-	-
			Operator obrabiarek skrawających	41	54	25
3.	Centrum Edukacji Ekonomiczno – Handlowej im. Karola Goduli ul. Jana III Sobieskiego 5 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 9	Technik ekonomista	208	218	205
			Technik handlowiec	30	24	25
			Technik organizacji reklamy	103	93	102
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 7	Sprzedawca	0	0	0
4.	Zespół Szkół Gastronomiczno – Hotelarskich ul. Karola Miarki 17 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 6	Kucharz	45	14	0
			Kelner	5	0	0
			Technik technologii żywności	0	0	0
			Technik hotelarstwa	129	140	141
			Technik obsługi turystycznej	99	104	111
			Technik żywienia i usług gastronomicznych	128	171	215
			Technik organizacji usług gastronomicznych	28	11	0

		Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 4	Cukiernik	53	29	13
			Kucharz	52	81	86
			Piekarz	16	14	6
5.	Zespół Szkół Artystyczno – Projektowych ul. Legionów 35 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 7	Technik cyfrowych procesów graficznych	89	91	100
			Technik technologii odzieży	8	7	0
		Liceum Plastyczne	Dekorowanie wnętrz	61	64	63
			Fotografia	44	41	35
6.	Wieloprofilowy Zespół Szkół ul. Sienkiewicza 6 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 5	Fototechnik	90	86	65
			Technik elektryk	27	25	14
			Technik handlowiec	33	18	0
			Technik informatyk	40	27	0
			Technik pojazdów samochodowych	105	109	100
			Technik usług fryzjerskich	25	34	49
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 3	Blacharz samochodowy	13	8	6
			Elektryk	4	6	7
			Lakiernik	10	17	18
			Fryzjer	110	122	121
			Mechanik pojazdów samochodowych	120	96	100
			Elektromechanik pojazdów samochodowych	11	10	10
7.	Zespół Szkół Budowlano – Architektonicznych ul. Okrzei 3 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 2	technik architektury krajobrazu	61	44	32
			technik budownictwa	162	143	134
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1	Monter zabudowy i robót wykończeniowych	15	48	50
			Murarz	0	0	0
			Stolarz	17	9	14
			Posadzkarz	0	0	0
			Malarz tapeciarz	0	0	0
			Murarz – tynkarz	35	20	16
			Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	0	0	0
			Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	38	0	3
			Dekarz	3	0	0

8.	Zespół Szkół Techniczno – Usługowych im. Jana Pawła II ul. Pokoju 14 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 12	Technik logistik	78	66	62
			Technik teleinformatyk	16	9	0
			Technik transportu kolejowego	13	25	38
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 10	Elektryk	0	0	0
9.	Zespół Szkół Techniczno – Ekonomicznych ul. Nałkowskiej 2 41-922 Radzionków	Technikum nr 13	Technik eksploatacji portów i terminali	78	82	69
			Technik handlowiec	0	0	0
			Technik organizacji reklamy	0	0	0
			Technik teleinformatyk	0	0	0
			Technik ekonomista	0	0	0
			Technik elektronik	0	0	0
			Technik elektryk	0	55	53
			Technik górnictwa podziemnego	43	39	36
			Technik hotelarstwa	66	61	45
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 11	Elektryk	-	-	-
			Monter elektronik	-	-	-
			Elektromechanik	-	-	-
10.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy ul. Strzelców Bytomskich 7 42-600 Tarnowskie Góry	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna nr 14	Kucharz	23	31	25
11.	Zespół Szkół Specjalnych ul Nałkowskiej 2 41-922 Radzionków	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna nr 16	Ślusarz	2	1	1
			Mechanik pojazdów samochodowych	3	7	4
			Piekarz	3	4	3
			Murarz tynkarz	0	0	1
			Monter zabudowy i robót wykończeniowych	1	4	4
			Sprzedawca	7	11	3
			Cukiernik	3	4	1
			Blacharz samochodowy	2	2	2
			Stolarz	1	1	1

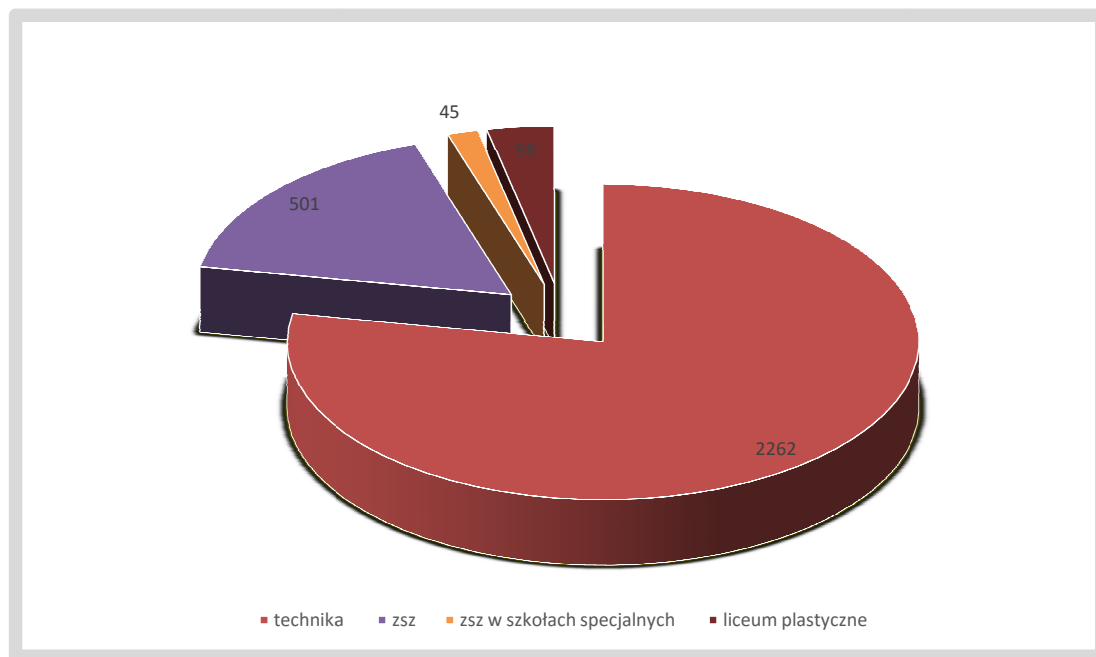
Tabela nr 2 Wykaz uczniów kształcących się w szkołach zawodowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Tarnogórski, Źródło: dane Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu wg. danych SIO na dzień 30.09.2013, 30.09.2014, 30.09.2015.

Zgodnie ze statystyką przeprowadzoną na potrzeby opracowania "Raportu z analizy i oceny kosztów funkcjonowania placówek oświatowych prowadzonych przez Powiat Tarnogórski" w oparciu o dane Systemu Informacji Oświatowej (SIO) na dzień 30.09.2015 w szkołach, dla których Powiat Tarnogórski jest organem prowadzącym kształci się aktualnie 4991 uczniów, z czego 45,3% w technikach, 10% w zasadniczych szkołach zawodowych, 2% w liceum plastycznym oraz 0,9% w specjalnych zasadniczych szkołach zawodowych, co stanowi łącznie 58,2% uczniów.

W ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych, dla których Powiat Tarnogórski jest organem prowadzącym, aktualnie kształci się 2906 uczniów, w tym 546 uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych oraz 2262 uczniów w technikach oraz 98 uczniów w liceum plastycznym.

Powiat Tarnogórski jest organem, dla 11 ponadgimnazjalnych szkół zawodowych na terenie powiatu tarnogórskiego w tym dla 9 techników i 9 zasadniczych szkół zawodowych w tym dwóch zasadniczych szkół zawodowych w dwóch szkołach specjalnych. W roku 2015/2016 ponadgimnazjalne szkoły zawodowe, dla których organem prowadzącym jest Powiat Tarnogórski kształcą uczniów w 9 technikach w 24 kierunkach kształcenia, w 18 kierunkach kształcenia w 9 zasadniczych szkołach zawodowych oraz w 2 specjalnościach w Liceum Plastycznym.

Pomimo tak dużej liczby kierunków kształcenia tylko nieliczne z nich powtarzają się w dwóch szkołach jednocześnie. Jest to technik hotelarstwa, który jest aktualnie w ofercie Zespołu Szkół Gastronomiczno - Hotelarskich w Tarnowskich Górach, jak i Zespołu Szkół Techniczno - Ekonomicznych w Radzionkowie, technik elektryk w Wieloprofilowym Zespole Szkół w Tarnowskich Górach i Zespole Szkół Techniczno - Ekonomicznych w Radzionkowie oraz kucharz, piekarz i cukiernik, znajdujące się zarówno w ofercie Zespołu Szkół Gastronomiczno - Hotelarskich w Tarnowskich Górach, jak i Zespole Szkół Specjalnych w Radzionkowie, kolejne kierunki znajdujące się w ofercie 2 szkół jednocześnie to stolarz i monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, kierunki kształcenia dostępne zarówno w Zespole Szkół Budowlano - Architektonicznych w Tarnowskich Górach, jak i Zespole Szkół Specjalnych w Radzionkowie.

Wykres nr 1 Liczba uczniów kształcących się w szkołach zawodowych, dla których organem jest Powiat Tarnogórski Źródło: dane Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu wg. danych SIO na dzień 30.09.2015

W Zespole Szkół Chemiczno-Medycznych i Ogólnokształcących im. Marii Skłodowskiej-Curie w Tarnowskich Górach istnieją dwie szkoły policealne. Szkoła policealna nr 1 prowadzi kształcenie w zawodzie technik masażyста oraz technik farmaceutyczny. Szkoła policealna dla dorosłych nr 1 prowadzi kierunki kształcenia opiekun medyczny oraz technik usług kosmetycznych.

W Centrum Kształcenia Ustawicznego funkcjonuje szkoła policealna kształcąca na kierunku technik administracji, technik pojazdów samochodowych. Pod względem kierunków kształcenia ponadgimnazjalne szkoły zawodowe nie odbiegają znacząco od sąsiadujących powiatów. Zawody znajdujące się w ofercie największej liczby techników w sąsiadujących powiatach w województwie śląskim (z wyłączeniem powiatu strzeleckiego) to:

- 1) technik informatyk- 16 – we wszystkich sąsiadujących powiatów,
- 2) technik ekonomista -11- w ofercie wszystkich sąsiadujących powiatów i miast,
- 3) technik mechanik – 7 – w ofercie wszystkich sąsiadujących powiatów i miast z wyjątkiem miasta Piekary Śląskie,
- 4) technik obsługi turystycznej – 7 -w ofercie wszystkich sąsiadujących powiatów i miast z wyjątkiem powiatu lublinieckiego,
- 5) technik architektury krajobrazu – 7 – w ofercie wszystkich sąsiadujących powiatów i miast z wyjątkiem miasta Piekary Śląskie,
- 6) technik elektronik i technik elektryk 7.

Zawody znajdujące się w ofercie najmniejszej liczby techników w sąsiadujących powiatach w województwie śląskim (z wyłączeniem powiatu strzeleckiego) to:

- 1) technik ochrony środowiska – 1 - w Gliwicach
- 2) fototechnik – 2 – w ofercie miast Bytom i Gliwice,
- 3) technik analityk – 2 – w powiecie lublinieckim i Gliwicach,
- 4) technik mechatronik -2- w Gliwicach i Bytomiu
- 5) technik cyfrowych procesów graficznych i technik eksploatacji portów i terminali – 2-kierunki dostępne w Bytomiu i Zabrze.

Zawód, który jest dostępny wyłącznie w powiecie tarnogórskim to technik transportu kolejowego.

Wśród zasadniczych szkół zawodowych zawód najczęściej znajdujący się w ofercie sąsiednich powiatów i miast to:

- 1) kucharz – 18 - w ofercie wszystkich sąsiadujących powiatów i miast z wyjątkiem miasta Piekary Śląskie,
- 2) sprzedawca – 14 - w ofercie wszystkich sąsiadujących powiatów i miast z wyjątkiem miasta Piekary Śląskie,
- 3) mechanik pojazdów samochodowych – 13 - w ofercie wszystkich sąsiadujących powiatów i miast z wyjątkiem miasta Piekary Śląskie,
- 4) fryzjer -12- w ofercie wszystkich sąsiadujących powiatów i miast z wyjątkiem miasta Piekary Śląskie,
- 5) cukiernik -11- w ofercie wszystkich sąsiadujących powiatów i miast z wyjątkiem miasta Piekary Śląskie.

Zawody, w których kształcą zasadnicze szkoły zawodowe w sąsiadujących powiatach i miastach, które są w mniejszości to operator obrabiarek skrawających – 3- dostępny w powiecie lublinieckim, Zabrze i Gliwicach oraz monter elektronik – 4 powiecie lublinieckim, będzińskim, gliwickim i Gliwicach.

W tabeli poniżej określono liczbę uczniów w roku szkolnym 2015/2016 na poszczególnych kierunkach kształcenia.

I.p.	Szkoła	Jednostka pedagogiczna	Kierunki kształcenia	Liczba uczniów na poszczególnych kierunkach kształcenia w roku szkolnym 2015/2016
1.	Zespół Szkół Chemiczno – Medycznych i Ogólnokształcących im. Marii Skłodowskiej – Curie ul. Opolska 26 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 1	Technik analityk	79
Technik ochrony środowiska			7	
Technik ortopeda			15	
Łącznie 101				
2.	Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących ul. Sienkiewicza 23 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 4	Technik elektronik	88
Technik informatyk			269	
Technik mechanik			92	
Technik mechatronik			116	
Zasadnicza szkoła zawodowa nr 2		Monter elektronik	26	
		Ślusarz	0	
		Operator obrabiarek skrawających	25	
Łącznie 616				
3.	Centrum Edukacji Ekonomiczno – Handlowej im. Karola Goduli ul. Sobieskiego 5 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 9	Technik ekonomista	205
Technik handlowiec			25	
Technik organizacji reklamy			102	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 7		Sprzedawca	0	
Łącznie 332				

4.	Zespół Szkół Gastronomiczno – Hotelarskich ul. Karola Miarki 17 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 6	Technik hotelarstwa	141
			Technik obsługi turystycznej	111
			Technik żywienia i usług gastronomicznych	215
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 4	Kucharz	86
			Piekarz	6
			Cukiernik	13
Łącznie 572				
5.	Zespół Szkół Artystyczno – Projektowych ul. Legionów 35 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 7	Technik cyfrowych procesów graficznych	100
		Liceum Plastyczne	Dekorowanie wnętrz	63
			Fotografia	35
Łącznie 198				
6.	Wieloprofilowy Zespół Szkół ul. Sienkiewicza 6 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 5	Fototechnik	65
			Technik elektryk	14
			Technik pojazdów samochodowych	100
			Technik usług fryzjerskich	49
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 3	Blacharz samochodowy	6
			Elektryk	7
			Lakiernik	18
			Fryzjer	121
			Mechanik pojazdów samochodowych	100
			Elektromechanik pojazdów samochodowych	10
			Łącznie 490	
7.	Zespół Szkół Budowlano – Architektonicznych ul. Okrzei 3 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 2	Technik architektury krajobrazu	32
			Technik budownictwa	134
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1	Monter zabudowy i robót wykończeniowych	50
			Stolarz	14
			Murarz - tynkarz	16
			Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	3
Łącznie 249				

8.	Zespół Szkół Techniczno – Usługowych im. Jana Pawła II ul. Pokoju 14 42-600 Tarnowskie Góry	Technikum nr 12	Technik logistyk	62
			Technik transportu kolejowego	38
Łącznie 100				
9.	Zespół Szkół Techniczno – Ekonomicznych ul. Nałkowskiej 2 41-922 Radzionków	Technikum nr 13	Technik eksploatacji portów i terminali	69
			Technik elektryk	53
			Technik górnictwa podziemnego	36
			Technik hotelarstwa	45
Łącznie 203				
10.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy ul. Strzelców Bytomskich 7 42-600 Tarnowskie Góry	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna nr 14	Kucharz	25
Łącznie 25				
11.	Zespół Szkół Specjalnych ul. Nałkowskiej 2 41-922 Radzionków	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna nr 16	Ślusarz	1
			Mechanik pojazdów samochodowych	4
			Piekarz	3
			Murarz	1
			Monter zabudowy i robót wykończeniowych	4
			Sprzedawca	3
			Cukiernik	1
			Blacharz samochodowy	2
			Stolarz	1
Łącznie 20				

Tabela nr 3 liczba uczniów w roku szkolnym 2015/2016 na poszczególnych kierunkach kształcenia Źródło: dane Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu wg. danych SIO na dzień 30.09.2015

W roku szkolnym 2016/2017 planuje się otwarcie nowych kierunków w następujących szkołach:

1. Wieloprofilowy Zespół Szkół w Tarnowskich Górach – technik hutnik,
2. Zespół Szkół Artystyczno – Projektowych – technik przemysłu mody.

Ponadgimnazjalne szkoły zawodowe, dla których organem prowadzącym jest Powiat Tarnogórski znalazły się w 2016 roku aż w 3 spośród 4 przeprowadzanych corocznie rankingów szkół PERSPEKTYWY.

W ogólnopolskim rankingu techników 2016 wśród 300 najlepszych techników w całej Polsce znalazły się 4 technika w tym: wyróżniający się na 48 pozycji Zespół Szkół Chemiczno – Medycznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach, na 90 pozycji Zespół Szkół Artystyczno – Projektowych w Tarnowskich Górach, na 201 miejscu Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach oraz na 282 pozycji Zespół Szkół Gastronomiczno – Hotelarskich.

W rankingu szkół olimpijskich 2016, wśród 200 najlepszych techników i liceów w całej Polsce znalazł się Zespół Szkół Chemiczno – Medycznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach.

W rankingu maturalnym techników wśród 200 wyróżnionych w całej Polsce techników w zaszczytnym gronie znalazły się Zespół Szkół Chemiczno – Medycznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach plasując się na 31 pozycji oraz Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach, który otrzymał w rankingu pozycję 154.

W rankingu 100 najlepszych techników dla województwa śląskiego w roku 2016 znalazło się aż 6 spośród 9 techników: w tym na miejscu 7 Zespół Szkół Chemiczno – Medycznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach, na miejscu 11 Zespół Szkół Artystyczno – Projektowych w Tarnowskich Górach, na miejscu 28 Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach, na miejscu 37 Zespół Szkół Gastronomiczno – Hotelarskich w Tarnowskich Górach, na miejscu 51 Centrum Edukacji Ekonomiczno – Handlowej w Tarnowskich Górach oraz na miejscu 94 Zespół Szkół Budowlano – Architektonicznych.

2.1. Zespół Szkół Chemiczno – Medycznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach

OPIS SZKOŁY	Szkoła kształci uczniów w zawodach technik analityk, technik ochrony środowiska i technik ortopeda. W roku szkolnym 2015/2016 w szkole kształci się łącznie 101 uczniów w technikum. Szkoła posiada 6 pracowni do praktycznej nauki zawodu. W szkole zatrudnionych jest 9 nauczycieli praktycznej nauki zawodu.
Kierunki kształcenia	technik analityk technik ochrony środowiska technik ortopeda
Baza dydaktyczna	Liczba pracowni praktycznej nauki zawodu 6. - laboratoria chemiczne 4 - pracownia fizyczna 1 - pracownia komputerowa 1 Pracownie te przeznaczone są do praktycznego kształcenia zawodowego w zawodach technik analityk oraz technik ochrony środowiska. Wszystkie pracownie wyposażone zostały z projektu „Mam zawód mam pracę w regionie”. Aktualnie tworzona jest pracownia praktycznej nauki zawodu dla kierunku technik ortopeda.
Kadra dydaktyczna	Liczba nauczycieli praktycznej nauki zawodu 9
Praktyki zawodowe	Kształcenie praktyczne (zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa) realizowane jest u pracodawców i w warsztatach szkolnych/w szkolnych pracowniach zajęć praktycznych. Praktyki zawodowe zarówno dla kierunku technik analityk, jak i technik ortopeda realizowane są poza szkołą w wymiarze 60 godzin w klasie III oraz 60 godzin w klasie IV.
Dobre praktyki	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1 miejsce w powiecie tarnogórskim, 5 miejsce w województwie śląskim, 48 miejsce w Polsce dla Technikum nr 1 w naszym CHEMIKU wg Ogólnopolskiego Rankingu Techników PERSPEKTYWY, 2. Udział w projekcie systemowym „Mam zawód – mam pracę w regionie” – wyposażenie pracowni, 3. Program wymiany uczniów w ramach praktyk zawodowych Leonardo da Vinci, 4. Stypendia Rady Rodziców dla najlepszego ucznia oraz stypendium pro zawodowe, 5. Współpraca z Fundacją Rozwoju Kardiologii im. prof. Zbigniewa Religii, 6. Realizacja projektów wspólnie z Fundacją Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży.
ANALIZA ANKIET NAUCZYCIELI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	W ankiecie wzięło udział 5 nauczycieli praktycznej nauki zawodu, którzy bazę dydaktyczną szkoły oceniają na poziomie nieco ponad dostatecznym. Wskazują, iż w szkole brakuje aktualnego oprogramowania komputerowego, tablic interaktywnych, nowoczesnego sprzętu laboratoryjnego i przyrządów badawczych/analitycznych. Wśród możliwości uatrakcyjnienia zajęć praktycznej nauki zawodu wymieniają wizyty studyjne u pracodawców, wycieczki szkolne, sprawny i nowoczesny sprzęt dydaktyczny i komputerowy. Nauczyciele widzą zasadność istnienia klas patronackich w szkole, gdyż podnoszą one prestiż szkoły i zwiększają możliwości pracy dla przyszłych absolwentów. Żaden z ankietowanych nauczycieli nie zamierza podjąć studiów podyplomowych, jednakże wszyscy deklarują chęć udziału w kursach specjalistycznych związanych ze służbą zdrowia, branżą ortopedyczną, analityczną, chemii instrumentalnej.

ANALIZA ANKIET UCZNIOWSKICH	<p>W ankiecie wzięło udział: 48 uczniów, w tym 33 uczniów kształcących się w zawodzie technik analityk, co stanowi 42% oraz 15 kształcących się w zawodzie technik ortopeda, co stanowi 100% uczniów kształcących się w tym zawodzie.</p> <p>Uczniowie kierunku technik analityk wybrali tę szkołę głównie ze względu na kierunek kształcenia oraz swoje zainteresowania i pasję, poza tym ze względu na dobrą opinię szkołę, wysoki poziom nauczania, ciekawe zajęcia praktyczne w laboratoriach. Prawie 70% uczniów planuje podjąć dalszą edukację, w tym 99% studia wyższe. Kierunki, które planują wybrać to w zdecydowanej większości dziedziny bezpośrednio związane z kierunkiem, w którym się kształcą jak: analityka medyczna, medycyna, chemia, biologia, biotechnologia, farmacja, ochrona środowiska, ratownictwo medyczne. 42% młodzieży wie, w jakim zawodzie, bądź, u jakiego pracodawcy chciałaby podjąć w przyszłości pracę. Wśród odpowiedzi dominują pracodawcy związani z dziedziną, w której się kształcą tj. laboratorium, szpitale, apteki, Instytut Metali Nieżelaznych w Gliwicach. Ponad 50% uczniów tego kierunku ocenia bazę dydaktyczną, w tym zwłaszcza wyposażenie pracowni do praktycznej nauki zawodu, jako dobrą. Jednocześnie około połowy uczniów pytanych o sprzęt, którego ich zdaniem brakuje w pracowniach, a byłby potrzebny wskazuje na konieczność przeprowadzenia remontu laboratorium. Poza tym uczniowie widzą potrzebę doposażenia pracowni z nowoczesny sprzęt laboratoryjny, palniki, mikroskopy skaningowe, tablice interaktywne, preparaty, zlewki, odczynniki chemiczne, próbники, probówki, bagietki, wkraplacze, preparaty oraz szkło laboratoryjne. Prawie 85% uczniów deklaruje chęć podjęcia stażu zawodowego u pracodawców. Deklarują, że chcieliby odbyć staże w laboratoriach, oczyszczalni ścieków, Veolii, Instytucie Metalurgii Żelaza w Gliwicach, Instytucie Metali Nieżelaznych w Gliwicach oraz na Wydziale Biologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zaobserwować można kilka kierunków diametralnie odbiegających od obecnego kierunku kształcenia jak: architektura, psychologia lub socjologia. Około 85% uczniów chce wziąć udział w dodatkowych zajęciach specjalistycznych, umożliwiających uzupełnienie kwalifikacji zawodowych. Zaproponowane przez nich formy poszerzania kwalifikacji i umiejętności to: zajęcia dodatkowe z języków obcych, matematyki, chemii, zajęcia medyczne, zajęcia chemiczne i biologiczne w laboratoriach uniwersyteckich, specjalizujących się w nowoczesnych technologiach, kursy z zakresu hematografii i analizy medycznej oraz instrumentalnej. 94% uczniów jest zainteresowanych zdobyciem dodatkowych uprawnień, zwiększających ich szanse na rynku pracy. Wśród proponowanych kursów uprawnień dominuje prawo jazdy oraz kursy językowe, kurs psychologiczny, kurs fizjoterapeutyczny, kursy języka migowego, kurs języka obcego zawodowego, kursy medyczne. Uczniowie kierunku technik analityk wśród postulatów dotyczących podniesienia poziomu i jakości szkolnictwa zawodowego w ich szkole wymieniają remont oraz modernizację laboratorium, modernizację sprzętu laboratoryjnego, zajęcia z ekspertami z laboratoriów, współpracę szkoły z uczelnią wyższą, zwiększenie wymiaru praktyk zawodowych oraz zajęcia na uniwersytecie.</p> <p>Około 1/3 uczniów kierunku technik ortopeda chce podjąć studia wyższe. Planowane kierunki studiów to fizjoterapia, medycyna, wychowanie fizyczne. Większość nie precyzuje, gdzie chciałaby podjąć pracę, raczej ogólnie wskazują na pracę w zawodzie, jako ortopeda lub fizjoterapeuta. Respondenci wskazują na brak pracowni ortopedycznej. Większość uczniów chciałaby odbyć staż zawodowy. Wymienili 1 pracodawcę firmę Proteka. Dodatkowe zajęcia specjalistyczne, którymi byłiby zainteresowani uczniowie to: zajęcia z języka migowego, kursy językowe. Dodatkowe uprawnienia – kursy języka migowego, kursy językowe, kurs prawa jazdy, kurs psychologiczny, kurs farmacji, kurs księgowości, kurs psychologii klinicznej. Pomysły uczniów tego kierunku dotyczące podniesienia poziomu i jakości szkolnictwa zawodowego w szkole to wyposażenie w bardziej nowoczesny sprzęt dydaktyczny tj. tablice multimedialne, zwiększenie wymiaru zajęć z języka migowego, który kończy się po klasie pierwszej, spotkanie z osobami, którym uczniowie mogliby pomóc w przyszłości tj. paraolimpijczykami lub osobami z niepełnosprawnościami.</p>
PODSUMOWANIE	<p>Dyrektor zgłasza potrzebę otwarcia nowych kierunków kształcenia tj. technik optyk, technik urządzeń systemów energetyki cieplnej. Zdaniem dyrekcji placówki największym problemem w szkole jest brak środków na modernizację bazy dydaktycznej oraz zbyt rozbudowany system egzaminowania zawodowego. Szkoła współpracuje z następującymi pracodawcami: Veolia, Huta Cynku w Miasteczku Śląskim, Instytut Metali Nieżelaznych Gliwice, NITRON Krupski Młyn, Kopalnia Julian Piekary Śląskie, Remondis Tarnowskie Góry.</p> <p>W szkole nie ma aktualnie klas patronackich, jednakże Dyrektor placówki dostrzega taką potrzebę dla kierunku technik ortopeda.</p>

2.2. Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach

OPIS SZKOŁY	Szkoła kształci uczniów w technikum w zawodach: technik mechanik, technik mechatronik, technik elektronik i technik informatyk oraz w zasadniczej szkole zawodowej w zawodach: operator obrabiarek skrawających oraz monter elektronik. W roku szkolnym 2015/2016 w szkole kształci się łącznie 616 uczniów, w tym 565 w technikum oraz 51 w zasadniczej szkole zawodowej. W Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach znajduje się aktualnie 20 pracowni praktycznej nauki zawodu Szkoła zatrudnia 8 nauczycieli praktycznej nauki zawodu.
Kierunki kształcenia	technik elektronik technik informatyk technik mechanik technik mechatronik ZSZ monter elektronik ZSZ operator obrabiarek skrawających
Baza dydaktyczna	Liczba pracowni praktycznej nauki zawodu 20 - pracownia informatyczna 7, wyposażone zostały z projektu „Mam zawód mam pracę w regionie”. - pracownia elektroniczna 2, wyposażone zostały z projektu „Mam zawód mam pracę w regionie”. - pracownia mechatroniczna 3, wyposażone zostały z projektu „Mam zawód mam pracę w regionie” - pracownia CNC 1, - ślusarnia 1, - pracownia maszyn różnych 1, -spawalnia 1, -krajalnia 1, - pracownia montażowa 1 -pracownia obróbki mechanicznej 1, - kuźnia 1
Kadra dydaktyczna	Liczba nauczycieli praktycznej nauki zawodu 8
Praktyki zawodowe	Dla kierunków technik informatyk, technik elektronik, oraz technik mechatronik praktyki zawodowe odbywają się poza szkołą w wymiarze 4 tygodni w klasie III, a dla kierunku technik mechanik odbywają się poza szkołą w wymiarze 7 tygodni w klasie III. Kształcenie zawodowe praktyczne dla uczniów kształcących się na kierunku operator obrabiarek skrawających oraz monter elektronik odbywają się w wymiarze 10 godzin tygodniowo w klasie I, II i III.
Dobre praktyki	Warsztaty Szkolne są warsztatami szkoleniowo produkcyjnymi, kooperującymi z wieloma zakładami i przedsiębiorstwami regionu. Mając na wyposażeniu obrabiarki CNC umożliwia to przygotowanie uczniów do wdrażania nowoczesnych technik i technologii produkcji, a także organizowanie egzaminów z przygotowania zawodowego dla uczniów placówek oświatowych całego regionu. W konsekwencji uczniowie pobierający naukę praktycznej nauki zawodu i kończący szkołę są pracownikami wyszkolonymi zgodnie z potrzebami obecnego rynku pracy z możliwością szybkiej adaptacji zawodowej, znającymi nowoczesne techniki wytwarzania umiemy je stosować praktycznie, co z kolei umożliwia łatwiejsze poszukiwanie pracy nie tylko na lokalnym rynku pracy, ale również na europejskim rynku pracy.
ANALIZA ANKIET	W ankiecie udział wzięło 13 nauczycieli, z których pięciu ocenia pracownię praktycznej nauki zawodu na poziomie dobrym, natomiast 8 na poziomie dostatecznym. W pracowniach ich zdaniem brakuje przede wszystkim nowych urządzeń i narzędzi (wiertarki, szlifierki, narzędzi

NAUCZYCIELI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	<p>miarowych, narzędzi do obróbki metali, narzędzi elektronicznych), komputerów, symulatorów do obróbki CNC, nowoczesnych obrabiarek konwencjonalnych, oprogramowania specjalistycznego. Wśród sposobów uatrakcyjnienia zajęć podają: wizyty studyjne u pracodawców, pracę z nowoczesnymi urządzeniami, stosowanie nowych technologii, zmniejszenie liczebności grup na zajęciach praktycznych w doposażonych pracowniach. Wszyscy ankietowani pedagodzy widzą zasadność tworzenia klas patronackich w szkole. Siedmiu respondentów nie jest zainteresowanych ani studiami podyplomowymi ani dodatkowymi kursami kwalifikacyjnymi, natomiast 6 nauczycieli wykazuje chęć uczestnictwa w kursach kwalifikacyjnych w zakresie maszyn CNC, programowania PLC, systemów ERP, eksploatacji TV kablowej, dozoru sieci komputerowych, rysowania w technice 3D. Nauczyciele uważają, że baza dydaktyczna szkoły wymaga ciągłej modernizacji i unowocześnienia oraz większej korelacji teorii z praktyką. Sugerują, iż powinno się pogłębić współpracę z lokalnymi pracodawcami oraz zwiększyć nakłady na szkolnictwo zawodowe i szeroko je promować.</p>
ANALIZA ANKIET UCZNIOWSKICH	<p>W ankiecie wzięło udział 75 uczniów, w tym: 22 uczniów kierunku technik mechanik, co stanowi 24%, 21 uczniów kierunku technik mechatronik, co stanowi 19%, 11 uczniów kierunku technik informatyk, co stanowi 4%, 14 uczniów kierunku technik elektronik, co stanowi 16% oraz 7 uczniów zasadniczej szkoły zawodowej kierunku operator obrabiarek skrawających, co stanowi 28%.</p> <p>Uczniowie kształcący się w zawodzie technik mechanik w 50% wybrali szkołę ze względu na kierunek kształcenia oraz przyszły zawód. Pozostali uczniowie, jako powód wyboru szkoły wskazali opinię o szkole wśród znajomych i rodziny, zainteresowania, lokalizację oraz praktyki zawodowe. Ponad 50% uczniów zamierza po zakończeniu szkoły podjąć pracę zawodową, pozostali planują dalszą edukację. Prawie 1/3 uczniów planuje podjąć studia wyższe zawodowe. Nie potrafili określić konkretnych kierunków, ale wskazują uczelnie, gdzie chcieliby kontynuować naukę – Politechnika Śląska w Gliwicach i Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach. Osoby, które twierdzą, że wiedzą, gdzie chcą pracować po zakończeniu szkoły wskazują na pracę w zawodzie technologa lub projektanta, pracę w zawodzie mechanika lub pracę w warsztacie samochodowym lub pracę we własnej firmie – warsztacie samochodowym. Uczniowie tego kierunku bazę dydaktyczną szkoły, w tym zwłaszcza wyposażenie pracowni praktycznej nauki zawodu oceniają dostatecznie. Ich zdaniem brakuje w pracowniach tablic multimedialnych, nowoczesnych maszyn, większej liczby obrabiarek sterowanych numerycznie, oprogramowania AutoCad.</p> <p>Zdecydowana większość uczniów kształcących się w zawodzie technik mechanik i technik elektronik nie potrafi na dzień dzisiejszy określić pracodawcy, u którego chcieliby podjąć zatrudnienie. Wśród nielicznych odpowiedzi potwierdzających chęć podjęcia pracy w konkretnym miejscu padają własną działalność gospodarczą, warsztat samochodowy lub lotnisko. Przyszli technicy mechanicy są zainteresowani stażami w Chemecie, Marbachu, Oplu. Pod względem jakości zajęć praktycznej nauki zawodu uczniowie kierunku technik mechanik oceniają bazę dydaktyczną oraz innowacyjność zajęć na poziomie dostatecznym, atrakcyjność zajęć na poziomie dobrym, natomiast przydatność zajęć praktycznych do potrzeb lokalnego rynku pracy na poziomie miernym. Uczniowie kierunku technik mechanik są zainteresowani następującymi kursami specjalistycznymi: kurs tokarza, kurs frezera, kurs spawacza, kurs operatora CNC, kurs prawa jazdy kat. B, kurs obsługi wózka widłowego, kurs ślusarza, kurs blacharza, kurs obsługi koparko – ładowarki, kurs lakiernika, kurs obsługi koparki oraz kurs prawa jazdy kat. C. W celu podniesienia jakości szkolnictwa zawodowego uczniowie proponują zwiększenie wymiaru praktyk zawodowych.</p> <p>Uczniowie kierunku technik mechatronik, zdecydowali się na wybór tego kierunku ze względu na jedyny taki kierunek kształcenia, zainteresowania oraz opinie rodziny lub znajomych. 80% uczniów zamierza podjąć pracę zawodową po zakończeniu szkoły, a 60% zamierza kontynuować naukę. Wynika z tego, że 40% uczniów zamierza jednocześnie podjąć pracę oraz kontynuować naukę.</p> <p>Prawie połowa uczniów deklaruje chęć kontynuacji nauki na studiach wyższych. Uczniowie chcieliby studiować mechatronikę, robotykę i automatykę oraz projektowanie na Politechnice Śląskiej, Akademii Górniczo – Hutniczej w Krakowie i Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie. Zaledwie 1/3 uczniów deklaruje, że wie gdzie chciałoby podjąć pracę. Są to warsztaty samochodowe, PKP PLK, Państwowa Straż Pożarna, Wojsko lub prowadzić własną działalność gospodarczą. Bazę dydaktyczną w tym wyposażenie pracowni uczniowie oceniają dostatecznie. Uważają, że w wyposażeniu szkoły brakuje siłowników, zaworów, narzędzi pomiarowych i skrawających, suwmiarki elektronicznej z bluetoothem, oscyloskopu, mierników, przyrządów nowszej generacji, narzędzi do obróbki metali, tablic multimedialnych. 85% uczniów tego kierunku chce podjąć staż zawodowy u pracodawców takich jak: fabryka samochodów, Chemet, Zamet. Kursy, które chcieliby odbyć uczniowie tego kierunku to: kurs operatora CNC, kurs mikrokontrolerów, kurs frezera, kurs spawacza TIG i MIG, kurs obsługi wózka widłowego, kursy mechatroniczne obsługi maszyn, kurs obsługi wózka widłowego, kurs mechaniki samochodowej, kurs obsługi koparko – ładowarki, kurs lakierniczy, kurs blacharski, uprawnienia do pracy z wysokim napięciem, kurs robotyki, kurs elektroniki, kurs programowania</p>

	<p>maszyn i procesów, kurs prawa jazdy kat. B, kurs prawa jazdy kat. C+E. Postulaty uczniów mające podnieść jakość kształcenia zawodowego w szkole to: zwiększenie wymiaru zajęć praktycznych, doposażenie pracowni, modernizacja wyposażenia, organizacja wizyt studyjnych u pracodawców.</p> <p>Uczniowie kierunku technik informatyk zdecydowali się na wybór szkoły głównie ze względu na opinię wśród znajomych, rodziny. 54% uczniów zamierza kontynuować naukę, a pozostali chcą podjąć pracę. Tylko jeden ankietowany uczeń zamierza podjąć studia wyższe. Zaledwie 1/3 potrafi ogólnie określić, gdzie chciałaby pracować (duże korporacje, CD Projekt RED, Google). Uczniowie oceniają bazę dydaktyczną, w tym zwłaszcza wyposażenie pracowni, jako dobre. Uważają, że w pracowniach brakuje nowoczesnego sprzętu komputerowego. 54% uczniów jest zainteresowanych stażem u pracodawców. Kursy zawodowe, które chcieliby odbyć uczniowie kierunku technik informatyk to: kurs programowania, kurs w zakresie sieci komputerowych, kurs zarządzania zmiennymi zasobów internetowych, kurs grafiki komputerowej oraz kurs tworzenia stron internetowych.</p> <p>Uczniowie kierunku technik elektronik zdecydowali się na wybór tej szkoły głównie ze względu na kierunek kształcenia/przyszły zawód oraz opinię znajomych lub rodziny. 57% uczniów zamierza po zakończeniu szkoły podjąć pracę zawodową, pozostali chcą kontynuować naukę. Kierunek studiów, którym są zainteresowani to Wydział Elektryczny Politechniki Śląskiej. Wymienieni przez nich przyszli potencjalni pracodawcy to serwis elektroniczny, własna działalność – warsztat samochodowy, lotnisko. Uczniowie uważają, że w szkole brakuje oscyloskopów, maszynki do cewek, nowocześniejszego sprzętu. 57% uczniów chce odbyć staż zawodowy u pracodawcy. Chcą pracować w BYTOM ZIR oraz produkcji elementów elektronicznych. Interesuje ich kurs obsługi koparko – ładowarki.</p> <p>Uczniowie ZSZ kształcącej w zawodzie operator obrabiarek skrawających wybrali szkołę ze względu na kierunek kształcenia i przyszły zawód oraz ze względu na możliwość zdobycia dobrze płatnej pracy po zakończeniu szkoły. Uważają, że to zawód z perspektywami na rynku pracy. Ponad 60% z nich zamierza podjąć pracę zaraz po ukończeniu szkoły, pozostali chcą kontynuować naukę. 1/3 zamierza podjąć naukę na studiach wyższych na Politechnice Śląskiej. Uczniowie tego kierunku wskazują, iż w pracowniach brakuje nowoczesnych maszyn oraz kuźni. Ponad połowa ankietowanych jest zainteresowana odbyciem praktyki zawodowej u pracodawcy. Są zainteresowani odbyciem kursu spawacza oraz kursu obsługi wózka widłowego.</p>
PODSUMOWANIE	<p>W szkole nie funkcjonują klasy patronackie, przy czym dyrektor placówki nie widzi potrzeby utworzenia takich klas. Szkoła współpracuje z następującymi przedsiębiorstwami: Faser, Chemet, Ragor, P-C-Strong, Tagor. W placówce brak nowowprowadzonych zawodów wpisanych do klasyfikacji zawodów. Zdaniem Dyrektora szkoły oferta kształcenia zawodowego w szkole wymaga modernizacji w zakresie doposażenia pracowni oraz remontu warsztatów szkolnych. Dyrektor nie wskazuje potrzeby utworzenia nowych kierunków kształcenia bądź modyfikacji istniejących. Zdaniem dyrektora głównym problemem szkolnictwa zawodowego w placówce jest brak wystarczających funduszy.</p>

2.3. Centrum Edukacji Ekonomiczno – Handlowej w Tarnowskich Górach

OPIS SZKOŁY	Szkoła kształci uczniów w zawodach technik ekonomista, technik handlowiec, technik organizacji reklamy oraz w zasadniczej szkole zawodowej na kierunku sprzedawca. W roku szkolnym 2015/2016 w szkole kształci się łącznie 332 uczniów, w technikum. Szkoła posiada 3 pracownice komputerowe służące do nauki w zawodach technik ekonomista, technik handlowiec oraz technik organizacji reklamy. W szkole zatrudnionych jest 16 nauczycieli praktycznej nauki zawodu.
Kierunki kształcenia	technik ekonomista, technik handlowiec technik organizacji reklamy ZSZ sprzedawca
Baza dydaktyczna	Liczba pracowni praktycznej nauki zawodu: 3. - pracownia komputerowa: 3
Kadra dydaktyczna	Liczba nauczycieli praktycznej nauki zawodu - 16
Praktyki zawodowe	Praktyka zawodowa odbywa się u pracodawcy w klasie II i trwa 4 tygodnie (wszystkie kierunki kształcenia, tj. technik ekonomista, technik handlowiec, technik organizacji reklamy), w klasie III (technik ekonomista) - praktyka zawodowa w szkole - 3 godziny tygodniowo.
Dobre praktyki	Projekt realizowany z NBP „Twórczy uczeń – kompetentny pracownik” w terminie od 8.12.2014 r. do 31.05.2015 r. W ramach projektu odbywały się praktyki dla uczniów: „Jak przygotować się do podjęcia pierwszej pracy”, „Zakładanie i prowadzenie własnej firmy”. Ponadto zorganizowano konkurs na pracę „Mam pomysł na własny biznes”, debatę „Jak działają prawa rynkowe?”. Realizacja innowacji pedagogicznej „Biznes w sieci”, „Obsługa kancelarii prawnej”, „Public relations”. Innowacje prowadzone są w kl. I – IV w ramach zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych. Organizowane są wycieczki, prelekcje i konkursy. Celem innowacji jest poprawa jakości pracy szkoły. Współpraca z GWSP oraz Uniwersytetem Ekonomicznym. Organizowanie Forum Przedsiębiorczości, udział w konkursach i warsztatach.
ANALIZA ANKIET NAUCZYCIELI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	16 nauczycieli praktycznej nauki zawodu uczestniczyło w badaniu ankietowym. Oceniają oni wyposażenie pracowni praktycznej nauki zawodu na poziomie miernym lub dostatecznym, sugerując, iż sprzęt w pracowniach jest przestarzały i wymaga modernizacji. Uważają, że w pracowniach brakuje komputerów, rzutników, TV, nowoczesnego oprogramowania, drukarek, kas fiskalnych, metkownic, laptopów, kserokopiarek, tablic interaktywnych i multimedialnych, odtwarzaczy CD, laminatorów, bindownic, otwieraczy kopert, oprogramowania specjalistycznego oraz systemu do nauczania języka obcego zawodowego. Nauczyciele uważają, że zajęcia praktyczne należy urozmaicać poprzez wizyty studyjne u pracodawców, korzystanie z nowoczesnego sprzętu, poprzez gry symulacyjne, system zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych, lekcje przeprowadzane w różnych instytucjach oraz lekcje z udziałem ekspertów w danej dziedzinie. Ankietowani pedagodzy uważają za zasadne utworzenie klas patronackich w szkole. Interesuje ich patronat PKO BP S.A., ING Bank Śląski lub lotniska. Dokładnie połowa respondentów wyraża chęć podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez studia podyplomowe takie jak transport i spedycja oraz języki obce zawodowe, wszyscy ankietowani chcą uczestniczyć w specjalistycznych kursach np. psychologia biznesu, grafika reklamowa, językowe zawodowe, księgowość, grafika, komputerowa, związane z reklamą. Wszyscy ankietowani nauczyciele zgodnie twierdzą, iż największym problemem i barierą w szkolnictwie zawodowym jest brak funduszy na modernizację bazy dydaktycznej i brak odpowiedniej ilości sprzętu oraz pomocy naukowych oraz mała liczba czynnych i aktywnych egzaminatorów Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.
ANALIZA ANKIET UCZNIOWSKICH	W ankiecie wzięło udział 106 przyszłych techników ekonomistów, co stanowi 52%, 6 uczniów kierunku technik handlowiec, co stanowi 24% oraz 54 uczniów kierunku technik organizacji reklamy, co stanowi 53%. Przyszli technicy ekonomiści w wyborze szkoły kierowali się głównie kierunkiem/zawodem, w którym chcieli się kształcić, zainteresowaniami, opinią rodziny lub znajomych. Pozostali wybrali szkołę ze względu na to, że ten zawód daje wg respondentów duże możliwości na przyszłość. Respondenci wskazywali również na ciekawą ofertę edukacyjną oraz wysoką zdawalność egzaminu zawodowego. Niewielka część uczniów stwierdziła, iż wybrała tę właśnie szkołę ze względu na lokalizację, opinię oraz ciekawą ofertę edukacyjną. Ok. 80% uczniów zadeklarowało chęć kontynuacji nauki po zakończeniu szkoły, natomiast ponad 40% zadeklarowało, że po zakończeniu szkoły zamierza podjąć pracę

w zawodzie. Wynika z tego, zatem, że część z nich zamierza jednocześnie podjąć pracę zawodową i kontynuować naukę. Ponad 60% uczniów zamierza kontynuować naukę na studiach wyższych, z czego 20% deklaruje, że chce kontynuować naukę na Uniwersytecie Ekonomicznym

w Katowicach. Uczniowie wymieniają również inne uczelnie, na których chcieliby kontynuować naukę. Są to Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu – oddział w Chorzowie, Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości w Katowicach, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, 10% deklaruje, że chce studiować ekonomię. Inne często wymieniane kierunki to bankowość, administracja i zarządzanie, finanse i rachunkowość, psychologia. Sporadyczne odpowiedzi respondentów to wychowanie fizyczne, matematyka, kosmetyka, pedagogika oraz architektura. Uczniowie kierunku technik ekonomista zapytani o przyszłą pracę w zdecydowanej większości określają, że będzie to bank, biuro rachunkowe, urząd lub ogólnie rzecz ujmując księgowość. Sporadyczne odpowiedzi to własna działalność gospodarcza bądź konkretni pracodawcy jak Idea 98, Biuro rachunkowe Debet, Andrzej Mazur Denmar, Zamet, Virtual Technologies. Ponad 50% uczniów spośród ankietowanych ocenia bazę dydaktyczną w szkole na 2 w skali 1-5. Prawie 80% uczniów deklaruje chęć udziału w stażach zawodowych u pracodawców. Około 1/3 uczniów chciałaby odbyć staż w biurach rachunkowych, księgowości, bankach, urzędach miast, gmin, starostwach, ubezpieczeniach. Wśród konkretnych pracodawców podają Bank Spółdzielczy, Chemet, Powiatową Państwową Straż Pożarną, KANLUX Radzionków S.A., Opla oraz ubojnię drobiu w Żędowicach. Kursy, z których chcieliby skorzystać uczniowie technikum ekonomicznego to w zdecydowanej większości: prawo jazdy, kursy języka angielskiego, branżowe kursy zawodowe, kurs obsługi kasy fiskalnej, programu magazynowego, obsługi branżowego oprogramowania komputerowego, kurs obsługi wózka widłowego, kurs kadry i płace, kurs agenta celnego, agenta ubezpieczeniowego, marketing, finanse i rachunkowość, księgowość, psychologia biznesu, kursy zawodowego języka angielskiego, kursy logistyki, kurs wystąpień publicznych, kurs zarządzania, kurs BHP, ale i kursy zupełnie niezwiązane z zawodem, w którym się kształcą jak kurs spawacza podwodnego, kurs florystyczny, kurs makijażu i manicure. Propozycje uczniów tego kierunku odnośnie podniesienia poziomu kształcenia zawodowego w szkole to: organizacja wizyt studyjnych u pracodawców - zainteresowanie deklaruje ponad 55%, organizacja praktyk zagranicznych, organizacja spotkań z przedsiębiorcami, ekonomistami, którzy odnieśli sukces, wykłady z mikro i makroekonomii oraz na temat rynku pracy, doszktałenie nauczycieli pod względem egzaminów technicznych, więcej pracowni komputerowych, zakup projektora, podręczników do przedmiotów zawodowych, języków obcych, organizacja wyjazdów na Uniwersytet Ekonomiczny i udział w wykładach uniwersyteckich, darmowe WIFI dla młodzieży, urozmaicenie zajęć zawodowych, organizacja staży zawodowych u pracodawców w ramach zajęć szkolnych, praktyki u pracodawców zamiast praktyk w szkole w klasie III.

Uczniowie kierunku technik handlowiec zdecydowali się na wybór szkoły wyłącznie ze względu na kierunek kształcenia. Ponad połowa z nich zamierza podjąć pracę zawodową po zakończeniu szkoły. Zapytani o pracodawcę, u którego chcieliby podjąć pracę nie wskazują konkretnych podmiotów, wymieniając jedynie, że w magazynie dużej firmy, jako przedstawiciel handlowy oraz w sklepie wielko powierzchniowym. Zdaniem uczniów baza dydaktyczna szkoły, a zwłaszcza pracownie praktycznej nauki zawodu powinny zostać wyposażone w nowy sprzęt komputerowy, drukarki, tablice multimedialne i projektory. Uczniowie są zainteresowani odbyciem stażu zawodowego u pracodawcy, chcieliby podjąć staż w Lidlu, Castoramie, Tesco, Kauflandzie lub Praktikerze. W pomysłach, mających pozytywnie wpłynąć na jakość szkolnictwa zawodowego w szkole wskazują na wizyty studyjne w dużych firmach, korporacjach międzynarodowych jak Apple, Opel, BMW.

Uczniowie kierunku technik organizacji reklamy zdecydowali się na wybór tej a nie innej szkoły głównie ze względu na zainteresowania, kierunek i zawód, ale też gwarancję pracy, jak wskazują sami respondenci. Pozostałe powody to lokalizacja i opinie znajomych, rodziny na temat szkoły. Kierunki studiów, które chcieliby podjąć w przyszłości to: fotografia, grafika komputerowa, zarządzanie w gastronomii, pedagogika, marketing i zarządzanie, psychologia, ekonomia, architektura, sztuka. Uczelnie, z którymi chcieliby związać swoją przyszłość to Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Politechnika Śląska, Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach i Akademia Sztuk Pięknych. Choć respondenci wskazują na zupełnie odmienne kierunki studiów, raczej niezwiązane z kierunkiem kształcenia to wydaje się jednak, że swoją przyszłość wiążą oni z kierunkiem kształcenia, czego dowodzą odpowiedzi na kolejne pytanie o pracodawcę, u którego chcieliby podjąć pracę w przyszłości. Większość z nich deklaruje, że w agencji reklamowej, pozostali w studio fotograficznym, w zawodzie grafika lub w swojej firmie tj., agencji reklamowej. Pojedyncze odpowiedzi wskazują na brak związku z kierunkiem kształcenia – trener personalny. Zdaniem uczniów baza dydaktyczna szkoły powinna być wyposażona w: nowoczesne komputery, rzutnik, ksero, aparaty

	<p>fotograficzne, obiektywy, tablice multimedialne, softboxy, oprogramowanie komputerowe do obróbki filmów. Uczniowie są w zdecydowanej większości zainteresowani odbyciem staży zawodowych u pracodawców głównie w agencjach reklamowych i studiach fotograficznych. Wskazują m.in. ProArte Media, Pixelirium, I – creative, Foto – Adamek, B3 Design, Centrum Konferencyjno - bankietowe Koral, dział reklamy w telewizji, drukarnia cyfrowa w Koszęcinie. Uczniowie są zainteresowani następującymi kursami zawodowymi: językowe, grafiki komputerowej, prawo jazdy kat. B., fotografii, specjalistyczne kursy oprogramowania graficznego, uprawnienia do pracy w drukarni wielkogabarytowej, kurs rysunku i projektowania, kurs tworzenia wizerunku, kurs obsługi maszyn i urządzeń do produkcji reklam, kurs z zakresu reklamy, kurs menadżerski, kurs public relations, kurs marketingu, kurs stylizacji, kurs obsługi oprogramowania do robienia filmów, kurs z zakresu ekonomii, kurs obsługi wózka widłowego, kurs masażu. Sugestie dotyczące wprowadzenia w szkole zmian, które ich zdaniem pozwolą na podniesienie jakości oferty szkolnictwa zawodowego to: modernizacja pracowni praktycznej nauki zawodu, organizacja wizyt studyjnych, zakup podręczników do kształcenia zawodowego w zawodzie technik organizacji reklamy, zwiększenie wymiaru praktyk zawodowych.</p>
PODSUMOWANIE	<p>W Centrum Edukacji Ekonomiczno – Handlowej zatrudnionych jest 16 nauczycieli praktycznej nauki zawodu, dyrektor placówki zgłasza potrzebę zatrudnienia nauczyciela do nauki grafiki i technik poligraficznych. Szkoła współpracuje z następującymi instytucjami: IPH w Tarnowskich Górach, Indyk – Śląsk w Wieszowie, biura rachunkowe na terenie powiatu tarnogórskiego, gmina Miasteczko Śląskie, gmina Radzionków, gmina Tworóg, gmina Koziegłowy, huta Cynku w Miasteczku Śląskim, ZAMET – budowa maszyn Tarnowskie Góry, agencje reklamowe i zakłady fotograficzne na terenie powiatu tarnogórskiego, redakcja GWAREK, Centrum Kultury KAROLINKA w Radzionkowie, Remondis Tarnowskie Góry, METALPLAST Tarnowskie Góry. W szkole nie istnieją klasy patronackie i dyrekcja placówki nie wykazuje takiej potrzeby. Dyrektor szkoły uważa, iż istniejące kierunki cieszą się dużym zainteresowaniem a modyfikacji wymaga jedynie baza dydaktyczna. Dyrektor również uważa za zasadne otwarcie nowego kierunku spedytor w roku szkolnym 2017/2018. Zdaniem dyrekcji szkoły w placówce brakuje nowoczesnego sprzętu komputerowego, multimedialnego, wielofunkcyjnych urządzeń oraz oprogramowania specjalistycznego.</p>

2.4. Zespół Szkół Gastronomiczno – Hotelarskich w Tarnowskich Górach

OPIS SZKOŁY	Szkoła kształci uczniów technikum w zawodach kelner, technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej, technik żywienia i usług gastronomicznych oraz w zasadniczej szkole zawodowej na kierunkach kucharz, piekarz i cukiernik. W roku szkolnym 2015/2016 w szkole kształci się łącznie 572 uczniów, w tym 467 w technikum oraz 105 w ZSZ. Szkoła posiada 8 pracowni praktycznej nauki zawodu. W szkole zatrudnionych jest 22 nauczycieli praktycznej nauki zawodu.
Kierunki kształcenia	technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej, technik żywienia i usług gastronomicznych, kelner ZSZ kucharz ZSZ piekarz ZSZ cukiernik
Baza dydaktyczna	Liczba pracowni praktycznej nauki zawodu 8 - recepcja hotelowa 1, - pracownia językowa 1 dla zawodu technik hotelarstwa, - pracownia obsługi konsumenta 1, dla zawodu technik żywienia i usług gastronomicznych oraz - pracownia turystyczna 1 - pracownia geografii turystycznej 1 dla technika obsługi turystycznej, - pracownia komputerowa 3, sala multimedialna z dostępem do Internetu oraz warsztaty szkolne
Kadra dydaktyczna	Liczba nauczycieli praktycznej nauki zawodu 22.
Praktyki zawodowe	Praktyka zawodowa na kierunku technik hotelarstwa odbywa się poza szkołą w wymiarze 4 tygodnie w klasie II i 4 tygodnie w klasie III, na kierunku technik żywienia i usług gastronomicznych odbywa się poza szkołą lub na warsztatach szkolnych w wymiarze 4 tygodni w klasie III, na kierunku technik obsługi turystycznej poza szkołą w wymiarze 6 tygodni w klasie II i 6 tygodni w klasie III, na kierunku kelner w wymiarze 4 tygodni poza szkołą lub na warsztatach szkolnych w klasie II i w takim samym wymiarze w klasie III. Zajęcia praktyczne dla uczniów ZSZ kształcących się w zawodzie kucharz odbywają się w wymiarze 6 godzin tygodniowo w klasie II i 12 godzin tygodniowo w klasie III, a dla uczniów kształcących się w zawodzie piekarz i cukiernik w wymiarze 5 godzin tygodniowo w klasie I, 10 godzin w tygodniu w klasie II oraz 15 godzin w tygodniu w klasie III.
Dobre praktyki	Szkoła prowadzi praktyki zawodowe zagraniczne w zawodach – technik hotelarstwo i technik żywienia i usług gastronomicznych w Niemczech i w Grecji. Prowadzone są rozmowy o rozpoczęcie praktyk we Włoszech i Francji. Szkoła bierze udział w olimpiadach i zajmuje w nich wysokie lokaty.
ANALIZA ANKIET	W ankiecie wzięło udział 7 nauczycieli praktycznej nauki zawodu, którzy oceniają bazę dydaktyczną i wyposażenie pracowni na poziomie miernym lub dostatecznym. Zwracają uwagę, iż w pracowniach i warsztatach brakuje nowoczesnego i specjalistycznego sprzętu

NAUCZYCIELI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	multimedialnego oraz sprzętów specjalistycznych np. stołów nierdzewnych, okapów nad kuchenkami, plansz dydaktycznych, wag fiskalno – towarowych, zestawów do fondue, wózków kelnerskich oraz sprzętów pomocniczych takich jak: garnki, tace, półmiski, klosze. Nauczyciele sugerują również, iż w szkole brakuje nowoczesnego oprogramowania, a sprzęt komputerowy jest przestarzały. Wśród sposobów na uatrakcyjnienie zajęć praktycznych kadra pedagogiczna wymienia wyposażenie w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne, organizację pokazów wykonywanych przez mistrzów gastronomii, organizację wizyt studyjnych u pracodawców oraz organizację zajęć pozalekcyjnych i zwiększenie ilości godzin praktycznej zawodu. Tylko jeden spośród ankietowanych nauczycieli jest zainteresowany studiami podyplomowymi, jednak wszyscy ankietowani chcieliby uczestniczyć w innowacyjnych formach kształcenia np. kursach specjalistycznych i stażach u ciekawych pracodawców. Wszyscy nauczyciele wskazują, iż największą bolączką w szkole są przestarzałe pracownie i stary sprzęt. Sugerują również, że należy rozszerzyć ofertę kształcenia zawodowego dla młodzieży oraz zwiększyć nakłady finansowe na szkolnictwo zawodowe.
ANALIZA ANKIET UCZNIOWSKICH	<p>W ankiecie wzięło udział 84 uczniów kierunku technik żywienia i usług gastronomicznych, co stanowi 39%, 21 uczniów kierunku technik hotelarstwa, co stanowi 15% uczniów, oraz 49 uczniów kierunku technik obsługi turystycznej, co stanowi 45%. Z zasadniczej szkoły zawodowej w badaniu ankietowym wzięło udział 33 uczniów kierunku kucharz, co stanowi 39%.</p> <p>Uczniowie kierunku technik żywienia i usług gastronomicznych zdecydowali się na wybór tej szkoły głównie ze względu na kierunek kształcenia oraz przyszły zawód – 53% respondentów, zainteresowania – 44% respondentów, pozostali jako powód podali lokalizację, opinię na temat szkoły, dla 3 osób był to wybór spontaniczny. 52% respondentów tego kierunku zamierza po szkole podjąć pracę w większości w zawodzie, a 45% zamierza kontynuować naukę. 25% uczniów jest zdecydowanych na kontynuację nauki na studiach wyższych. Ponad połowa ze zdecydowanych na studia uczniów deklaruje, że chce podjąć studia na kierunku dietetyka. Pozostali są zdecydowani na studia niezwiązane z kierunkiem kształcenia tj. turystyka, psychologia, prawo, stomatologia, studia na Akademii Sztuk Pięknych, dziennikarstwo. Uczelnie, które wymieniają to Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Opolski, Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach i University of Edinburgh. 35% ankietowanych deklaruje, że wie, gdzie chciałoby podjąć pracę. Wśród przyszłych pracodawców wymieniają restauracje, jadalnie, stołówki szkolne, szpitalne, przedszkolne, ogólnie gastronomię lub cukiernie oraz Naturhouse. 7% ankietowanych zamierza podjąć własną działalność gospodarczą. W kilku przypadkach pomyśl na biznes to gabinet dietetyczny i praca na własny rachunek w zawodzie trenera personalnego. Bazę dydaktyczną szkoły, w tym zwłaszcza pracownie nauki zawodu uczniowie w skali 1-5 oceniają średnio na 3. Sprzęt i wyposażenie, którego ich zdaniem brakuje w szkole, a zwłaszcza pracowni to noże kuchenne, piece konwekcyjne, patelnie, obieraczki, stolnice drewniane, łyżki sokowirówki, mikser, blender, sprzęt balistyczny, stoły. 66% badanych uczniów tego kierunku jest zdecydowanych na odbycie stażu zawodowego u pracodawcy. Bardzo nieliczni uczniowie wskazują konkretnego pracodawcę, u którego chcieliby odbyć staż. Są to Modest Amaro, Hotel Gołębiowski, Restauracja Umami, Restauracja pod Starym Młynem, Restauracja Brick, ONYX, Restauracja Parkowa, Restauracja Piramida oraz Naturhouse. Bardzo wielu uczniów jest zainteresowanych odbyciem kursów, zdobyciem nowych uprawnień i kwalifikacji w szczególności w zawodzie, w którym się kształcą. Zaproponowane przez nich kursy w kolejności popularności to: kurs barmański, kurs baristy, kurs kuchni molekularnej, kurs cukierniczy, kurs kelnerski, kurs dietetyczny, kurs piekarski, kurs sommeliarski, kurs carvingu i dekoracji potraw, kurs florystyczny, kurs organizacji imprez okolicznościowych. Kursy, niezwiązane bezpośrednio z kierunkiem kształcenia, którymi zainteresowanie wyrazili uczniowie to: kurs prawa jazdy kat. B, kurs prowadzenia działalności gospodarczej, kurs BHP, kurs menadżerski. Ponad 50% uczniów jest zainteresowanych egzaminami czeladniczymi i mistrzowskimi. Sugestie uczniów tego kierunku odnośnie podniesienia poziomu i jakości kształcenia zawodowego w ich szkole to: doposażenie stanowisk pracy, uatrakcyjnienie zajęć praktycznych, zwiększenie wymiaru zajęć praktycznych, ewaluacja nauczycieli przedmiotów zawodowych i sposobu prowadzenia przez nich zajęć, doskonalenie zawodowe dla nauczycieli zawodowych i praktycznej nauki zawodu, organizacja prezentacji kulinarnych, zwiększenie wymiaru praktyk u pracodawców.</p> <p>W ankiecie udział wzięło 21 uczniów kierunku technik hotelarstwa. Zdecydowali się oni na wybór szkoły w 71% ze względu na kierunek/przyszły zawód oraz ze względu na zainteresowania, jak i lokalizację. 52% uczniów deklaruje chęć podjęcia pracy, pozostali chcą kontynuować naukę na studiach wyższych. Planowane kierunki studiów to: psychologia, architektura, turystyka, kosmetologia, zarządzanie, filologia angielska, pedagogika. 10 osób chce podjąć pracę w hotelu, jedna wskazuje na hotel Gołębiowski, pozostałe propozycje to lotnisko i niezwiązane z kierunkiem kształcenia. Bazę dydaktyczną oceniają na poziomie dostatecznym. Chęć odbycia stażu zawodowego deklaruje ponad 85% badanych na tym kierunku, jako pracodawcę wskazując najczęściej hotel Rezydencja oraz w przypadku kilku respondentów Hotel</p>

	<p>De Silva. Wyposażenie pracowni, innowacyjność zajęć jak również przydatność kształcenia do rynku pracy oceniają na średnio na 3,5. Kursy, którymi zainteresowani są uczniowie tego kierunku to: kursy językowe, kurs baristy, kurs barmana, kursy branżowe z obsługi oprogramowania komputerowego, warsztaty w hotelach. Uczniowie są zainteresowani egzaminami czeladniczymi i mistrzowskimi. Propozycje uczniów odnośnie postulatów w zakresie podniesienia jakości kształcenia zawodowego w szkole to: organizacja spotkań z przedstawicielami dużych, znanych, jak i sieciowych hoteli, zwiększenie wymiaru praktyk, organizacja spotkań i warsztatów z przedstawicielami lokalnej branży hotelarskiej, organizacja wizyt studyjnych.</p> <p>Ankietowani uczniowie kierunku technik obsługi turystycznej decydowali się na szkołę ze względu na kierunek i zawód, zainteresowania oraz łatwość w znalezieniu pracy po ukończeniu szkoły średniej. Połowa z nich zamierza po zakończeniu szkoły podjąć pracę w większości w zawodzie, a pozostali chcą kontynuować naukę. Kierunki studiów, które wymieniają to: turystyka na Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach, filologia angielska, germańska i hiszpańska i lotnictwo. Uczelnie które rozważają to Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach, Politechnika Śląska i Uniwersytet Jagielloński. Bazę dydaktyczną szkoły w tym zwłaszcza wyposażenie pracowni do praktycznej nauki zawodu uczniowie oceniają jako dobrą. Zapytani o sprzęt i wyposażenie, którego ich zdaniem brakuje w pracowniach uczniowie wskazują na: specjalne oprogramowanie komputerowe do obsługi klienta w turystyce, książki o atrakcjach turystycznych, brak pracowni turystycznej. Stażem u pracodawców jest zainteresowanych większość ankietowanych. Wśród pracodawców, u których chcieliby odbyć staż uczniowie wskazują typowe przedsiębiorstwa dla ich kierunku. Większość z nich deklaruje, że chce odbyć praktykę w hotelu, biurze podróży, na lotnisku, w charakterze animatora w hotelu, w charakterze rezydenta lub pilota wycieczek. Konkretni pracodawcy, których wskazują to: Hotel Rezydencja w Piekarach Śląskich, hotel Czardasz, restauracja U Basieńki Sośnica, Hotel Aslan, Hotel Restauracja Spichlerz Dworski oraz Miejskie Centrum Informacji Turystycznej w Piekarach Śląskich. Kursy zawodowe i specjalistyczne, uprawnienia i certyfikaty, którymi są zainteresowani uczniowie tego kierunku to: kurs pilota wycieczek, kurs animatora, kursy językowe w tym głównie języka angielskiego, ponadto francuskiego i niemieckiego, kurs prawa jazdy kat. B., kurs opiekuna wycieczek, kurs barmański, kurs przewodnika górskiego, kurs przewodnika miejskiego, kurs baristy, kurs stewardessy, kurs kelnerski, kursy hotelarskie, kursy turystyczne, uprawnienia do opieki nad osobami starszymi, staże i praktyki zawodowe za granicą, kursy przygotowujące do egzaminu zawodowego. Propozycje uczniów tego kierunku, które ich zdaniem wpłyną pozytywnie na jakość szkolnictwa zawodowego w ich szkole to: organizacja wizyt studyjnych, organizacja płatnych praktyk zawodowych w okresie wakacyjnym, zapewnienie większego wyboru staży zagranicznych np. kraje skandynawskie, Wielka Brytania, Belgia, zwiększenie wymiaru praktyk zawodowych, uatrakcyjnienie formy prowadzenia zajęć praktycznych, więcej entuzjazmu wśród nauczycieli, organizacja staży zagranicznych, więcej filmów o różnych krajach, więcej wycieczek i staży.</p> <p>W ankiecie wzięło udział 33 uczniów Zasadniczej Szkoły Zawodowej kształcących się w kierunku kucharz. 60% badanych wybrało szkołę ze względu na zainteresowania, w dalszej kolejności kierunek/zawód- 57%, a pozostali ze względu na lokalizację oraz opinię rodziny lub znajomych. 69% badanych deklaruje, że po zakończeniu szkoły chce podjąć pracę zawodową, a 33% zamierza kontynuować naukę, zatem 2% badanych zamierza jednocześnie kontynuować naukę oraz podjąć pracę. Tylko jedna osoba deklaruje chęć podjęcia studiów wyższych. 30% badanych jest w stanie określić swojego przyszłego pracodawcę, większość z nich deklaruje, że będzie to restauracja lub gastronomia. Tylko jedna osoba wskazuje konkretnego pracodawcę, jest to Pierogarnia u Marii Ożgi w Tarnowskich Górach. Uczniowie oceniają bazę dydaktyczną szkoły, w tym zwłaszcza pracownię średnio na 3,5. Uczniowie uważają że kierunek w którym się kształcą jest przydatny na lokalnym rynku pracy. Sprzęt, którego brakuje w szkole, w tym zwłaszcza w pracowniach praktycznej nauki zawodu to zdaniem uczniów tego kierunku: ostre noże, garnki, pokryvky, sokowirówka, wyższe zlewozmywaki, maszyna do obierania cebuli. 42% badanych uczniów jest zainteresowanych odbyciem praktyk zawodowych u pracodawców. Wśród potencjalnych pracodawców wymieniają restaurację, dużą restaurację, firmę rodzinną oraz Restaurację Bonjour. Kursy zawodowe i specjalistyczne, którymi są zainteresowani uczniowie kształcący się na tym kierunku to: kurs kelnerski, kurs prawa jazdy kat. B., kurs barmański, kurs baristy, kurs cukierniczy, kurs kuchni molekularnej. 48% uczniów deklaruje chęć zdobycia uprawnień czeladniczych i mistrzowskich. Sugestie dotyczące pomysłów uczniów, które pomogłyby podnieść jakość szkolnictwa zawodowego w ich szkole to: organizacja spotkań z wybitnymi kucharzami, zakup maszyny do obierania cebuli, modernizacja wyposażenia służącego do praktycznej nauki zawodu, podniesienie innowacyjności zajęć praktycznych.</p> <p>Szkoła współpracuje z przedsiębiorcami w zakresie organizacji praktyk i staży. Są to restauracje, hotele, biura podróży, informacje</p>
--	--

PODSUMOWANIE	turystyczne, ośrodki wypoczynkowe, lotnisko, piekarnie, cukiernie. Szkoła nie posiada klasy patronackiej, ale zarówno dyrekcja jak i grono pedagogiczne widzą taką potrzebę dla kierunku technik obsługi turystycznej i technik hotelarstwa. Dyrektor placówki nie wykazuje potrzeby zatrudnienia dodatkowych nauczycieli praktycznej nauki zawodu, natomiast wskazuje na potrzebę wprowadzenia nowych kierunków kształcenia tj. dietetyk oraz obsługa terminali. Głównym problemem kształcenia zawodowego według dyrektora szkoły jest kształcenie uczniów bez perspektywy zatrudnienia po jej zakończeniu.
--------------	--

2.5. Zespół Szkół Artystyczno – Projektowych w Tarnowskich Górach

OPIS SZKOŁY	Szkoła kształci uczniów w kierunku: technik cyfrowych procesów graficznych i technik przemysłu mody oraz w liceum plastycznym na kierunkach specjalność: formy użytkowe, specjalizacja: aranżacja przestrzeni i specjalność: fotografia i film, specjalizacja fotografia artystyczna. W roku szkolnym 2015/2016 w szkole kształci się łącznie 198 uczniów, w tym 100 w technikum oraz 98 w liceum plastycznym. Szkoła posiada 4 pracownie do praktycznej nauki zawodu technik cyfrowych procesów graficznych. W szkole zatrudnionych jest 8 nauczycieli przedmiotów zawodowych.
Kierunki kształcenia	technik cyfrowych procesów graficznych, technik przemysłu mody – kierunek nowowprowadzony od roku szkolnego 2016/2017 liceum plastyczne – dekorowanie wnętrz liceum plastyczne – fotografia
Baza dydaktyczna	Liczba pracowni praktycznej nauki zawodu 4 - pracownia poligrafii 1, - pracownia drukowania cyfrowego 1, - pracownia komputerowych technik multimedialnych 1, - pracownia modelowania i konfekcjonowania odzieży 1. Ponadto w szkole znajdują się pracownie do praktycznej nauki zawodu w Liceum Plastycznym: - pracownia podstaw projektowania 1, - pracownia rysunku i malarstwa 3, - pracownia rzeźby 1, - pracownia aranżacji przestrzeni 1, - pracownia multimediiów 1, - pracownia fotografii 1, - ciemnia fotograficzna 1.
Kadra dydaktyczna	Liczba nauczycieli praktycznej nauki zawodu – 8, Liczba nauczycieli przedmiotów artystycznych – 9.
Praktyki zawodowe	Praktyka zawodowa odbywa się w wymiarze: 2 tygodni w klasie II, 2 tygodni w klasie III i 2 tygodni w klasie IV dla kierunku technik cyfrowych procesów graficznych. Praktyka zawodowa odbywa się w wymiarze: 2 tygodni w klasie II, 2 tygodni w klasie III dla kierunku technik przemysłu mody Kształcenie praktyczne na kierunku technik cyfrowych procesów graficznych odbywa się u pracodawców przez 2 lata w wybranych elementach (2 tygodnie/rok - kl. II i III, 1 dzień w tygodniu/semestr - kl. IV). Kształcenie praktyczne na kierunku technik przemysłu mody odbywa się u pracodawców przez 2 lata (2 tygodnie/rok - kl. II i III). Zajęcia praktyczne prowadzone jest także w szkolnych pracowniach przedmiotów zawodowych od kl. I do kl. IV).
Dobre praktyki	1. doroczne pokazy mody, stanowiące już tradycję i wizytówkę szkoły, 2. coroczny konkurs „Debiuty” dla uczniów szkoły i gimnazjalistów, 3. wernisaż i wystawa pedagogów ZSAP 10 x 10 x 10 – 10 artystów w 10 miejscach – galeriach z okazji 10 – lecia szkoły, jako inspiracja dla uczniów do tworzenia, przełamywania barier i prezentowania swojej twórczości artystycznej, 4. cykl warsztatów dla gimnazjalistów „Pociąg do sztuki” – 3 edycja,

	5. cykliczne wystawy prac uczniów Liceum Plastycznego i Technikum Nr 7 m.in. w Galerii Pod-Nad, Przesiadka, Inny Śląsk, Centrum Kultury Śląskiej w Nakle Śląskim, TCK w Tarnowskich Górach, Centrum Kultury „Karolinka” w Radzionkowie.
ANALIZA ANKIET NAUCZYCIELI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	W badaniu ankietowym wzięło udział 6 nauczycieli praktycznej nauki zawodu, którzy wyposażenie pracowni praktycznej nauki zawodu oceniają miernie lub niedostatecznie. Nauczycielom brakuje głównie szeroko pojętego sprzętu fotograficznego, stanowisk komputerowych, rzutników multimedialnych, ploterów drukujących, skanerów. Jako metodę uatrakcyjnienia zajęć zawodowych wskazują doposażenie pracowni i zwiększenie nakładów na szkolnictwo zawodowe, organizację wizyt studyjnych u pracodawców, wprowadzenie nauczania w formie e-learningu. Dwóch respondentów deklaruje chęć udziału w studiach podyplomowych z zakresu DTP, natomiast wszyscy są zainteresowani kursami kwalifikacyjnymi z zakresu Adobe Certified Associate, aplikacji mobilnych, projektowania 3D, zaawansowanych multimedii, fotografii wystawienniczej. Jako główny problem w szkolnictwie zawodowym wskazują brak środków finansowych na modernizację bazy dydaktycznej, brak fachowych podręczników.
ANALIZA ANKIET UCZNIOWSKICH	W ankiecie wzięło udział 70 uczniów kierunku technik cyfrowych procesów graficznych, co stanowi 70% wszystkich uczniów kształcących się w tym kierunku. Uczniowie kierunku technik cyfrowych procesów graficznych , w ok. 80% zdecydowali się na wybór szkoły ze względu na kierunek oraz zainteresowania. Zaledwie 10% wskazało na lokalizację, 5% ze względu na fakt, iż uważa, że ten kierunek dobrze rokuje na przyszłość i jest potrzebny na rynku. Pojedyncze odpowiedzi wskazały, że fach grafika to łatwy zarobek i kreatywna praca. 30 uczniów planuje podjąć pracę po zakończeniu szkoły, a 40 zamierza kontynuować naukę na studiach. Planowane kierunki studiów to projektowanie graficzne na ASP Katowice, fotografia i multimedia na ASP we Wrocławiu, projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej na UŚ w Katowicach, informatyka na Akademii Górniczo – Hutniczej w Krakowie, reklama, fotografia, marketing w mediach. Pojedyncze osoby wskazują na chęć podjęcia studiów w kierunkach niezwiązanych z kierunkiem, w którym się kształcą tj. filologia indyjska na Uniwersytecie Wrocławskim, filologia angielska, niemiecka, nawigacja i uzbrojenie okrętowe na Akademii Marynarki Wojennej. Stosunkowo mały procent respondentów, bo zaledwie połowa jest w stanie określić, gdzie chcieliby podjąć pracę w przyszłości. Tylko jedna osoba jest w stanie podać nazwę pracodawcy. Pozostali wymieniają wśród potencjalnych pracodawców: agencje reklamowe, studio grafiki, drukarnię, intrologatorię, tworzenie animacji do gier komputerowych. Odpowiedzi pojedynczych respondentów wskazują na chęć podjęcia pracy niezwiązanej z kierunkiem kształcenia np. marynarka wojenna. 10% respondentów deklaruje chęć podjęcia własnej działalności gospodarczej. Baza dydaktyczna szkoły a szczególnie wyposażenie pracowni do praktycznej nauki zawodu uczniowie ocenili w skali 1-5 jako mierną. Wśród odpowiedzi na pytanie dotyczące sprzętu, którego ich zdaniem brakuje w pracowni praktycznej nauki zawodu ok. 90% wymienia przestarzały, źle funkcjonujący lub niedziałający sprzęt komputerowy, który wymaga wymiany, duża liczba uczniów widzi również potrzebę wyposażenia pracowni w tablety graficzne ich zdaniem znacznie ułatwiają pracę na tym kierunku, podobnie jak rzutniki, drukarki wielkoformatowe, oprogramowanie komputerowe do grafiki, sprzęt fotograficzny, sprzęt do pracowni poligraficznej. Ponad 90% uczniów deklaruje chęć podjęcia stażu zawodowego u pracodawcy. W większości przypadków jest to agencja reklamowa – 17 osób, studio graficzne 10, drukarnia 5, studio fotograficzne, studio filmowe. Tylko 4 respondentów jest w stanie wskazać konkretnych pracodawców. Są to: Google, Studio fotograficzne Fotozymela, TVN oraz www.zareklamuj.pl . Jakość zajęć z praktycznej nauki zawodu w skali 1-5 uczniowie oceniają dostatecznie. Przydatność przedmiotów zawodowych do potrzeb lokalnego rynku pracy uczniowie oceniają średnio na 4 w skali 1- 5, zatem bardzo wysoko. Zdecydowana większość przyszłych techników procesów graficznych jest zainteresowana zdobyciem dodatkowych uprawnień, zwiększających ich szanse na rynku pracy oraz odbyciem specjalistycznych kursów zawodowych. Wśród zaproponowanych przez nich kursów dominują kursy związane z zawodem, w którym się kształcą lub do niego zbliżone: kurs grafiki komputerowej, 2d i 3d, kurs fotografii, kurs Photoshop, Illustrator, Corel Draw i inne do obróbki zdjęć, kurs animacji komputerowej, kurs systemów EMS, kurs projektowania stron internetowych, kurs projektowania interfejsów programów, kurs projektowania logotypów, kurs programowania, kurs webmastera html, css, Java- kurs projektowania aplikacji mobilnych, kurs modelowania 3d, kurs rysunku, kurs obsługi oprogramowania Adobe, kurs drukarza analogowego, kurs edycji video, kurs montażu filmów, kursy językowe, prawo jazdy kat. B. Wśród kursów niezwiązanych z zawodem

	kształcenia znalazły się również kurs baristy, kurs kelnerski, kurs obsługi wózka widłowego, kurs obsługi kasy fiskalnej. Uczniowie technikum cyfrowych procesów graficznych zgłosili następujące postulaty dotyczące podniesienia jakości i atrakcyjności szkolnictwa zawodowego w ich szkole: wyposażenie pracowni w nowoczesny sprzęt komputerowy umożliwiający realizację kształcenia w zawodzie technik procesów graficznych, uruchomienie dodatkowych zajęć z tworzenia gier komputerowych, „naprawienie komputerów, ponieważ praca na nich jest bardzo trudna”(„poza przestarzałym sprzętem komputerowym nic nie przeszkadza w nauce”), utworzenie pracowni poligraficznej, organizację wizyt studyjnych, udział w targach branżowych, „aby poznać nowoczesne technologie i sprzęt wykorzystywany w zawodzie grafika”, „wycieczki zawodowe, by poszerzać horyzonty”, „lepsi nauczyciele by inspirować”, organizację warsztatów graficznych, zwiększenie wymiaru zajęć praktycznych, wyposażenie pracowni w tablety graficzne, rzutniki, skaner.
PODSUMOWANIE	W zakresie organizacji praktyk i staży szkoła współpracuje z następującymi pracodawcami: Szymmar, DrukPol, Fox In the Box, studio reklam MP, Egraf, ArtSeven, TGStacja, agencje reklamowe, studia graficzne. Szkoła nie posiada klasy patronackiej, jednakże zarówno dyrekcja jak i grono pedagogiczne widzą zasadność istnienia takiej klasy. W jednostce wprowadzono nowy zawód – technik przemysłu mody. Dyrektor szkoły nie widzi potrzeby modernizacji oferty kształcenia i nie planuje utworzyć lub zmieniać dotychczas istniejącej oferty. Dyrektor wskazuje iż brak nowoczesnego wyposażenia pracowni szczególnie w zakresie nowego sprzętu komputerowego stanowi największą barierę w kształceniu zawodowym.

2.6. Wieloprofilowy Zespół Szkół w Tarnowskich Górach

OPIS SZKOŁY	Szkoła kształci uczniów zasadniczej szkoły zawodowej w zawodzie fryzjer i mechanik pojazdów samochodowych oraz klasach wielozawodowych w kierunkach: blacharz samochodowy, elektromechanik pojazdów samochodowych, elektryk, lakiernik, monter elektroniki, krawiec, ślusarz, kowal, kominiarz, kamieniarz, tapicer, kaletnik, zdun, kuśnierz, obuwnik, optyk – mechanik. Szkoła kształci uczniów technikum w zawodach technik usług fryzjerskich, fototechnik, technik mechanik pojazdów samochodowych i technik elektryk. W roku szkolnym 2015/2016 w szkole kształci się łącznie 490 uczniów, w tym 228 w technikum oraz 262 w ZSZ. Szkoła posiada 18 pracowni do praktycznej nauki zawodu. W szkole zatrudnionych jest 28 nauczycieli praktycznej nauki zawodu.
Kierunki kształcenia	<p>technik usług fryzjerskich</p> <p>technik pojazdów samochodowych</p> <p>technik elektryk</p> <p>fototechnik</p> <p>ZSZ fryzjer</p> <p>ZSZ mechanik pojazdów samochodowych</p> <p>ZSZ blacharz samochodowy</p> <p>ZSZ elektromechanik pojazdów samochodowych</p> <p>ZSZ elektryk</p> <p>ZSZ lakiernik</p> <p>ZSZ monter – elektronika</p> <p>ZSZ krawiec</p> <p>ZSZ ślusarz</p> <p>ZSZ kowal</p> <p>ZSZ kominiarz</p> <p>ZSZ kamieniarz</p> <p>ZSZ tapicer</p> <p>ZSZ kaletnik</p> <p>ZSZ zdun</p> <p>ZSZ kuśnierz</p> <p>ZSZ obuwnik</p> <p>ZSZ optyk – mechanik</p>
Baza dydaktyczna	<p>Liczba pracowni praktycznej nauki zawodu 18</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracownia elektryczna 1, - pracownia badania maszyn 1, - studio fotograficzne 1, wyposażona w ramach projektu „Mam zawód, mam pracę w regionie” - ciemnia fotograficzna 1, wyposażona w ramach projektu „Mam zawód, mam pracę w regionie” - pracownia urządzeń fototechnicznych 1, - pracownia cyfrowej obróbki obrazu 1, wyposażona w ramach projektu „Mam zawód, mam pracę w regionie” - pracownia projektu fotograficznego Apple 1, - pracownia technik multimedialnych 1, - pracownia instalacji elektrycznych 1,

	<ul style="list-style-type: none"> - pracownia elektroniki samochodowej 1, doposażona w ramach projektu „ Mam zawód, mam pracę w regionie” - pracownia fizyczna 1, - pracownia elektroniki 1, - pracownia pkm 1, doposażona w ramach projektu „ Mam zawód, mam pracę w regionie” - pracownia komputerowa 1, - pracownia samochodowa 1, doposażona w ramach projektu „ Mam zawód, mam pracę w regionie” - pracownia projektowania fryzur 1, doposażona w ramach projektu „ Mam zawód, mam pracę w regionie” - pracownia języka angielskiego 1, - pracownia fryzjerska 1.
Kadra dydaktyczna	Liczba nauczycieli praktycznej nauki zawodu 28.
Praktyki zawodowe	Praktyka zawodowa odbywa się w wymiarze 4 tygodni poza szkołą w klasie III dla kierunku technik pojazdów samochodowych, fototechnik, technik elektryk i technik usług fryzjerskich. Zajęcia praktyczne dla uczniów kształcących się we wszystkich zawodach w zasadniczej szkole zawodowej obejmują 16 godzin w tygodniu w klasie I, 16 godzin w tygodniu w klasie II oraz 24 godziny w tygodniu w klasie III. Czas pracy dla uczniów do 16 lat wynosi 12 godzin/tydzień.
Dobre praktyki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurs: 2016 Erasmus+ – projekt pn. „<i>Lepszy start zawodowy uczniów „Tarnogórskiej Sorbony”</i>,” 2. Udział przedstawiciela szkoły w seminarium kontaktowym pt. „Connecting VET with the world of work” – Erasmus+, które odbyło się w Hiszpanii, 3. Udział w Ogólnopolskiej Olimpiadzie z języka angielskiego, oraz organizacja konkursów szkolnych i powiatowych z j. angielskiego, Szkolne konkursy SUDOKU, 4. Udziały w konkursach fryzjerskich regionalnych i ogólnopolskich, 5. Udział i organizacja konkursów fotograficznych, 6. Udział w konkursach samochodowych, 7. Udział w projektach: <ol style="list-style-type: none"> a) Projekt „Innowacje w kształceniu zawodowym nauczycieli” – uczestnictwo 6 nauczycieli przedmiotów zawodowych w projekcie realizowanym przez Uniwersytet Opolski, współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego KAPITAŁ LUDZKI na lata 2007-2013. Uczestnicy odbyli staż dwutygodniowy i szkolenie (45h), b) Projekt „eMatura” – uczestnictwo 58 uczniów w projekcie realizowanym przez Kuratorium Oświat w Katowicach w ramach POKL 9.2., Okres realizacji: 09.2013 – 06.2014, c) Projekt „Mam zawód –mam pracę w regionie” – uczestnictwo 141 uczniów w projekcie realizowanym przez Samorząd Województwa Śląskiego, Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w ramach POKL 9.2. W ramach projektu został zakupiony sprzęt i komputery, odbyły się staże, praktyki i wizyty studyjne, doradztwo indywidualne i grupowe. Okres realizacji projektu: 1.04.2011 – 28.02.2015, d) „Nauczyciel z ImPetem” – uczestnictwo 12 nauczycieli ze szkoły w projekcie realizowanym przez Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny Meris w Katowicach, w ramach POKL 9.4. Głównym celem projektu było podniesienie kompetencji nauczycieli i nauczycielek kształcenia zawodowego z województwa śląskiego w zakresie organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, metodologii tworzenia programów kształcenia zawodowego i ewaluacji programów. Okres realizacji: 28.09.2012 – 27.02.2015, e) „Edukacja w rzemiośle ma przyszłość” – udział 2 nauczycieli w projekcie realizowanym przez Izbę Rzemieśniczą oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Katowicach, gdzie organizacja „przyjmującą” było stowarzyszenie przedsiębiorstw na rzecz edukacji w Hiszpanii ESMOVIA. Projekt był finansowany w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” Leonardo da Vinci.

	<p>6.Udział w seminarium kontaktowym: CONNECTING VET WITH THE WORLD OF WORK” w ramach programu Erasmus+ w Madrycie (1 nauczyciel).</p> <p>WZS prowadzi liczne działania w zakresie podnoszenia kompetencji teoretycznych i praktycznych uczniów, uczęszczających do placówki. Szkoła w trakcie całego cyklu kształcenia umożliwia swoim uczniom udział w różnego rodzaju szkoleniach zgodnych z kierunkiem kształcenia oraz bardzo dużą liczbę wycieczek dydaktycznych, zgodnych z kwalifikacjami w poszczególnych zawodach. WZS co roku bierze w projekcie „Bądź Przedsiębiorczym” skierowanym do uczniów technikum w ramach akcji „Bądź Przedsiębiorczym – aktywizacja młodzieży szkół zawodowych i średnich zawodowych przeciw wykluczeniu” realizowanym przez Fundację na Rzecz Wspierania Edukacji i Rozwoju Samorządności wśród Młodzieży VIRIBUS UNITIS. Szkoła poprzez uczestnictwo w projekcie otrzymała certyfikat „Bądź przedsiębiorczym”. Uczniowie co roku biorą udział w konkursach tematycznych m.in. z zakresu fryzjerstwa oraz „Ogólnopolskim młodzieżowym turnieju motoryzacyjnym”. WZS sam również organizuje corocznie Szkolny Konkurs Fryzjerski oraz liczne wystawy prac uczniów kształcących się w zawodzie fototechnik w różnych ciekawych miejscach Tarnowskich Gór.</p> <p>Młodzieży zapewnione jest kształcenie praktyczne na wysokim poziomie. Zarówno zajęcia praktyczne, jak i praktyki zawodowe, odbywają się u pracodawców (123 pracodawców), gdzie młodzież zapoznaje się z najnowszymi technologiami i procesami wytwórczymi. Ponadto ma możliwość zdobywania wiedzy i umiejętności przydatnych zarówno w pracy zawodowej jak i przy kontynuacji edukacji na wyższych uczelniach (w budynku szkoły znajdują się Wydział zamiejscowy Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego).</p> <p>WZS od wielu lat współpracuje z Wolnym Cechem Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców w Tarnowskich Górach i Izbą Rzemieślniczą oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Katowicach. W 2012 r. szkoła otrzymała Dyplom Uznania nadany przez Izbę Rzemieślniczą oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Katowicach za zasługi dla rzemiosła województwa śląskiego. Jest to szczególne wyróżnienie dla szkoły, która kształci w wielu zawodach poszukiwanych na rynku pracy.</p>
ANALIZA ANKIET NAUCZYCIELI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	<p>W ankietach wzięło udział 9 nauczycieli praktycznej nauki zawodu, którzy bazę dydaktyczną szkoły oceniają na poziomie miernym lub dostatecznym. Sugerują oni, iż w pracowniach brakuje pomieszczeń warsztatowych z odpowiednimi systemami ogrzewania, wentylacji, instalacji wodno – kanalizacyjnych, oświetleniowych. Poza tym wskazują na brak wózków narzędziowych, podnośników dwukolumnowych, montażownic i wyważarek do kół, szlifierek, zbiorników na zużyty olej, materiałów eksploatacyjnych, plansz dydaktycznych, słowników, fachowych sprzętów fryzjerskich, sprzętu fotograficznego, kart pamięci i ich czytników, sprzętu komputerowego, oprogramowania specjalistycznego, podręczników, stacji lutowniczych. Jako formę uatrakcyjnienia zajęć proponują lekcje z specjalistami z danej branży z otoczenia biznesu, branżowe wycieczki szkolne, wizyty studyjne u pracodawców, platformę e-learningową oraz tworzenie klas wielozawodowych. 3 nauczycieli deklaruje chęć podjęcia studiów podyplomowych, natomiast wszyscy nauczyciele chcą podnosić swoje kwalifikacje poprzez udział w kursach np. dotyczących programów diagnostycznych współczesnych samochodów, z zakresu obsługi i naprawy współczesnych pojazdów, grafiki wektorowej i reklamy, strzyżenia i koloryzacji włosów, języków obcych zawodowych. Za największy problem szkolnictwa zawodowego uważają brak środków finansowych na doposażenie pracowni i warsztatów oraz zbyt liczne grupy w klasach. Nauczyciele sugerują, że aby uczniowie mogli osiągać dobre wyniki w kształceniu zawodowym należy zwiększyć wymiar praktyk zawodowych oraz zmniejszyć liczebność grup tj. zajęcia ich zdaniem powinny się odbywać w grupach nie większych niż dwu, trzyosobowych.</p>
ANALIZA ANKIET UCZNIOWSKICH	<p>W ankiecie wzięło udział 40 uczniów kierunku technik pojazdów samochodowych, co stanowi 40%, 39 uczniów kierunku fototechnik, co stanowi 60%, 22 uczniów kierunku technik usług fryzjerskich, co stanowi 45%, 29 uczniów kierunku fryzjer, kształcących się w ZSZ, co stanowi 24%, oraz 24 uczniów kierunku mechanik pojazdów samochodowych w ZSZ, co stanowi 24%.</p> <p>Uczniowie kierunku fototechnik zdecydowali się na wybór szkoły ze względu na kierunek/ zawód, lokalizację, opinię wśród znajomych lub rodziny. 56% respondentów decyduje się na podjęcie pracy po zakończeniu szkoły, a pozostali deklarują kontynuację nauki. 35% respondentów chce kontynuować naukę na studiach wyższych. Wśród kierunków które wymieniają dominuje grafika, fotografia, fotografia plenerowa, realizacja obrazu filmowego. Pozostałe kierunki to kosmetologia, pedagogika, filologia polska, finanse, ekonomia, dziennikarstwo, psychologia. 38% wie, gdzie chciałoby podjąć pracę w przyszłości. Są to studia fotograficzne, media, własna działalność – branża; studio fotograficzne lub niezwiązane z kierunkiem kształcenia tj. gabinet kosmetyczny lub jako pedagog w przedszkolu. Baza dydaktyczna szkoły,</p>

w tym zwłaszcza wyposażenie pracowni do praktycznej nauki zawodu uczniowie oceniają średnio na 3 w skali 1-5. Ich zdaniem w pracowniach brakuje sprawnych softboxów i papieru fotograficznego, kabli synchronizacyjnych, lamp błyskowych, nośników, szybkozłączek, obiektywów fisheye, oprogramowania do obróbki zdjęć, sprzętu komputerowego, różnych modeli aparatów fotograficznych i obiektywów, nowych powiększalników, statywów, filtrów. 65% uczniów jest zainteresowanych odbyciem stażu zawodowego u pracodawców. Uczniowie wskazują jedynie studio fotograficzne bez konkretnych nazw pracodawców. Bazę dydaktyczną, w tym pracownie uczniowie oceniają na poziomie dostatecznym. Kursy zawodowe i specjalistyczne którymi zainteresowani są uczniowie tego kierunku to sposoby wizażu i koncepcji sesyjnej, kursy uzupełniające w zakresie obsługi Photoshop, warsztaty fotograficzne, staże zawodowe w profesjonalnym studio fotograficznym, kurs klasycznej fotografii kadrowej, kursy rysunku, kurs grafiki, kurs projektowania, kurs obsługi kasy fiskalnej, kurs prawa jazdy, kurs obróbki zdjęć – oprogramowanie Photoshop, zajęcia na mini lab. Propozycje dotyczące podniesienia jakości szkolnictwa zawodowego w szkole to: organizacja wizyt studyjnych, większa ilość warsztatów i sesji dodatkowych, podniesienie jakości sprzętu fotograficznego, inwestycja w dobry sprzęt, nauczyciele, którzy potrafią inspirować, poprawa organizacji, ciekawsze zajęcia, zwiększenie wymiaru praktyk zawodowych.

W ankiecie wzięło udział 22 uczniów kierunku **technik usług fryzjerskich**. Zdecydowali się na wybór szkoły w głównej mierze ze względu na kierunek kształcenia/przyszły zawód oraz zainteresowania. 59% uczniów tego kierunku zamierza kontynuować naukę, a 72% planuje podjąć pracę po zakończeniu szkoły. Wynika z tego, że duży procent uczniów zamierza zarówno kontynuować naukę, jak i podjąć pracę zawodową. Około 1/3 uczniów planuje podjąć naukę na studiach wyższych. Kierunki, które chcieliby studiować to kosmetologia, psychologia i pedagogika oraz filologia angielska. 86% uczniów wie, z jakim pracodawcą, a raczej jakiego typu branżą chce związać swoją przyszłą karierę zawodową. W większości są to zakład fryzjerski oraz własna działalność w tej dziedzinie, studio wizażu oraz niezwiązana z kierunkiem kształcenia poradnia psychologiczna. Zdaniem uczniów tego kierunku w wyposażeniu szkoły, a zwłaszcza pracowni brakuje: lepszych komputerów, lepszych myjek, lokówek, prostownic, karbownic, lokówek stożkowych, wózków pomocniczych, główek treningowych. 90% uczniów deklaruje chęć odbycia stażu zawodowego. Kursy zawodowe i specjalistyczne, które chcieliby odbyć uczniowie tego kierunku to kurs kosmologii i wizażu, branżowe kursy fryzjerskie, kurs sposobów układania fryzur. Propozycje uczniów tego kierunku na podniesienie poziomu szkolnictwa zawodowego to: zwiększenie wymiaru praktyk ze strzyżenia, organizacja wizyt studyjnych, stworzenie lepszych warunków do praktyk zawodowych, zwiększenie wymiaru praktyk w salonach fryzjerskich dla techników, rearanżacja pracowni, tak by inspirowały uczniów do kreatywnej pracy.

W ankiecie wzięło udział 29 uczniów kierunku **fryzjer, kształcących się w ZSZ**. Zdecydowali się oni na wybór tej szkoły ze względu na kierunek kształcenia/przyszły zawód, lokalizację, opinię o szkole wśród rodziny lub znajomych oraz zainteresowania. 51% zamierza podjąć pracę zawodową, a 82% planuje kontynuować edukację. Wynika z tego, że 33% uczniów deklaruje chęć podjęcia pracy oraz kontynuacji nauki jednocześnie. 65% uczniów tego kierunku deklaruje, że wie, gdzie chce podjąć pracę po zakończeniu szkoły. Są to głównie salony fryzjerskie oraz salony kosmetyczno – fryzjerskie, własna działalność gospodarcza w tej branży. Uczniowie tego kierunku uważają, że w bazie dydaktycznej szkoły brakuje suszarek ręcznych, karbownic, prostownic, falownic, aparatów i preparatów, katalogów z fryzurami upięciami, sterylizatora, główek treningowych, spinek, klipsów, wózków pomocniczych. 65% uczniów deklaruje chęć odbycia praktyk zawodowych u pracodawców. Decydują się w większości na praktyki w dużych, renomowanych salonach, cieszących się dużą popularnością na rynku. Kursy zawodowe, którymi są zainteresowani uczniowie to: kurs prawa jazdy kat. B., kurs kosmetyczny, kurs fryzjerski – doskonalący, kurs tipsy i makijaż, uprawnienia na brzytwę, kurs wizażu, kurs stylizacji paznokci, kurs fotografii, kurs stylizacji i makijażu. 86% jest zainteresowanych zdobyciem uprawnień mistrzowskich lub czeladniczych. Postulaty uczniów tego kierunku, które ich zdaniem mogłyby podnieść jakość szkolnictwa zawodowego w ich szkole to: doposażenie pracowni do praktycznej nauki zawodu, zwiększenie wymiaru zajęć praktycznych przeprowadzanych w pracowniach do praktycznej nauki zawodu, zwiększenie wymiaru zajęć dodatkowych, organizacja konkursów fryzjerskich, organizacja ciekawszych, bardziej innowacyjnych zajęć praktycznych.

W ankiecie wzięło udział 24 uczniów kierunku **mechanik pojazdów samochodowych**. Zdecydowali się oni na wybór tej szkoły ze względu na kierunek kształcenia/przyszły zawód, lokalizację oraz zainteresowania. 54% uczniów tego kierunku zamierza podjąć pracę po zakończeniu szkoły, a 62% chce kontynuować dalszą naukę, 16% uczniów zamierza zatem zarówno pracować jak i kontynuować naukę. 62% uczniów wie, u jakiego pracodawcy chcieliby podjąć pracę w przyszłości. Są to warsztat samochodowy, stacja diagnostyczna, własna

	<p>działalność w branży samochodowej. Sprzęt, którego zdaniem uczniów brakuje w pracowniach to: klucze, przekrój silnika. 33% uczniów jest zainteresowanych podjęciem praktyk zawodowych. Wymieniają, że chcieliby podjąć praktykę w takich zakładach jak: Peugeot Lubos, Auto Obsługa Lifting, Warsztat Rozenbaum w Świerklańcu. Kursy, którymi są zainteresowani uczniowie tego kierunku to: kurs prawa jazdy kat. B., kurs operatora kombajnu, kurs prawa jazdy na przyczepę, kurs obsługi wózka widłowego, kurs obsługi koparki, kurs elektryki samochodowej, kurs prawa jazdy kat. C i E, kurs diagnostyczny, kurs elektromechaniki, kurs spawacza, kurs lakiernika, kurs obsługi koparko – ładowarki. 62% uczniów chce wziąć udział w przygotowaniach i egzaminach czeladniczych i mistrzowskich. Propozycje wysunięte przez uczniów, które wg nich przyczynią się do podniesienia jakości szkolnictwa zawodowego to zwiększenie wymiaru zajęć praktycznych, zwiększenie liczby filmików instruktażowych, zwiększenie wymiaru godzin z przedmiotów zawodowych, „by szkoła uczyła o motoryzacji dzisiejszej, a nie o motoryzacji lat 80”, „to czego uczy szkoła przez 3 lata, można się nauczyć w tydzień”, zwiększenie wymiaru praktyk.</p> <p>W ankiecie udział wzięło 40 uczniów kierunku technik pojazdów samochodowych. Zdecydowali się na wybór szkoły w głównej mierze ze względu na kierunek/przyszły zawód, w dalszej kolejności ze względu na zainteresowania, lokalizację oraz opinię o szkole wśród znajomych i rodziny. Ponad 60% uczniów tego kierunku zamierza po zakończeniu szkoły podjąć pracę zawodową. Około 1/3 uczniów zamierza podjąć pracę i kontynuować naukę jednocześnie. Kierunki studiów wyższych, które chcieliby wybrać to: mechanika, kierunki policyjne, księgowość, wychowanie fizyczne. Aż 80% uczniów tego kierunku jest zdecydowanych odnośnie branży przyszłego pracodawcy tzn. wiedzą, gdzie chcieliby podjąć zatrudnienie. Wśród odpowiedzi na to pytanie padają najczęściej warsztat samochodowy bądź własna działalność gospodarcza – warsztat samochodowy, praca w zawodzie kierowcy oraz kierowcy samochodów ciężarowych, praca w zawodzie trenera personalnego oraz padają nazwy konkretnych pracodawców takich jak np.: Moto Art., Inter-Turbo, Serwis motocyklowy Yamaha KTM, Omnibus Bosch Service, Autoryzowany Serwis Motocykli Yamaha. Zdaniem uczniów tego kierunku w pracowniach brakuje sprzętu komputerowego, nowoczesnych silników, filmików instruktażowych, części samochodowych, materiałów dydaktycznych. Znaczna liczba uczniów jest zainteresowana odbyciem staży zawodowych u pracodawców. Wśród pracodawców, którymi są zainteresowani wymieniają: warsztat samochodowy, warsztat motocyklowy, Serwis Wieczorek, Warsztat u Musików w Kaletach, Omnibus Bosch Service, stację diagnostyczną. Kursy które interesują przyszłych techników to: kurs obsługi wózka widłowego, kurs obsługi koparki, kurs spawacza, kurs przewozu osób i mienia, kurs lakierniczy, kurs blacharski, kurs prawa jazdy kat. C, kurs diagnostyczny, kurs obsługi koparko – ładowarki, kurs obsługi ładowarki, kurs obsługi dźwigu, kurs prawa jazdy kat. B., kurs diagnostyki komputerowej, kurs elektromechaniki pojazdowej. Propozycje odnośnie podniesienia poziomu szkolnictwa zawodowego: doposażenie szkolnych warsztatów samochodowych, zwiększenie wymiaru praktyk, zapewnienie możliwości odbycia praktyk u wielu pracodawców, „aby mieć wyobrażenie o pracy w warsztacie samochodowym, lakierniczym, blacharskim, ale i na stacji diagnostycznej w sklepie motoryzacyjnym”.</p>
PODSUMOWANIE	<p>W roku szkolnym 2016/2017 w placówce wprowadzony zostanie nowy zawód wpisany do klasyfikacji zawodów – jest to technik hutnik we współpracy z Huta Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A. Szkoła z współpracuje ze 123 pracodawcami. Są to głównie firmy z branży fryzjerskiej i motoryzacyjnej z Tarnowskich Gór, Bytomia, Gliwic, Zabrze, Świerklańca, Radzionkowa, ale i Woźnik, Toszka, Lubszy, Siewierza i Żędowic. Współpraca z pracodawcami opiera się realizacji praktycznej nauki zawodu, organizacji specjalistycznych kursów, szkoleń dla uczniów, współorganizacji konkursów zawodowych, olimpiad, turniejów, uruchamiania nowych kierunków kształcenia. W szkole istnieją klasy patronackie dla zawodu fototechnik - jest to Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach, dla zawodu technik hutnik, dla którego nabór zostanie uruchomiony w roku 2016/2017 Huta Cynku „Miasteczko Śląskie”. Istnieje także pilna potrzeba utworzenia klas patronackich przez wiodących producentów pojazdów samochodowych np. MAN, Skoda dla zawodu technik pojazdów samochodowych. W szkole brakuje nauczycieli praktycznej nauki zawodu - elektronika pojazdów samochodowych. Zdaniem dyrektora szkoły baza kształcenia zawodowego w szkole wymaga modernizacji oraz doposażenia tj. zakupu sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem. Widzi on potrzebę wprowadzenia do oferty szkoły nowego zawodu kierowca – mechanik w zasadniczej szkole zawodowej. Problemem dla rozwoju szkolnictwa zawodowego w szkole jest brak funduszy na unowocześnienie i doposażenie pracowni zawodowych.</p>

2.7. Zespół Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach

OPIS SZKOŁY	Szkoła kształci uczniów w zasadniczej szkole zawodowej w kierunkach monter zabudowy, murarz tynkarz, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych i stolarz oraz w technikum w zawodzie technik budownictwa oraz technik architektury krajobrazu. W roku szkolnym 2015/2016 w szkole kształci się łącznie 249 uczniów, w tym 166 w technikum oraz 83 w ZSZ. Szkoła posiada 3 pracownie do praktycznej nauki zawodu. W szkole zatrudnionych jest 10 nauczycieli praktycznej nauki zawodu.
Kierunki kształcenia	technik budownictwa technik architektury krajobrazu ZSZ monter zabudowy ZSZ murarz tynkarz ZSZ monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych ZSZ stolarz
Baza dydaktyczna	Liczba pracowni praktycznej nauki zawodu 5 - pracownia murarsko – zbrojarska 1 - pracownia projektowania i dokumentacji technicznej 1, doposażona w ramach projektu „Mam zawód, mam pracę w regionie” - pracownia do przedmiotów zawodowych teoretycznych 3.
Kadra dydaktyczna	Liczba nauczycieli praktycznej nauki zawodu 10.
Praktyki zawodowe	Praktyka zawodowa odbywa się w wymiarze 4 tygodni poza szkołą w klasie III dla kierunku technik budownictwa oraz technik architektury krajobrazu. Zajęcia praktyczne dla uczniów kształcących się we wszystkich zawodach w zasadniczej szkole zawodowej odbywają się w wymiarze 2 dni w tygodniu w klasie I, 2 dni w tygodniu w klasie II oraz 3 dni w tygodniu w klasie III.
Dobre praktyki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z firmą „Atlas” – organizowanie pokazów, ćwiczeń praktycznych, 2. Współpraca z Wyższą Szkołą Techniczną w Katowicach – klasa patronacka, organizowanie zajęć i pokazów na terenie szkoły oraz zajęcia w laboratoriach na uczelni, 3. Organizowanie zajęć integracyjnych dla uczniów klas I, 4. Cykliczny udział w programach profilaktycznych organizowanych przez Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień, Profilaktyki i Pomocy 5. Udział w akcjach: Honorowe Krwiodawstwo, „Choińki nadziei”, „Góra Grosza”, 6. Współpraca z DPS w Tarnowskich Górach os. Przyjaźń, 7. Współpraca z pracodawcami branży budowlanej zrzeszonymi w Wolnym Cechu Rzemiosł Różnych oraz pracodawcami branży ogrodniczej, 8. Działalność kół zainteresowań: sportowego, teatralnego, plastycznego.
ANALIZA ANKIET NAUCZYCIELI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	W ankiecie wzięło udział 9 nauczycieli praktycznej nauki zawodu, którzy ocenili wyposażenie pracowni na poziomie dostatecznym. Uważają, że w pracowniach brakuje przede wszystkim nowoczesnych materiałów dydaktycznych (plansze, fachowe czasopisma, słowniki techniczne, rzutniki, projektory), programów komputerowych do projektowania, narzędzi do robót zbrojarskich, nowoczesnego sprzętu komputerowego. Wszyscy ankietowani pedagodzy dostrzegają możliwość uatrakcyjnienia zajęć praktycznych poprzez organizację wizyt studyjnych u pracodawców, spotkań z przedsiębiorcami z branży, zwiększenie liczby zajęć praktycznych w szkole, organizację dodatkowych staży i praktyk dla uczniów. Siedmiu z 9 respondentów deklaruje chęć podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez studia podyplomowe z zakresu doradztwa zawodowego, języków obcych technicznych, kosztorysowania i zamówień publicznych. Wszyscy ankietowani nauczyciele chcą doskonalić swoje umiejętności poprzez udział w kursach certyfikowanych takich jak: nowe technologie, kurs AutoCad, kursy florystyczne,

	z zakresu budownictwa i architektury, kosztorysowania, języków obcych. Nauczyciele uważają, że największym problemem szkolnictwa zawodowego jest brak nakładów finansowych na wyposażenie szkoły, niewystarczające wyposażenie pracowni, brak podręczników fachowych i specjalistycznych oraz niewystarczająca promocja szkolnictwa zawodowego.
ANALIZA ANKIET UCZNIOWSKICH	<p>W ankiecie wzięło udział: 49 techników budownictwa, co stanowi 37%, 3 monterów zabudowy, co stanowi 6%, 3 stolarzy, co stanowi 22% oraz 6 murarzy – tynkarzy, co stanowi 38%. Głównym powodem wyboru szkoły wśród uczniów kształcących się w zawodzie technik budownictwa był kierunek kształcenia oraz zainteresowania, kilkoro respondentów wskazało jako powód wyboru szkoły gwarancję zatrudnienia po ukończeniu szkoły, a zatem również wybrało szkołę ze względu na kierunek kształcenia oraz zawód. Około połowy uczniów deklaruje chęć podjęcia pracy w zawodzie po zakończeniu szkoły, a połowa zamierza kontynuować dalszą edukację na studiach wyższych. Większość przyszłych studentów zamierza studiować architekturę oraz budownictwo na Politechnice Śląskiej lub w Wyższej Szkole Technicznej, nieliczni rozpatrują Politechnikę Krakowską oraz Warszawską. Uczniowie tego kierunku nie precyzują, gdzie chcieliby podjąć pracę. Część uczniów stwierdziła, że zamierza podjąć własną działalność gospodarczą, kilku uczniów pracę za granicą, najczęstsza odpowiedź ankietowanych, którzy zdecydowali się odpowiedzieć na to pytanie wskazuje, że będzie to praca w zawodzie, związana z kierunkiem kształcenia np. w firmie developerskiej, w budownictwie, w biurze projektowym. Uważają, że w szkole brakuje narzędzi budowlanych, drutów zbrojeniowych i próbek betonu, oprogramowania AutoCad, stanowisk komputerowych, materiałów budowlanych, większej pracowni przygotowującej do egzaminów praktycznych. 90% ankietowanych na tym kierunku jest zainteresowanych stażami u pracodawców. Uczniowie wyrazili również chęć skorzystania z kursów zawodowych i chęć zdobycia dodatkowych uprawnień. Uczniowie technikum wskazują następujące kursy specjalistyczne: kurs prawa jazdy kat. B, kurs obsługi koparko – ładowarki, kurs oprogramowania do projektowania, kurs języka obcego zawodowego, kurs spawacza, kurs obsługi wózka widłowego, kurs obsługi koparki, kwalifikacje B16, kwalifikacje B33, kurs obsługi oprogramowania do sporządzania kosztorysów, kurs obsługi programu AutoCad, kurs glazurnika, kurs z zakresu instalacji elektrycznych, kurs w zakresie mechaniki budowli.</p> <p>Uczniowie Zasadniczej Szkoły Zawodowej jako powód wyboru szkoły podają głównie zainteresowania oraz zawód. Padają również odpowiedzi, że branża budowlana to atrakcyjny zawód, gwarantujące miejsce na rynku pracy. 66% z nich chce podjąć pracę, pozostali nie określają czy chcą podjąć pracę czy naukę. Bazę dydaktyczną szkoły oceniają dostatecznie. 42% ankietowanych jest zainteresowanych odbyciem praktyki zawodowej u pracodawcy. Kursy zawodowe i uprawnienia, które wymieniają uczniowie ZSZ to: kurs spawacza, kurs obsługi wózka widłowego, kurs obsługi koparki, kurs prawa jazdy kat. B, kurs dekarza, kurs prowadzenia działalności gospodarczej, kurs księgowości zorientowany na prowadzenie własnej firmy, kurs z zakresu nowych technologii w budownictwie, kurs z zakresu nowoczesnych materiałów budowlanych – materiałoznawstwo, kurs z zakresu nowoczesnych technologii w stolarstwie, kurs obsługi koparko – ładowarki. Pomysły uczniów na podniesienie jakości szkolnictwa zawodowego to przede wszystkim rozbudowa pracowni budowlanej i komputerowej.</p>
PODSUMOWANIE	W zakresie organizacji praktyk i staży szkoła współpracuje z 42 pracodawcami, w tym z 24 w zakresie budownictwa, 9 w zakresie stolarstwa i 9 z zakresu architektury krajobrazu w zakresie realizacji praktycznej nauki zawodu. Szkoła posiada klasę patronacką – patronat Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach nad II klasą technikum budownictwa. Szkoła prowadzi aktualnie starania o objęcie patronatem klasy przez firmę budowlaną. Dyrektor deklaruje chęć otwarcia nowego kierunku: technik drogownictwa.

2.8. Zespół Szkół Techniczno – Usługowych w Tarnowskich Górach

OPIS SZKOŁY	Szkoła kształci uczniów technikum w kierunkach technik logistyk oraz technik transportu kolejowego. W roku szkolnym 2015/2016 w szkole kształci się łącznie 100 uczniów w technikum. Szkoła posiada 4 pracownie do praktycznej nauki zawodu. W szkole zatrudnionych jest 9 nauczycieli praktycznej nauki zawodu.
Kierunki kształcenia	technik logistyk technik transportu kolejowego
Baza dydaktyczna	Liczba pracowni praktycznej nauki zawodu 4 - pracownia do kształcenia zawodowego uczniów na kierunku kolejowym 2, - pracownia do kształcenia zawodowego uczniów na kierunku logistycznym 2.
Kadra dydaktyczna	Liczba nauczycieli praktycznej nauki zawodu 9
Praktyki zawodowe	Kształcenie praktyczne (zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa) realizowane jest u pracodawców oraz w warsztatach szkolnych/w szkolnych pracowniach zajęć praktycznych. Praktyka zawodowa na kierunku technik logistyk u pracodawców odbywa się przez 4 tygodnie w ciągu jednego roku. Kształcenie praktyczne na kierunku technik transportu kolejowego odbywa się u pracodawców przez 2 lata (7 tygodni, w tym 3 tygodnie u zarządcy infrastruktury towarowej oraz po 2 tygodnie u przewoźników - pasażerskiego i towarowego).
Dobre praktyki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podpisanie listu intencyjnego ze spółką PKP Polskie Linie Kolejowe, która zobowiązała się do pomocy w realizacji zajęć praktycznych i praktyk zawodowych dla uczniów Zespołu Szkół Techniczno – Usługowych, ufundowania dla najlepszych uczniów stypendiów naukowych oraz zagwarantowania zatrudnienia najlepszym absolwentom w roku ukończenia szkoły i uzyskania tytułu zawodowego, doposażenia w miarę możliwości pracowni szkolnych w materiały i pomoce do nauki zawodów związanych z koleją. 2. „Mam Zawód, mam pracę w regionie”- uczniowie ZSTU skorzystali z następujących kursów zrealizowanych w ramach projektu: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kurs prawa jazdy kat.B 2. Kurs SEP 3. Grafika komputerowa 4. Tworzenie stron internetowych 5. Kurs informatyczny 6. Kurs wózka widłowego 7. Kurs obsługi programu magazynowego 8. Kurs przedsiębiorczości 9. Kurs agenta celnego 10. Kurs obsługi kasy fiskalnej 11. Kurs pierwszej pomocy oraz wizyt studyjnych: <ol style="list-style-type: none"> 1. w Porcie lotniczym Katowice-Pyrzowice 2. w Zakładach Mechanicznych „Bumar-Łabędy” SA w Gliwicach

	<p>3. Udział w projekcie Comenius – 2011-2012</p> <p>4. Udział w projekcie Erasmus + 2014 -2016 wymiana międzynarodowa uczniów z Turcją, Bułgarią, Włochami, Węgrami i Hiszpanią.</p>
ANALIZA ANKIET NAUCZYCIELI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	<p>W ankiecie wzięło udział 4 nauczycieli praktycznej nauki zawodu, którzy bazę dydaktyczną oceniają na poziomie miernym. Uważają, że w pracowniach brakuje sprzętu komputerowego, rzutników, programów komputerowych, symulatorów pojazdów szynowych, modeli magazynowych i środków transportu, modeli systemów RFID, EDI.</p> <p>W celu uatrakcyjnienia zajęć praktycznych wskazują, że powinno się organizować wizyty studyjne u pracodawców, dodatkowe staże i praktyki branżowe oraz kształcenie e-learningowe. Połowa respondentów chciałaby podjąć studia podyplomowe oraz kursy kwalifikacyjne z zakresu branży kolejowej, ruchu i przewozów. Jako problem kształcenia zawodowego wskazują brak wykwalifikowanej kadry nauczającej przedmiotów zawodowych, brak środków finansowych na doposażenie szkoły oraz zbyt małą liczbą godzin praktycznych dla uczniów.</p>
ANALIZA ANKIET UCZNIOWSKICH	<p>W ankiecie wzięło udział 25 uczniów kierunku technik logistyk, co stanowi 41% wszystkich uczniów, kształcących się na tym kierunku oraz 25 uczniów kierunku technik transportu kolejowego, co stanowi 66%.</p> <p>Większość uczniów kierunku technik logistyk zdecydowała się na wybór szkoły ze względu na zawód/kierunek kształcenia, pozostali ze względu na możliwość podjęcia pracy po szkole, lokalizację. 60% respondentów na tym kierunku planuje po zakończeniu podjąć pracę w zawodzie, a 36% planuje dalszą edukację. Pozostali uczniowie nie są zdecydowani w tej kwestii. 40% uczniów chce podjąć dalszą edukację na studiach wyższych, a wśród kierunków studiów, które interesują przyszłych techników transportu kolejowego padają odpowiedzi związane z kierunkiem kształcenia jak transport, logistyka, spedycja, BHP ale i kierunki niezwiązane z zawodem jak teleinformatyka, prawo, wychowanie fizyczne, archeologia, inżynieria produkcji. 44% uczniów wie, gdzie chcieliby podjąć pracę, choć żaden z nich nie wymienia konkretnego pracodawcy. Wskazują na chęć podjęcia pracy w centrum logistycznym, magazynie wielko powierzchniowym, w zawodzie logistyka, na lotnisku, w firmie transportowej, w firmie rodzinnej oraz w charakterze trenera personalnego. Uczniowie kierunku logistyk oceniają bazę dydaktyczną szkoły, w tym zwłaszcza wyposażenie pracowni do praktycznej nauki zawodu na 3,0 w skali 1-5. Sprzęt, którego brakuje w szkole, a powinien się ich zdaniem znaleźć w wyposażeniu pracowni praktycznej nauki zawodu to: modele magazynu, przyrządy wykorzystywane do pracy w magazynie, paletowa jednostka ładunkowa, sprzęt komputerowy, kasy fiskalne, terminale, czytnik kodów EAN, oprogramowanie logistyczne, wózek widłowy, regały, kamizelki, kaski. 80% uczniów deklaruje zainteresowanie stażami zawodowymi u pracodawców. Najczęściej wymienianymi pracodawcami są: lotnisko, centra logistyczne, magazyny, centrum dystrybucji, firmy transportowe oraz DB Schenker. Uczniowie oceniają jakość zajęć z praktycznej nauki zawodu oraz przydatność przedmiotów zawodowych do potrzeb lokalnego rynku pracy w skali 1-5 jako dostateczne. Około 90% uczniów chciałaby skorzystać z kursów specjalistycznych, uzyskać dodatkowe uprawnienia i kwalifikacje, które podniosą ich konkurencyjność w zawodzie na rynku pracy. Zaproponowane przez uczniów formy doskonalenia zawodowego to: kurs obsługi wózka widłowego, kurs prawa jazdy, kurs BHP, kurs SEP, kurs CISCO, kurs operatora koparko – ładowarki, kurs obsługi programów magazynowych, kurs specjalista ds. logistyki, kurs ADR, kurs – metody ocen i wyboru dostawców, kurs w zakresie planowania, transportu i magazynowania, kurs prawa jazdy kat D i E, kurs agenta celnego, kurs specjalista ds. transportu, kurs agenta celnego, kurs obsługi oprogramowania branżowego, kurs grafiki komputerowej, kursy językowe, kurs języka obcego zawodowego, kursy informatyczne, praktyki zagraniczne w Wielkiej Brytanii i Belgii.</p> <p>Dodatkowe sugestie uczniów odnośnie podniesienia poziomu jakości kształcenia zawodowego w ich szkole to wizyty studyjne u pracodawców, zakup nowych sprzętów logistycznych, zwiększenie liczby nauczycieli na kierunku logistyk, uaktualnienie materiału prezentowanego na zajęciach praktycznych, gdyż wiedza jest często przestarzała, podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli, zwiększenie wymiaru zajęć praktycznych, stypendium dla logistyków, organizacja praktyk zawodowych u pracodawców.</p> <p>Uczniowie kształcący się w zawodzie technik transportu kolejowego zdecydowali się na wybór tej szkoły ze względu na gwarancję zatrudnienia po ukończeniu szkoły, zainteresowania, kierunek/zawód, stypendium oraz lokalizację. Aż 40% respondentów uważa, że kierunek zapewni im pracę po zakończeniu szkoły. 75% badanych uczniów deklaruje chęć podjęcia pracy w zawodzie po ukończeniu technikum, a zaledwie 24% badanych chce podjąć edukację. Tylko 1 osoba zadeklarowała chęć podjęcia studiów wyższych na kierunku związanym</p>

	<p>z transportem kolejowym. 72% uczniów chce podjąć pracę w PKP PLK, jedna osoba deklaruje chęć podjęcia pracy na stanowisku dyżurnego ruchu, nie określając dokładnie miejsca pracy i jedna zamierza podjąć pracę w STK.</p> <p>Bazę dydaktyczną szkoły w tym pracownie i ich wyposażenie uczniowie oceniają jako mierną. Sprzęt i wyposażenie, którego ich zdaniem brakuje w pracowniach to: komputery umożliwiające instalację symulatorów, symulator dyżurnego ruchu, symulator pracy w nastawni, tablety, pokazowe stanowiska pracy, ogólny dostęp do internetu, pulpit nastawczy, makiet kolejowa z urządzeniem do sterowania ruchem kolejowym. Około 56% chce podjąć staże zawodowe u pracodawcy. Zainteresowani wskazują, że chcieliby odbyć staż w PKP PLK. Uczniowie oceniają jakość zajęć z praktycznej nauki zawodu w skali 1- 5 na 3, natomiast przydatność zajęć praktycznych pod kątem przyszłego zatrudnienia w zawodzie na 4,0. Kursy zawodowe, które chcieliby odbyć w celu podniesienia swojej atrakcyjności na rynku pracy to: kursy językowe, kurs maszynisty, kurs operatora wózka widłowego, kurs operatora koparki, kurs spawacza, kurs prawa jazdy kat.B., kurs obsługi branżowych programów komputerowych, kurs prowadzenia ruchu kolejowego pociągów oraz kurs archeologa. 5 uczniów spośród ankietowanych jest zainteresowanych zdobyciem uprawnień czeladniczych i mistrzowskich. Propozycje działań, które pozwolą podnieść jakość szkolnictwa zawodowego w szkole to: zwiększenie wymiaru zajęć praktycznych, organizacja wizyt studyjnych, organizacja zajęć w terenie, wyposażanie pracowni do kształcenia w zawodzie technik transportu kolejowego.</p>
PODSUMOWANIE	<p>W szkole utworzony został nowy kierunek wpisany do klasyfikacji zawodów - elektroenergetyk transportu szynowego. W roku 2015/2016 nie było naboru na tym kierunku. Dyrektor deklaruje potrzebę wprowadzenia nowego kierunku kształcenia: technik lotniskowych służb operacyjnych. Jednostka współpracuje z 24 pracodawcami w zakresie organizacji praktyk/staży dla swoich uczniów. Są to m.in. GTL S.A., Polska Spółka Gazownictwa, PKP Cargo, PKP S.A., CompNet Radzionków, TRW Gliwice, MAG Radzionków, Indyk – Śląsk Wieszowa, SITEL Tarnowskie Góry, JUMBOBLOK Siewierz, ATEM Gdynia. W szkole istnieją klasy patronackie na kierunku technik transportu kolejowego – patronat PKP PLK S.A. – Zakład Linii Kolejowych w Tarnowskich Górach. Zdaniem dyrektora placówki problemem szkolnictwa zawodowego jest brak specjalistycznych podręczników oraz niewystarczające wyposażenie pracowni praktycznej nauki zawodu. Dyrektor sugeruje jednocześnie, iż aby podnieść jakość kształcenia w szkole należy szkolić nauczycieli, doposażyć bazę dydaktyczną oraz wzmocnić współpracę z otoczeniem biznesowym.</p>

2.9. Zespół Szkół Techniczno – Ekonomicznych w Radzionkowie

OPIS SZKOŁY	Szkoła kształci w 4 zawodach: technik elektryk, technik eksploatacji portów i terminali, technik hotelarstwa oraz technik górnictwa podziemnego. W roku szkolnym 2015/2016 w szkole kształci się łącznie 203 uczniów, w technikum. Szkoła posiada 6 pracowni do praktycznej nauki zawodu. W szkole zatrudnionych jest 9 nauczycieli praktycznej nauki zawodu.
Kierunki kształcenia	technik elektryk technik eksploatacji portów i terminali technik hotelarstwa technik górnictwa podziemnego
Baza dydaktyczna	Liczba pracowni praktycznej nauki zawodu 6 - pracownia pomiarów elektrycznych i elektronicznych 1, doposażona w ramach projektu „Mam zawód, mam pracę w regionie” - pracownia maszyn, instalacji i urządzeń elektrycznych 1, doposażona w ramach projektu „Mam zawód, mam pracę w regionie” - pracownia obsługi konsumenta 1, doposażona w ramach Programu Leonardo da Vinci, - pracownia obsługi informatycznej 1, doposażona w ramach Programu Leonardo da Vinci, - pracownia obsługi magazynów 1, doposażona w ramach Programu Leonardo da Vinci, - pracownia obsługi podróży 1. doposażona w ramach Programu Leonardo da Vinci.
Kadra dydaktyczna	Liczba nauczycieli praktycznej nauki zawodu 9
Praktyki zawodowe	Praktyki zawodowe dla uczniów kierunku technik elektryk, technik hotelarstwa i technik eksploatacji portów i terminali odbywają się poza szkołą w wymiarze 4 tygodni w klasie II i 4 tygodni w klasie III.
Dobre praktyki	1. „Mam zawód mam pracę w regionie” – doposażenie pracowni elektrycznej, 2. Zawarcie porozumienia o współpracy z Górnośląską Wyższą Szkołą Przedsiębiorczości w Chorzowie, 3. Organizowanie dla uczniów klas czwartych w zawodzie technik elektryk egzaminu państwowego umożliwiającego uzyskanie uprawnień SEP 1, 4. Wyjazdy uczniów na miesięczne praktyki zawodowe do Irlandii Płn. w ramach programu ERASMUS +.
ANALIZA ANKIET NAUCZYCIELI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	W ankiecie dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu wzięło udział 5 osób, które oceniają bazę dydaktyczną jako dobrą. Zdaniem kadry pedagogicznej, kształcącej w przedmiotach zawodowych konieczne jest doposażenie pracowni w następujące materiały: nowy sprzęt komputerowy, nowe oprogramowanie specjalistyczne, czytnik kart płatniczych, sejf depozytowy, filmy i materiały dydaktyczne, przedstawiające pracę portów i terminali, modele transportu, symulatory, przyrządy pomiarowe. Problemem w szkole jest brak podręczników specjalistycznych i fachowych oraz brak środków finansowych na zakup pomocy naukowych. Pedagodzy sugerują, iż należałoby podzielić klasy zawodowe na mniejsze grupy aby zindywidualizować pracę z uczniem oraz wprowadzić kształcenie modułowe. Żaden z ankietowanych nauczycieli nie jest zainteresowany studiami podyplomowymi, natomiast wyrażają chęć podniesienia swoich kwalifikacji poprzez kursy z zakresu obsługi programów magazynowych, transportowych, elektrycznych, obsługi oprogramowania stosowanego w portach lotniczych i hotelach.
ANALIZA ANKIET UCZNIOWSKICH	W ankiecie wzięło udział 98 uczniów w tym: 30 uczniów kształcących się w zawodzie technik elektryk, co stanowi 57%, 41 uczniów kształcących się w zawodzie technik eksploatacji portów i terminali, co stanowi 60% oraz 27 uczniów kształcących się w zawodzie technik hotelarstwa, co stanowi 60% uczniów.

Uczniowie Zespołu Szkół Techniczno –Ekonomicznych w Radzionkowie zapytani o powód wyboru szkoły najczęściej wskazywali kierunek kształcący w zawodzie, którzy wybrali, lokalizację szkoły, dobrą opinię szkoły, ciekawą ofertę edukacyjną, możliwość podjęcia ciekawej pracy oraz zagraniczne praktyki zawodowe. Pozostałe powody dla których zdecydowali się na wybór tej szkoły to zainteresowania i pasje, wyposażenie pracowni elektrycznej, parking dla uczniów oraz ciekawą reklamę szkoły.

Z przeprowadzonych ankiet wynika, że uczniowie kształcący się w zawodzie **technik elektryk** w przyszłości deklarowali chęć podjęcia pracy w następujących firmach Tauron, PGE, ENERGA, KWK Bobrek, KWK Julian Piekary Śląskie oraz Blumenwecker Katowice. Jedna trzecia respondentów nie była aktualnie w stanie określić swojego potencjalnego przyszłego pracodawcy. Jedna trzecia ankietowanych na tym kierunku zamierza podjąć dalszą edukację na studiach wyższych. Najczęściej wymienianym kierunkiem studiów były studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej. Uczniowie tego kierunku uważają, że w szkole brak silników synchronicznych, przewodów żelowych, maszyn prądu stałego, cewek, narzędzi pomiarowych, nowych silników, komputerów, stanowisk pomiarowych, aparatury elektrycznej do instalacji elektrycznych, sprzętu do badania maszyn i urządzeń elektrycznych, autotransformatorów, silników elektrycznych, mierników uniwersalnych, silników pierścieniowych, brak sprzętu, który jest w podstawie teoretycznej. Zdecydowana większość uczniów jest zainteresowana odbyciem staży zawodowych, w tym spora ich część chciałaby skorzystać ze staży zagranicznych. Zdecydowana większość uczniów na tym kierunku jest zainteresowana odbyciem dodatkowych zajęć, kursów specjalistycznych oraz certyfikowanych, zwiększających ich szanse na rynku pracy. Kursy, które cieszyły się największym powodzeniem wśród respondentów na tym kierunku to: kursy SEP, kurs prawa jazdy, kurs obsługi wózka widłowego, kurs obsługi programów do symulacji elektrycznych, kurs spawacza, kurs operatora CNC, kurs obsługi programów do symulacji elektrycznych, kurs obsługi programów branżowych, kurs obsługi programowania instalacji i testów działania zależności w obwodach, uprawnienia do pracy z większym napięciem, kurs obsługi koparko – ładowarki, kurs lutowania. Dwie trzecie uczniów kierunku technik elektryk wśród sugestii dotyczących ich pomysłów na podniesienie poziomu szkolnictwa zawodowego w swojej szkole wskazało na potrzebę podziału grupy na zajęcia praktycznych na mniejsze oraz przydzielenia na zajęcia praktyczne dwóch nauczycieli zamiast jednego. Wielu uczniów widzi potrzebę doposażenia pracowni, bądź nawet potrzebę przeznaczenia 1 dodatkowej sali o większej powierzchni na pracownię.

Z ankiet przeprowadzonych wśród uczniów kształcących się w zawodzie **technik eksploatacji portów i terminali** wynika, że ponad połowa uczniów chciałaby w przyszłości podjąć pracę na lotnisku. Inni wymienieni pracodawcy to porty morskie, wielko powierzchniowe magazyny i centra logistyczne. Ponad połowa respondentów zamierza po zakończeniu szkoły podjąć pracę w zawodzie. Pozostali zadeklarowali chęć kontynuowania nauki na studiach wyższych. Kierunki, które zamierzają studiować to: turystyka, logistyka, zarządzanie zasobami ludzkimi, dietetyka, kosmetologia, filozofia, paleontologia, studia humanistyczne, psychologiczne oraz wychowanie fizyczne. Zdaniem uczniów w bazie dydaktycznej, a zwłaszcza wyposażeniu pracowni brakuje: oprogramowania transportowego, stanowiska do obsługi podróży, makiet lotnisk, systemów obsługi podróży, oprogramowania magazynowego, modelu magazynu, komputerów, programów do obsługi podróży, walizek, wykrywaczy metalu, modelu lotniska, programów symulacyjnych, tablic interaktywnych, stanowisk przeładunkowych. Ponad 90% uczniów deklaruje chęć wzięcia udziału w stażach u pracodawców, z czego ponad połowa chciałaby podjąć staż na lotnisku. Kursy zawodowe, które chcieliby odbyć uczniowie tego kierunku to: kurs obsługi wózka widłowego, kurs prawa jazdy kat.B, kurs obsługi koparko – ładowarki, kurs obsługi branżowego oprogramowania komputerowego, kurs obsługi systemów logistycznych, kurs obsługi programów magazynowych, certyfikowane kursy językowe, kurs pilota samolotu, kurs spawacza, kurs obsługi podróży, kurs obsługi podnośników. Pomysły uczniów tego kierunku na podniesienie poziomu szkolnictwa zawodowego w ich szkole to: organizacja wizyt studyjnych, organizacja praktyk zawodowych od II klasy, organizacja praktyk zawodowych na lotnisku, poszerzenie bazy dydaktycznej, zwiększenie wymiaru praktyk, zwiększenie dostępności praktyk dla wszystkich, urozmaicenie zajęć, lepsze wyposażenie pracowni, wprowadzenie e- dzienników, podział na mniejsze grupy na praktykach zawodowych, zamiast 20 osobowe, max. 5 osobowe.

W ankiecie wzięło udział 27 uczniów kierunku **technik hotelarstwa**, z czego 77% po zakończeniu szkoły zamierza podjąć pracę zawodową, a 51% kontynuować naukę. Wynika z tego, że 28% zamierza jednocześnie pracować i kontynuować naukę. 40% uczniów deklaruje, że będzie kontynuować naukę na studiach wyższych na kierunkach: turystyka, zarządzanie i marketing, psychologia, prawo, pedagogika i kosmetologia. Wśród badanych uczniów kierunku technik hotelarstwa najczęściej wymieniani potencjalni pracodawcy, u których chcieliby w przyszłości podjąć zatrudnienie to Hotel Rezydencja, Hotel Angelo, Grand Hotel w Sopocie, Hotel Cubus, Hotel Gołębiwski,

	<p>Sheraton, Hilton, Neo, Pałac Wiśniewskich, Hotel Opera. Kilku uczniów deklaruje, że chce podjąć pracę w hotelu, nieliczni w restauracji, biurze podróży, salonie kosmetycznym lub szkole. Ponad 90% deklaruje chęć podjęcia staży u pracodawców, z czego dwie trzecie jest zainteresowanych stażem zagranicznym. Wśród miejsc gdzie chcieliby odbywać staże znalazły się Hotel Angelo, Hotel Rezydencja, Hotel Cubus i De Silva. Kursy, które chcieliby odbyć przyszli technicy hotelarze to kursy barmańskie, kursy kelnerskie, kursy przewodnika turystycznego, kursy zawodowego języka obcego, kursy obsługi programów hotelowych, kurs prawa jazdy kurs baristy, kurs stewardessy, kursy gastronomiczne, obsługa branżowych programów komputerowych. Wśród uprawnień, które chcieliby zdobyć wymieniają głównie kwalifikacje T11 <i>Planowanie i realizacja usług w recepcji</i> i T12 <i>Obsługa gości w obiekcie świadczącym usługi hotelarskie</i>, certyfikat językowy, prawo jazdy oraz referencje ze staży zawodowych za granicą. Uczniowie tego kierunku uważają, że w szkole, a zwłaszcza w pracowniach praktycznej nauki zawodu brakuje komputerów, telefonów, drukarek, biurek, faksu, terminala, pościeli, łóżka, szafki, lampki, kserokopiarki, wyposażenia recepcji hotelowej, kasy fiskalnej, systemów hotelowych. Pomysły uczniów tego kierunku na podniesienie jakości szkolnictwa zawodowego w szkole to: modernizacja wyposażenia, poszerzenie bazy dydaktycznej, zwiększenie wymiaru zagranicznych praktyk zawodowych organizacja zajęć dodatkowych. Zdaniem uczniów tego kierunku brak sprzętu powoduje, że zajęcia są bardzo monotonne i nie są inspiracją do zgłębiania wiedzy.</p>
PODSUMOWANIE	<p>Szkoła współpracuje z pracodawcami w zakresie realizacji praktycznej nauki zawodu oraz uruchamiania nowych kierunków kształcenia. Są to: Kompania Węglowa S.A., Węglokoks Kraj Sp. z o.o., Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A., Zakład Produkcyjny Aparatury Elektrycznej, Energoprojekt Katowice S.A., Elektro- Instal Sp. z o. o., Hotel Rezydencja Piekary Śląskie, Hotel Apogeum, Poczta Polska S.A., Hotel Neo, Hotel Angelo. W szkole nie funkcjonują klasy patronackie natomiast dyrektor placówki czyni starania zmierzające do otwarcia takich klas w każdym zawodzie, w którym kształci. Dyrektor widzi zasadność wprowadzenia w placówce innego zawodu w miejsce dotychczasowego kierunku technik górnictwa podziemnego oraz zauważa potrzebę wprowadzenia klas dwuzawodowych, które pozwolą jego zdaniem na łatwiejsze znalezienie pracy absolwentom. Wśród problemów, z którymi boryka się szkoła w zakresie szkolnictwa zawodowego Dyrektor wskazuje niedoposażone pracownie zawodowe, konieczność modernizacji bazy dydaktycznej, trudności w organizacji praktyk zawodowych i zajęć praktycznych oraz brak możliwości finansowania i zatrudniania na umowy zlecenia fachowców praktyków niebędących nauczycielami.</p> <p>Wśród pomysłów dotyczących podniesienia poziomu szkolnictwa zawodowego w szkole Dyrektor wymienia następujące postulaty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. umożliwienie ciągłego podnoszenia kwalifikacji nauczycielom przedmiotów zawodowych, finansowanego przez szkołę, połączonego z możliwością realnego motywowania nauczycieli do udziału w kursach, szkoleniach oraz studiach podyplomowych, 2. umożliwienie uczniom odbywania praktyk (w większym wymiarze niż określonym w programie tj. jeden miesiąc podczas 4 lat nauki).

2.10 Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Tarnowskich Górach

OPIS SZKOŁY	Szkoła kształci uczniów w zasadniczej szkole zawodowej w zawodzie kucharz. W ofercie szkoły znajduje się również zawód – pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, lecz ze względu na brak chętnych nie uruchomiono naboru. W placówce jest zatrudnionych 3 nauczycieli praktycznej nauki zawodu. W roku szkolnym 2015/2016 w szkole kształci się łącznie 25 uczniów. Szkoła posiada 1 pracownika do praktycznej nauki zawodu.
Kierunki kształcenia	ZSZ kucharz
Baza dydaktyczna	Liczba pracowni praktycznej nauki zawodu 1 - pracownia gastronomiczna 1, doposażona w ramach projektu „Mam zawód, mam pracę w regionie” oraz ze środków PFRON
Kadra dydaktyczna	Liczba nauczycieli praktycznej nauki zawodu 3.
Praktyki zawodowe	Praktyki uczniowskie odbywają się na terenie ośrodka, który jest wyposażony w kuchnię przygotowującą obiady dla społeczności szkolnej.
Dobre praktyki	1. Udział w projekcie partnerskim Leonardo da Vinci "Orientacja zawodowa osób niepełnosprawnych" 2008 oraz 2013 2. Udział w projekcie „Języki obce...już potrafię” 2009 -2012
ANALIZA ANKIET NAUCZYCIELI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	W ankiecie wzięło udział 3 nauczycieli praktycznej nauki zawodu. Wyposażenie pracowni do praktycznej nauki zawodu oceniają dobrze. Uważają, że w pracowniach brakuje pieca konwekcyjno – parowego, garnków do gotowania na parze, noży, naleśnikarki, profesjonalnych patelni i mikserów, patelni do grillowania, ekspresu ciśnieniowego, talerzy, kubków oraz laptopa i tablicy multimedialnej. Propozycje nauczycieli tej szkoły w zakresie unowocześnienia zajęć praktycznej nauki zawodu to: organizacja wizyt studyjnych, organizacja zajęć praktycznych w innych szkołach o tym samym profilu w ramach współpracy z innymi szkołami o podobnym profilu kształcenia. Nauczyciele nie są zainteresowani uzupełnieniem kwalifikacji zawodowych na studiach podyplomowych, ale są zainteresowani kursami doszkalającymi w zakresie nauczanych zawodów. Zaproponowana przez nich innowacyjna forma kształcenia zawodowego to wprowadzenie programów modułowych. Oferta kształcenia wymaga ich zdaniem modernizacji w zakresie: wprowadzenia nowego zawodu, (np. pomoc kuchenna), dostosowanego do możliwości uczniów z niepełnosprawnością intelektualną bądź sprzężoną ze względu na obniżone możliwości uczniów z orzeczeniami. Zdaniem nauczycieli największym problemem szkolnictwa zawodowego w ich szkole jest niedostosowanie poziomu trudności egzaminu teoretycznego do możliwości intelektualnych uczniów oraz niska motywacja uczniów w związku z trudnościami odnalezienia się na nowoczesnym rynku pracy. Nauczyciele wskazują również na niską motywację uczniów do nauki ze względu na nieodpłatne praktyki. Uważają, że uczniowie są niepewni co do przyszłego zatrudnienia w ich zawodzie.
ANALIZA ANKIET UCZNIOWSKICH	W ankiecie wzięło udział 15 uczniów. Ponad połowa z nich zdecydowała się na wybór tej szkoły ze względu na swoje zainteresowania, pozostali uczniowie ze względu na opinię znajomych, kierunek kształcenia oraz 2 osoby ze względu na dobrą opinię szkoły. 60% uczniów zamierza kontynuować edukację po zakończeniu szkoły, a 20% podjąć pracę w zawodzie. Żaden z respondentów nie wybiera się w przyszłości na studia wyższe. Ponad 30% uczniów nie jest w stanie aktualnie określić gdzie chcieliby pracować. Pozostali chcieliby podjąć pracę w barze lub restauracji, na stanowisku magazyniera lub kasjera, w zawodzie brukarza, przy produkcji plastiku oraz w zawodzie opiekuna dziennego w internacie. Z przeprowadzonych ankiet wynika, że tylko 20% chce podjąć pracę w zawodzie. Uczniowie oceniają bazę dydaktyczną w tym wyposażenie pracowni praktycznej nauki zawodu w skali 1-5 na 3,8. Zapytani o wyposażenie, którego ich zdaniem brakuje w szkole i pracowniach wskazują na potrzebę wyposażenia szkoły w tablety, laptopy, tablice interaktywne, sprzęt multimedialny oraz

	<p>wyposażenia pracowni w piece konwekcyjno – parowe, garnki, expres do kawy, talerze oraz stroje jednorazowe. Zaledwie 3 osoby – 20% ankietowanych chcialyby odbyc praktyke zawodowa w restauracji lub barze. Pozostali nie sa zainteresowani praktykami u pracodawcow. Uczniowie oceniaja jakoosc zajec z praktycznej nauki zawodu w skali 1- 5 nieco ponad dostatecznie. Uczniowie szkoły oceniaja bardzo wysoko (4, 71 w skali 1-5) przydatnosc zajec praktycznych pod katem przyszlego zatrudnienia w zawodzie. Kursy zawodowe i specjalistyczne, ktore chcialiby odbyc ankietowani uczniowie to: kurs barmański, kurs baristy, kurs kelnerski, kurs carvingu, kurs sprzedawcy, kurs cukiernika, kurs obslugi kasy fiskalnej, kurs prawa jazdy kat.B, kurs operatora wozkow widlowych, kursy jezyka obcego, w tym jezyka hiszpańskiego. Zaledwie dwuch uczniow jest zainteresowanych zdobyciem uprawnień czeladniczych /mistrzowskich. Wśród propozycji na podniesienie jakości szkolnictwa zawodowego w swojej szkole wymieniaja: organizacje konkursow kucharskich, organizacje pokazow mistrzowskich oraz zawodowe praktyki zagraniczne.</p>
PODSUMOWANIE	<p>W szkole nie istnieja klasy patronackie, natomiast dyrektor widzi potrzebe otwarcia takich klas natomiast wskazuje na bariere, jaka moze sie okazac zatrudnienie przez przedsiebiorcow osob z niepełnosprawnościami. Dyrektor uważa, że uczniowie z pewnościa okazaliby sie pomocni w pracy w barach, kuchniach hotelowych lub lokalach gastronomicznych. Dyrektor uważa, że szkoła wymaga doposazenia w piec konwekcyjny i inne specjalistyczne sprzety do praktycznej nauki zawodu oraz uważa za zasadne poszerzenie oferty kształcenia zawodowego poprzez wprowadzenie nowych kierunkow związanych z ślusarstwem, stolarstwem, murarstwem, renowacją pomieszczeń, malowaniem, tapetowaniem itp. Największym problemem szkolnictwa zawodowego w szkole jest zdawalność części teoretycznej egzaminow zewnetrznych z uwagi na fakt, że arkusze egzaminacyjne nie uwzględniaja stopnia upośledzenia uczniow szkół specjalnych. Ze wzgledu na prowadzone w placówce nauczanie, które uwzględnia niepełnosprawności i specjalne potrzeby uczniow kadra nauczycielska ma świadomość, że uczniowie tego typu szkół często mają problemy z dorównaniem uczniom szkół zawodowych ogólnodostępnych. Z tego wzgledu z punktu widzenia dyrektora szkoły optymalne było wyodrębnienie zawodow dla tej grupy uczniow np. „ kucharz malej gastronomii” lub wprowadzić zakresy umiejetności i wiedzy w ramach pomocnika – pomocnik kucharza, pomocnik murarza, pomocnik ślusarza.</p>

2.11 Zespół Szkół Specjalnych w Radzionkowie

OPIS SZKOŁY	Szkoła kształci uczniów w Zasadniczej Szkole Zawodowej nr 16 specjalnej w zawodach: piekarz, cukiernik, fryzjer, sprzedawca, wędliniarz, mechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy, ogrodnik, murarz-tylnik, ślusarz, stolarz, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, kucharz. W roku szkolnym 2015/2016 w szkole kształci się łącznie 20 uczniów. Szkoła nie posiada pracowni do praktycznej nauki zawodu. Szkoła nie zatrudnia nauczycieli praktycznej nauki zawodu, kształcenie praktyczne odbywa się poza szkołą.
Kierunki kształcenia	ZSZ piekarz, ZSZ cukiernik, ZSZ fryzjer, ZSZ sprzedawca, ZSZ wędliniarz, ZSZ mechanik pojazdów samochodowych, ZSZ blacharz samochodowy, ZSZ ogrodnik, ZSZ murarz-tylnik, ZSZ ślusarz, ZSZ stolarz, ZSZ monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, ZSZ kucharz
Baza dydaktyczna	Liczba pracowni praktycznej nauki zawodu – brak
Kadra dydaktyczna	Liczba nauczycieli praktycznej nauki zawodu - brak
Praktyki zawodowe	Szkoła w zakresie praktyk i staży współpracuje ze sklepami, piekarniami, cukierniami, zakładami budowlanymi. Praktyki zawodowe odbywają się w klasie I, II i III. Zajęcia praktyczne odbywają się poza szkołą
Dobre praktyki	Pracodawcy chętnie przyjmują uczniów na praktyki zawodowe, ponieważ są oni chętnymi do nauki i zdobywania wiedzy oraz doświadczenia w zawodach. Uczniowie zdobywają bardzo dobre kwalifikacje potwierdzające się w wysokiej zdawalności egzaminów kwalifikacyjnych. Po ukończeniu placówki większość uczniów pozostaje na stałe u swoich pracodawców skutecznie zasilając rynek pracy.
ANALIZA ANKIET NAUCZYCIELI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	brak ankiet ze względu na brak nauczycieli praktycznej nauki zawodu
ANALIZA ANKIET UCZNIOWSKICH	W ankietach udział wzięło 4 uczniów kierunku ZSZ mechanik pojazdów samochodowych, 3 uczniów kierunku ZSZ piekarz, 2 uczniów kierunku ZSZ blacharz, 2 uczniów kierunku ZSZ monter zabudowy i robót wykończeniowych, 2 uczniów kierunku ZSZ sprzedawca, 1 uczeń kierunku ZSZ ślusarz, 1 uczeń kierunku ZSZ cukiernik i 1 uczeń kierunku ZSZ murarz –tylnik. Ponad połowa ankietowanych uczniów określiła jako powód wyboru szkoły lokalizację, pozostali ze względu na znajomych oraz opinię szkoły. 13 z 16 ankietowanych określiło, że po zakończeniu szkoły ma zamiar podjąć pracę, pozostali 3 badani nie są gotowi do dokonania wyboru pomiędzy dalszą edukacją a podjęciem pracy zawodowej. Z uwagi na fakt, że szkoła nie posiada własnych pracowni a kształcenie zawodowe jest realizowane wyłącznie poza szkołą uczniowie nie odpowiadali na większość pytań związanych z infrastrukturą kształcenia zawodowego. Połowa uczniów jest zainteresowana odbyciem kursów zawodowych. 13 osób jest zainteresowanych egzaminami czeladniczymi i mistrzowskimi. Wskazują, że odbywają już przygotowanie do nich u pracodawców. Wykazują że u pracodawców już odbywają przygotowanie.
PODSUMOWANIE	W szkole nie istnieją klasy patronackie i dyrektor placówki nie wskazuje na potrzebę ich utworzenia. Dyrektor sugeruje że w szkole należy uruchomić nowy kierunek kształcenia - krawiec. Największym problemem w szkole jest pozyskiwanie pracodawców, którzy niechętnie zatrudniają i współpracują z uczniami z niepełnosprawnościami intelektualnymi.

3. Analiza zawodów, zgodnych z kierunkami kształcenia w ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych, dla których Powiat Tarnogórski jest organem prowadzącym w oparciu o badania Barometr zawodów 2016 dla województwa śląskiego i powiatu tarnogórskiego

W oparciu o Barometr zawodów na rok 2016 określono zawody deficytowe, zawody w równowadze oraz zawody nadwyżkowe zarówno dla województwa śląskiego, jak i powiatu tarnogórskiego. Barometr zawodów to prognoza zapotrzebowania na poszczególne zawody na rok 2016. Jest to badanie jakościowe, przeniesione na grunt polski z krajów skandynawskich przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie na zlecenie Ministerstwa Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej. Barometr pokazuje zapotrzebowanie na zawody w każdym z powiatów a także na poziomie województw. Na poziomie wojewódzkim "Barometr" koordynowany jest przez wojewódzkie urzędy pracy. Opiera się na opinii ekspertów, którzy na przełomie III i IV kwartału spotykają się i wspólnie analizują sytuację w poszczególnych zawodach. **Uczestnicy paneli oceniają tylko te zawody, które występują na lokalnym rynku pracy. Jeśli nie dysponują wiedzą na temat sytuacji w danym zawodzie, pomijają go – dlatego lista profesji, które ostatecznie znajdują się w prognozie powiatowej, może być krótsza od maksymalnej.** Uczestnicy badania (pracownicy powiatowych urzędów pracy, prywatnych agencji zatrudnienia oraz innych instytucji zorientowanych w sytuacji na lokalnym rynku pracy) rozstrzygają:

- jak zmieni się zapotrzebowanie na pracowników w danym zawodzie w nadchodzącym roku,
- czy będzie ono rosnąć, maleć czy pozostanie bez zmian oraz
- jak będzie się kształtować relacja między dostępną siłą roboczą a zapotrzebowaniem na pracowników w danym zawodzie,
- czy wystąpi deficyt poszukujących pracy czy ich nadwyżka, czy może popyt i podaż zrównoważą się.

Podczas oceny eksperci posilkują się danymi na temat liczby ofert pracy oraz liczby osób zarejestrowanych w konkretnym zawodzie. Uwzględniają również sytuację, gdy w danej profesji większość ofert stanowić będą oferty staży. Badanie **powstało osobno dla każdego powiatu w Polsce. Dla powiatu tarnogórskiego zidentyfikowano 42 zawody deficytowe**, w których w najbliższym roku nie powinno być trudności ze znalezieniem pracy. Zapotrzebowanie pracodawców będzie w ich przypadku duże, a podaż pracowników, chętnych dysponujących odpowiednimi kwalifikacjami do podjęcia zatrudnienia niewielka. **61 zawodów w równowadze**, w których liczba ofert pracy będzie zbliżona do liczby osób zdolnych i chętnych do podjęcia zatrudnienia w danym zawodzie **oraz 70 zawodów nadwyżkowych**, w których znalezienie pracy może być trudniejsze ze względu na małe zapotrzebowanie oraz wielu kandydatów chętnych do podjęcia pracy, a jednocześnie spełniających wymagania pracodawców.

Lista zawodów ocenianych przez ekspertów została przygotowana na podstawie „Klasyfikacji zawodów i specjalności” (KZiS).

- liczba pozycji została ograniczona do ok. 180, tak by eksperci mogli przeanalizować całą listę podczas jednego spotkania;
- nazwy zawodów zostały dobrane w taki sposób, aby lepiej pasować do nazewnictwa stosowanego przez pracodawców oraz osoby poszukujące pracy;
- lista jest uaktualniana raz w roku;
- aby zachować porównywalność prognoz w kolejnych latach liczba zmian w liście zawodów jest ograniczana do niezbędnego minimum.

Jednocześnie, gromadzone **dane statystyczne nie oddają w pełni sytuacji na rynku pracy**. Nie dają bowiem odpowiedzi na pytania czy osoba deklarująca umiejętności w konkretnym zawodzie jest w stanie wykonywać pracę na oczekiwanym poziomie, czy warunki oferowane przez lokalnych pracodawców są dla pracowników wystarczająco atrakcyjne lub czy pracodawca jest skłonny taką osobę zatrudnić i jakie są możliwe powody, dla których nie może tego zrobić (np. problem rzeczywistych kwalifikacji, odpowiedniego doświadczenia zawodowego, zbyt wysokich oczekiwań płacowych, itp.).

W oparciu o analizę barometru zawodów dla powiatu tarnogórskiego można stwierdzić, że spośród 42 zawodów deficytowych dla powiatu tarnogórskiego ponadgimnazjalne szkoły zawodowe prowadzą kształcenie zawodowe w 9 wymienionych zawodach.

Zgodnie z barometrem zawodów 2016 **zawody deficytowe** w powiecie tarnogórskim, w których kształcą ponadgimnazjalne szkoły zawodowe bądź związane z kierunkami kształcenia to:

- agenci ubezpieczeniowi, podobnie jak w województwie śląskim,
- architekci i urbaniści – zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- betoniarze i zbrojarze - podobnie jak w województwie śląskim,
- blacharze samochodowi - podobnie jak w województwie śląskim,
- cieśle i stolarze budowlani - podobnie jak w województwie śląskim,
- dekarze i blacharze budowlani - podobnie jak w województwie śląskim,
- diagności samochodowi – zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- doradcy finansowi i inwestycyjni - podobnie jak w województwie śląskim,

- graficy komputerowi - podobnie jak w województwie śląskim,
- lakiernicy samochodowi - podobnie jak w województwie śląskim,
- monterzy instalacji budowlanych - podobnie jak w województwie śląskim,
- piekarze - podobnie jak w województwie śląskim,
- posadzkarze, podobnie jak w województwie śląskim,
- pracownicy ds. finansowo – księgowych ze znajomością języków obcych,
- pracownicy obsługi ruchu lotniczego,
- pracownicy obsługi ruchu szynowego,
- przedstawiciele handlowi - podobnie jak w województwie śląskim,
- robotnicy obróbki drewna i stolarze - podobnie jak w województwie śląskim,
- spawacze metodą MIG i MAG - podobnie jak w województwie śląskim,
- spawacze metodą TIG - podobnie jak w województwie śląskim,
- technolodzy robót wykończeniowych w budownictwie - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- tynkarze - podobnie jak w województwie śląskim.

Spośród 61 zawodów w równowadze szkoły kształcą w 9 zawodach.

Zawody zrównoważone w powiecie tarnogórskim to:

- fotografowie - podobnie jak w województwie śląskim,
- geodeci i kartografowie - podobnie jak w województwie śląskim,
- górnicy i operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych - podobnie jak w województwie śląskim,
- inspektorzy nadzoru budowlanego - podobnie jak w województwie śląskim,
- kamieniarze - podobnie jak w województwie śląskim,
- magazynierzy - podobnie jak w województwie śląskim,
- mechanicy pojazdów samochodowych - zawód deficytowy w województwie śląskim,
- pracownicy ds. budownictwa drogowego - podobnie jak w województwie śląskim,
- programiści i administratorzy stron internetowych - zawód deficytowy w województwie śląskim,
- projektanci i administratorzy baz danych - podobnie jak w województwie śląskim,
- projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży,
- przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek - podobnie jak w województwie śląskim,
- robotnicy budowlani - zawód deficytowy w województwie śląskim,
- specjaliści ds. public relations i reklamy - podobnie jak w województwie śląskim,
- specjaliści ochrony środowiska - zawód nadwyżkowy w województwie śląskim,
- spedytory i logistycy - zawód deficytowy w województwie śląskim,
- tapiczerzy - podobnie jak w województwie śląskim,
- technicy elektrycy - zawód deficytowy w województwie śląskim.

Spośród 70 zawodów nadwyżkowych dla powiatu tarnogórskiego szkoły zawodowe kształcą w 20 zawodach.

Zawody nadwyżkowe w powiecie tarnogórskim wśród dostępnych kierunków kształcenia bądź związanych z nimi to:

- administratorzy systemów komputerowych – zawód ten jest na liście zawodów deficytowych w województwie śląskim,
- architekci krajobrazu - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- biolodzy, biotechnolodzy, biochemicy - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- cukiernicy - zawód deficytowy w województwie śląskim,
- ekonomiści - podobnie jak w województwie śląskim,
- elektromechanicy i elektromonterzy - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- fakturzyści - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- fryzjerzy - zawód deficytowy w województwie śląskim,
- inżynierowie budownictwa - w województwie śląskim zawód deficytowy,
- inżynierowie chemicy i chemicy - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- kelnerzy i barmani - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- krawcy i pracownicy produkcji odzieży - zawód deficytowy w województwie śląskim,
- kucharze - zawód deficytowy w województwie śląskim,
- mechanicy maszyn i urządzeń - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- monterzy elektroniki - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- murarze - zawód deficytowy w województwie śląskim,
- ogrodnicy - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- operatorzy obrabiarek skrawających - zawód deficytowy w województwie śląskim,
- plastycy i dekoratorzy wnętrz - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- pomoce kuchenne - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- pracownicy administracyjni i biurowi - podobnie jak w województwie śląskim,

- pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej - podobnie jak w województwie śląskim,
- pracownicy ds. rachunkowości i księgowości - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- specjaliści ds. finansowych - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- specjaliści ds. marketingu i sprzedaży - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- specjaliści ds. zastosowań informatyki - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- specjaliści elektroniki i telekomunikacji - podobnie jak w województwie śląskim,
- specjaliści technologii żywności i żywienia - podobnie jak w województwie śląskim,
- sprzedawcy i kasjerzy - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- ślusarze - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- technicy budownictwa - zawód zrównoważony w województwie śląskim,
- technicy informatycy - podobnie jak w województwie śląskim,
- technicy mechanicy - zawód deficytowy w województwie śląskim.

Zgodnie z poniższą tabelą najpopularniejsze kierunki kształcenia w technikach to:

1. technik informatyk,
2. technik żywienia i usług gastronomicznych,
3. technik ekonomista,
4. technik hotelarstwa,
5. technik budownictwa,
6. technik mechatronik,
7. technik obsługi turystycznej,
8. technik organizacji reklamy,
9. technik cyfrowych procesów graficznych,
10. technik pojazdów samochodowych.

Najpopularniejsza kierunki kształcenia w zasadniczych szkołach zawodowych to z kolei:

1. fryzjer,
2. kucharz,
3. mechanik pojazdów samochodowych,
4. monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie,
5. monter-elektronik.

Najpopularniejsze kierunki kształcenia w powiecie			
Kierunek	Liczba uczniów ogółem	Liczba zankietowanych uczniów na poszczególnych kierunkach	%
Technik informatyk	269	11	32,8%
Technik żywienia i usług gastronomicznych	215	84	
Technik ekonomista	205	106	
Technik hotelarstwa	186	48	
Technik budownictwa	134	49	
Fryzjer	121	29	
Technik mechatronik	116	21	
Technik obsługi turystycznej	111	49	
Kucharz	111	48	
Mechanik pojazdów samochodowych	104	40	
Technik organizacji reklamy	102	54	
Technik cyfrowych procesów graficznych	100	70	
Technik pojazdów samochodowych	100	40	
Technik mechanik	92	22	
Technik elektronik	88	14	
Technik analityk	79	33	
Technik eksploatacji portów i terminali	69	41	
Technik elektryk	67	30	
Fototechnik	65	39	
Dekorowanie wnętrz	63	0	
Technik logistik	62	25	
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	54	5	
Technik usług fryzjerskich	49	22	
Technik transportu kolejowego	38	25	
Technik górnictwa podziemnego	36	0	
Fotografia	35	0	
Technik architektury krajobrazu	32	0	
Monter-elektronik	26	0	
Technik handlowiec	25	6	
Operator obrabiarek skrawających	25	7	
Lakiernik	18	0	
Murarz tynkarz	16	7	
Technik ortopeda	15	15	
Stolarz	15	3	
Cukiernik	14	1	
Elektromechanik pojazdów samochodowych	10	0	
Piekarz	9	3	
Blacharz samochodowy	8	2	
Technik ochrony środowiska	7	0	
Elektryk	7	1	
Sprzedawca	3	0	
Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	3	3	
Ślusarz	1	0	
Murarz	1	0	
ŁĄCZNIE	2906	953	32,8 %

Tabela nr 4 wykaz kierunków kształcenia według popularności wśród uczniów

Poniżej dokonano analizy zawodów, w których kształcą się uczniowie w zawodowych szkołach ponadgimnazjalnych w powiecie tarnogórskim. W oparciu o badania przeprowadzone przez autorów Barometru zawodów sklasyfikowano zawody jako deficytowe, zrównoważone oraz nadwyżkowe w powiecie, województwie śląskim oraz scharakteryzowano popyt i podaż na rynku danego zawodu w sąsiadujących powiatach ziemskich i grodzkich oraz w przypadku, gdy jest to możliwe (tj. określone zostało w badaniu) przyczyny deficytów i nadwyżek na rynku pracy w poszczególnych zawodach.

Technik informatyk – jest to zawód nadwyżkowy zarówno w powiecie, jak i województwie śląskim. Kształci się w nim aktualnie w powiecie tarnogórskim 269 uczniów. Występuje nadwyżka osób poszukujących pracy. Pracodawcy oczekują od kandydatów wykształcenia wyższego oraz konkretnych umiejętności zawodowych. Deficyt poszukujących pracy występuje w sąsiednich powiatach lublińskim i będzińskim. Zawody pokrewne to: specjaliści ds. zastosowań informatyki, który również jest zawodem nadwyżkowym w powiecie, natomiast w województwie śląskim jest to zawód zrównoważony. Deficyt poszukujących pracy w tym zawodzie występuje natomiast w powiecie gliwickim, mieście Gliwice i Zabrze. W opinii ekspertów technik informatyk posiada zbyt niski poziom kwalifikacji oraz umiejętności praktycznych po ukończeniu szkoły średniej w stosunku do wymagań pracodawców. W raporcie dot. barometru zawodów 2016 dla województwa śląskiego wskazano natomiast, że perspektywy zatrudnienia, jak i zmiany pracy są obiecujące dla wysoko wyspecjalizowanych pracowników, przede wszystkim z branży informatycznej, w szczególności: administratorów sieci komputerowych, grafików komputerowych, programistów i administratorów stron internetowych. Zdaniem ekspertów wykonywanie tych zawodów wymaga dużego doświadczenia, predyspozycji i kreatywności, a dla pracodawców największe znaczenie mają konkretne umiejętności poszukujących pracy. Szybki rozwój branży IT wymusza konieczność stałego samodoskonalenia.

Administratorzy systemów komputerowych – w powiecie tarnogórskim jest to zawód nadwyżkowy ze względu na zbyt dużą liczbę kandydatów posiadających wykształcenie średnie techniczne, brak wykształcenia wyższego, podobnie jak w sąsiadującym z powiatem mieście Piekary Śląskie. Jest to natomiast zawód deficytowy z powiatami ościennymi: gliwickim, mieście Gliwice, powiecie będzińskim, jak i w województwie śląskim.

Analitycy i operatorzy systemów teleinformatycznych – zawód zrównoważony w powiecie tarnogórskim oraz województwie śląskim.

Programiści i administratorzy stron internetowych - zawód zrównoważony w powiecie tarnogórskim i województwie śląskim. Deficyt poszukujących pracy w tym zawodzie występuje w powiecie gliwickim, mieście Gliwice, Bytom, Zabrze, powiecie będzińskim. Przyczyn takiego stanu rzeczy autorzy opracowania pn. Barometr zawodów upatrują w braku odpowiednich kompetencji, umiejętności i doświadczenia w stosunku do potrzeb pracodawców.

Projektanci i administratorzy baz danych - pracodawcy zgłaszają gotowość do zatrudnienia przede wszystkim osób z wyższym wykształceniem.

Technik żywienia i usług gastronomicznych, specjaliści technologii żywności i żywienia - podobnie jak w województwie śląskim to zawód nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim. W zawodzie tym kształci się aktualnie w powiecie 215 uczniów. Na rynku pracy w powiecie tarnogórskim występuje nadwyżka absolwentów średnich szkół technicznych, na rynku brakuje jednak dietetyków. Deficyt poszukujących pracy w tym zawodzie występuje tylko na terenie miasta Zabrze, ze względu na dezaktualizację umiejętności zawodowych kandydatów. Na terenie pozostałych powiatów tak ziemskich, jak i grodzkich nie występuje zapotrzebowanie na specjalistów w tym zawodzie. Pojawiające się w województwie wolne stanowiska pracy skierowane będą do dietetyków z doświadczeniem. Osoby z wyższym wykształceniem często decydują się na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. W raporcie Barometru zawodów dla województwa śląskiego z kolei wskazano, że na śląskim rynku pracy poszukiwani będą pracownicy z branży gastronomicznej, będą to w szczególności wyspecjalizowani szefowie kuchni i doświadczeni kucharze z dużymi umiejętnościami praktycznymi oraz znajomością nowych trendów w gastronomii, którzy będą samodzielnie prowadzić placówki gastronomiczne. Pracodawcy, oferujący zatrudnienie oczekują od potencjalnych pracowników umiejętności miękkich, takich jak: efektywne zarządzanie czasem oraz dobrej organizacji pracy. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku **piekarzy i cukierników**, którzy niechętnie podejmują pracę ze względu na specyficzne warunki pracy (m.in. nocna zmiana). Ponadto eksperci w województwie śląskim zwracają uwagę, iż osoby, które mają już doświadczenie w zawodzie na przykład piekarza, zgłaszają ograniczenia zdrowotne, uniemożliwiające dalszą pracę na tym stanowisku. Problemem jest także brak nowych absolwentów chętnych do wykonywania zawodu.

Technik ekonomista – zawód nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim, jak i województwie śląskim. Kształci się w nim aktualnie 205 uczniów. Brak ofert pracy w tym zawodzie w powiecie tarnogórskim, osoby z tym wykształceniem są zatrudniane w zawodach pokrewnych. Na rynku pracy jest dużo absolwentów posiadających wykształcenie średnie, bez odpowiedniego doświadczenia zawodowego, podczas gdy pracodawcy często oczekują od kandydatów wykształcenia wyższego. Na lokalnych rynkach pracy województwa śląskiego odnotowana jest bardzo duża liczba osób/absolwentów, którzy ukończyli szkoły średnie lub studia wyższe o kierunkach zawierających się w grupie zawodowej „ekonomiści”. Pracodawcy nie zgłaszają zapotrzebowania na zawód „ekonomista”, poszukują raczej pracowników z wykształceniem ekonomicznym, najczęściej magistrów ekonomii z różnorodnymi specjalizacjami oraz umiejętnościami obsługi specjalistycznych programów komputerowych.

Zawód pokrewny wskazany przez autorów opracowania to specjalista ds. finansowych. Deficyt poszukujących pracy w tym zawodzie jest prognozowany w powiecie będzińskim ze względu na brak osób z odpowiednimi kwalifikacjami i mieście Piekary Śląskie.

W świetle badań zaprezentowanych w *Barometrze zawodów* deficyt w powiecie występuje natomiast w zawodach:

- agenci ubezpieczeniowi, podobnie jak w województwie śląskim,
- doradcy finansowi i inwestycyjni, podobnie jak w województwie śląskim,
- pracownicy ds. finansowo –księgowych ze znajomością języków obcych, (brak odniesienia do województwa ze względu na fakt, że zawód występuje w zbyt małej liczbie powiatów województwa śląskiego),
- przedstawiciele handlowi, podobnie jak w województwie śląskim.

Ponadto w województwie śląskim zawodem deficytowym, który wydaje się być spokrewniony z kierunkiem kształcenia technik ekonomista jest **samodzielny księgowy**. Niedobór takich specjalistów wynika między innymi z faktu, iż na rynku pracy jest nieliczna grupa osób posiadających odpowiednie kwalifikacje do pracy na samodzielnym stanowisku. Kandydaci nie posiadają wymaganego doświadczenia zawodowego oraz wystarczającej znajomości specjalistycznego oprogramowania księgowo-rachunkowego wykorzystywanego u pracodawców. Ważna jest również znajomość przepisów prawa z różnych dziedzin i ciągłe dokształcanie się w tym zakresie. Wysokie oczekiwania pracodawców wobec kandydatów i proponowane nieadekwatne wynagrodzenie powodują, iż potencjalni kandydaci nie są skłonni do ponoszenia odpowiedzialności księgowej i podejmowania ryzyka związanego z pełnieniem funkcji samodzielnego księgowego.

Mechanik pojazdów samochodowych – w powiecie tarnogórskim zawód zrównoważony, w województwie zawód deficytowy. W zawodzie kształci się aktualnie 204 uczniów, w tym w zasadniczej szkole zawodowej 104 uczniów, a w technikum w zawodzie technik pojazdów samochodowych 100 uczniów. Prognozowany jest deficyt poszukujących pracy w Zabrzu oraz Bytomiu ze względu na brak znajomości nowych technologii, zdezaktualizowane kwalifikacje kandydatów, jak i na fakt, że jest to często zawód łączony z elektroniką samochodową. W powiecie będzińskim również prognozuje się deficyt poszukujących pracy ze względu na brak doświadczenia, kwalifikacji i zbyt niskie płace.

Technik hotelarstwa - kierunek kształcenia, będący w ofercie dwóch ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie tarnogórskim, nie znajduje się wśród zawodów ujętych w barometrze zawodów. Kształci się w nim aktualnie w powiecie 186 uczniów. W badaniu *Barometr zawodów* analizowano zawód: pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej. Wskazano, że jest to zawód nadwyżkowy zarówno w powiecie tarnogórskim, jak i w województwie śląskim. W powiecie jest to zawód nadwyżkowy, ze względu na zbyt dużą liczbę absolwentów kierunku technik hotelarstwa. Prognozuje się, że z tych samych względów będzie to kierunek nadwyżkowy również w powiecie będzińskim i bytomskim, w Piekarach Śląskich i Zabrzu.

Technik budownictwa - zawód nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim i zrównoważony w województwie śląskim. Kształci się w nim aktualnie w powiecie 134 uczniów. Powodem nadwyżki w powiecie tarnogórskim jest duża liczba absolwentów szkół średnich bez nabytych umiejętności praktycznych. Deficyt poszukujących pracy w tym zawodzie występuje natomiast w powiecie będzińskim ze względu na brak osób z odpowiednimi uprawnieniami i kwalifikacjami. Zawody pokrewne to: inżynierowie budownictwa - kwalifikacje zawodowe zdobywa się po ukończeniu studiów wyższych technicznych, technolodzy robót wykończeniowych w budownictwie - jest to zawód deficytowy w powiecie tarnogórskim ze względu na brak na rynku osób o szerokim spektrum umiejętności praktycznych w zakresie wykończenia wnętrz takich jak zabudowa G-k, posadzkarstwo, malowanie, kafelkowanie. W powiatach ościennych również występuje deficyt w tym zawodzie. Przyczyny takiego stanu rzeczy autorzy opracowania upatrują w zatrudnieniu specjalistów z tej branży w „szarej strefie” w mieście Gliwice, powiecie gliwickim, bytomskim, będzińskim.

Fryzjer - zawód, w którym kształci się aktualnie 121 uczniów w zasadniczej szkole zawodowej i 49 osób w technikum usług fryzjerskich. Jest to zawód nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim. Wynika to z faktu, że osoby wyuczone w zawodzie wielokrotnie nie są zainteresowane podjęciem pracy w zawodzie ze względu na wymaganą przez pracodawców dyspozycyjność bądź absolwenci decydują się na podjęcie własnej działalności gospodarczej. Jest to zawód zrównoważony w województwie śląskim. Duży deficyt osób poszukujących pracy w tym zawodzie występuje w powiecie gliwickim i mieście Gliwice ze względu na brak umiejętności i predyspozycji do pracy w zawodzie. W mieście Zabrze również występuje deficyt ze względu na zatrudnienie w „szarej strefie” oraz niewystarczające kwalifikacje. W powiecie będzińskim z kolei deficyt wynika z braku osób z odpowiednimi kwalifikacjami i zbyt wysokimi oczekiwaniami pracodawców. W Piekarach Śląskich absolwenci nie są zainteresowani podjęciem pracy, poza tym wiedza, którą posiadają jest zdezaktualizowana, cechuje ich brak znajomości nowych trendów w branży. Deficyt występuje również w mieście Bytom ze względu na brak odpowiedniego doświadczenia i umiejętności wśród poszukujących pracy, brak znajomości nowoczesnych technik fryzjerskich.

Technik mechatroniki – zawód nie został ujęty w liście zawodów badanych w badaniu *Barometr zawodów*. Kształci się w nim aktualnie w powiecie 116 uczniów. Zawód ten został uwzględniony w grupie specjaliści ds. automatyki i robotyki, obejmującej również następujące zawody: inżyniera automatyki i robotyki, inżyniera mechatroniki oraz technika automatyka. Jest to zawód zrównoważony w powiecie tarnogórskim natomiast w województwie śląskim jest zawodem deficytowym.

Technik obsługi turystycznej - w tym kierunku kształci się aktualnie w powiecie 111 uczniów. W badaniu *Barometr zawodów* analizowano zawód: pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej. Wskazano, że są to zawody nadwyżkowe zarówno w powiecie tarnogórskim, jak i w województwie śląskim. W powiecie jest to zawód nadwyżkowy, ze względu na zbyt dużą liczbę absolwentów kierunku technik hotelarstwa. Prognozuje się, że z tych samych względów będzie to kierunek nadwyżkowy również w powiecie będzińskim i bytomskim oraz w Piekarach Śląskich i Zabrzu. Zawody pokrewne to: przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek - zawody zrównoważone w powiecie tarnogórskim, jak i województwie śląskim, podobnie jak w sąsiednich powiatach, recepcjoniści i rejestratorzy - to zawód zrównoważony w powiecie tarnogórskim i województwie śląskim, przy czym prognozuje się

w powiecie nadwyżkę poszukujących pracy ze względu na dużą liczbę absolwentów szkół średnich i brak umiejętności językowych. Deficyt w tym zawodzie jest przewidywany w powiecie lublinieckim ze względu na brak umiejętności językowych kandydatów.

Kucharz – zawód, w którym kształcą się aktualnie w powiecie 111 uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych. Jest to zawód nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim ze względu na dużą liczbę absolwentów posiadających niskie kwalifikacje oraz ograniczone umiejętności praktyczne. Prognozuje się deficyt w zawodzie w powiecie będzińskim ze względu na wąską specjalizację oraz zbyt niskie wynagrodzenie, jak i w mieście Zabrze ze względu na trudne warunki pracy tj., dyspozycyjność.

Technik organizacji reklamy – w zawodzie kształcą się w powiecie tarnogórskim 102 uczniów. W rankingu zawodów ujęto zawód specjaliści ds. public relations i reklamy. Jest to zawód zrównoważony zarówno w powiecie, jak i województwie śląskim. W zawodzie prognozowany jest deficyt w powiecie gliwickim, mieście Gliwice oraz Piekary Śląskie.

Technicy cyfrowych procesów graficznych – to zawód, w którym kształcą się aktualnie 100 uczniów w powiecie. W *Barometrze zawodów* uwzględniono zawód grafik komputerowy, który jest zawodem deficytowym zarówno w województwie śląskim jak i powiecie tarnogórskim. Prognozuje się deficyt osób poszukujących pracy w tym zawodzie prawie we wszystkich sąsiednich powiatach z następujących względów:

- powiat lubliniecki – brak doświadczenia – nie spełniają wymagań pracodawcy,
- powiat będziński – brak odpowiednich kompetencji i doświadczenia w stosunku do potrzeb pracodawcy.

Prognozuje się deficyt osób w tym zawodzie w Zabrzu, Gliwicach i powiecie gliwickim, podobnie, jak w powiecie tarnogórskim.

Technik mechanik - w zawodzie kształcą się aktualnie w powiecie tarnogórskim 92 uczniów. Jest to zawód nadwyżkowy w powiecie ze względu na fakt, że poszukiwani są głównie kandydaci z praktyką i doświadczeniem. Jest to z kolei zawód deficytowy w województwie śląskim. Prognozowany jest deficyt poszukujących pracy w powiatach sąsiadujących tj.:

- lublinieckim - ze względu na zbyt długą przerwę w pracy i brak uprawnień,
- będzińskim - ze względu na brak odpowiednich kwalifikacji po ukończeniu szkoły,
- Bytomiu - ze względu na brak wymaganych dodatkowych kwalifikacji, brak znajomości nowych technologii, zdezaktualizowane kwalifikacje, brak specjalistów,
- Zabrzu - ze względu na trudne warunki pracy, pracę zmianową, wymóg posiadania dodatkowych uprawnień,
- Gliwicach oraz powiecie gliwickim - ze względu na brak wymaganych przez pracodawców dodatkowych umiejętności, np. obsługa CNC.

Zawodem pokrewnym uwzględnionym w barometrze jest mechanik maszyn i urządzeń – jest to również zawód nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim ze względu na zwolnienia grupowe dokonywane w poprzednich latach przez zakłady produkcyjne. W powiecie lublinieckim występuje również nadwyżka w tym zawodzie ze względu na brak znajomości maszyn oraz nieaktualne uprawnienia. W Zabrzu, Bytomiu, Piekarach Śląskich oraz w powiecie będzińskim jest to zawód zrównoważony, natomiast w powiecie myszkowskim, Gliwicach oraz w powiecie gliwickim jest to zawód deficytowy ze względu na brak osób z doświadczeniem oraz brak absolwentów w tym kierunku kształcenia. W województwie śląskim jest to zawód zrównoważony.

Technik elektronik – aktualnie w tym zawodzie kształcą się w powiecie 88 uczniów. W klasyfikacji *Barometr zawodów* niestety nie uwzględniono zawodu. W *Barometrze* uwzględniono zawód: specjaliści elektroniki i telekomunikacji, jest to zawód nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim ze względu na poszukiwanie przez pracodawców głównie osób z doświadczeniem zawodowym, jak również dodatkowymi uprawnieniami. Jest to również zawód nadwyżkowy w Bytomiu, z kolei w województwie zawód zrównoważony, podobnie, jak w Gliwicach, powiecie gliwickim i będzińskim. Jest to z kolei zawód deficytowy w Zabrzu i Piekarach oraz ze względu na brak uprawnień w powiecie lublinieckim i myszkowskim.

Technik analityk - aktualnie w zawodzie kształcą się 79 uczniów. Zawód nie został umieszczony oddzielnie w opracowaniu *Barometr zawodów*, natomiast został on włączony do grupy zawodów pn. biolodzy, biotechnolodzy, biochemicy, obejmującej: biologów i zawody pokrewne, specjalistów diagnostyki laboratoryjnej, diagnostów laboratoryjnych, laborantów biochemicznych oraz techników analityki medycznej. Jest to zawód zrównoważony w województwie śląskim, ale nadwyżkowy z powiecie tarnogórskim ze względu na dużą liczbę absolwentów szkół średnich technicznych bez odpowiedniego doświadczenia zawodowego oraz niewielką ilość zakładów pracy oferujących wolne miejsca pracy. Jest to również zawód nadwyżkowy w powiecie lublinieckim oraz Zabrzu. W pozostałych powiatach i miastach sąsiadujących z powiatem tarnogórskim jest to zawód zrównoważony.

Technik eksploatacji portów i terminali - w zawodzie kształcą się aktualnie w powiecie 69 uczniów. W barometrze uwzględniono dla powiatu tarnogórskiego zawód pracownicy obsługi ruchu lotniczego, jest to zawód deficytowy w powiecie ze względu na uruchamianie nowych połączeń lotniczych oraz rozwój portu lotniczego znajdującego się na terenie powiatu, a w województwie śląskim nie został uwzględniony ze względu na jego brak w większości powiatów i brak skali porównawczej.

Technik elektryk - w zawodzie kształci się aktualnie w powiecie 67 uczniów. Jest to zawód zrównoważony w powiecie. Od kandydatów wymaga się uprawnień zawodowych do wykonywania instalacji, a coraz częściej absolwenci szkół średnich nie posiadają dyplomu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik elektryk. W województwie śląskim jest to zawód deficytowy. Prognozuje się deficyt poszukujących pracy w powiatach lublińskim i będzińskim ze względu na brak kandydatów z uprawnieniami oraz w mieście Zabrze, jak i powiecie gliwickim i mieście Gliwice ze względu na brak kandydatów ze specjalistycznymi uprawnieniami.

Fototechnik – w zawodzie kształci się w powiecie 65 uczniów. W *Barometrze zawodów* ujęto zawód fotograf, który jest zrównoważony zarówno w powiecie tarnogórskim jak i województwie śląskim. Prognozuje się, że zarówno dla powiatu, jak i wszystkich ościennych powiatów pozostanie on zawodem zrównoważonym, ze względu na samozatrudnienie, „szarą strefę”, jak i wielu pasjonatów w naszym powiecie.

Technik logistyka – w zawodzie kształci się aktualnie w powiecie 62 uczniów. Jest to zawód zrównoważony w powiecie tarnogórskim, podobnie jak w mieście Gliwice i powiecie gliwickim oraz Bytomiu, z kolei jest to zawód deficytowy w województwie śląskim. Przewidywany jest deficyt w tym zawodzie w powiecie będzińskim ze względu na brak doświadczonych pracowników, w mieście Piekary Śląskie ze względu na brak doświadczenia i kompetencji oraz wymagane zdolności organizacyjne oraz w Zabrzu, jak i powiecie myszkowskim, gdzie przyczyny deficytu upatruje się w braku umiejętności, kwalifikacji i języków obcych.

Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie - w zawodzie kształci się aktualnie 54 uczniów w powiecie tarnogórskim. W opracowaniu *Barometr zawodów*, tego typu wykształcenie nie zostało poddane badaniu, natomiast uwzględniony został zawód **technolog robót wykończeniowych w budownictwie**. Zgodnie z Rozporządzeniem MEN z 23 grudnia 2011 r., od 01.09.2012 nie jest prowadzony nabór w tym zawodzie, a kształcenie odbywa się właśnie w zawodzie **monter zabudowy i robót wykończeniowych**. Z tego względu do analizy przyjęto dane dot. zawodu wyszczególnione w pozycji technolog robót wykończeniowych w budownictwie. Jest to zawód zrównoważony w województwie śląskim i zawód deficytowy w powiecie tarnogórskim, ze względu na brak na rynku osób o szerokim spektrum umiejętności praktycznych w zakresie wykończenia wnętrz tj. zabudowa G-K, posadzkarstwo, kafelkowanie, malowanie. Jest to zawód deficytowy w powiecie będzińskim, gliwickim, Bytomiu i Gliwicach, ze względu na zatrudnienie w „szarej strefie”.

Technik transportu kolejowego - w zawodzie w powiecie tarnogórskim kształci się 38 uczniów. Zawód ten nie został ujęty w zestawieniu Barometr, z tego względu odniesiono się do danych dotyczących zawodu pracownicy obsługi ruchu szynowego. Jest to zawód deficytowy w powiecie tarnogórskim, gdyż pracodawcy poszukują głównie osób ze specjalistycznymi uprawnieniami: maszynista, manewrowy, dyżurny ruchu, a kandydaci na ww. stanowiska muszą się legitymować nienagannym stanem zdrowia. Prognozuje się, że będzie to również zawód deficytowy w powiecie myszkowskim ze względu na brak osób z odpowiednimi kwalifikacjami, w powiecie będzińskim również ze względu na brak osób z odpowiednimi kwalifikacjami oraz kosztowne kształcenie, jak również w Gliwicach i powiecie gliwickim. Duży deficyt przewidywany jest w Zabrzu ze względu na wysokie wymagania psychofizyczne. W województwie jest to zawód zrównoważony.

Technik górnictwa podziemnego – w zawodzie kształci się aktualnie 36 uczniów. W *Barometrze zawodów* uwzględniono zawód: górniczy i operatorzy maszyn wydobywczych, który jest zawodem zrównoważonym w powiecie tarnogórskim, jak i województwie śląskim. Jest to zawód nadwyżkowy w Bytomiu i Zabrzu oraz deficytowy w powiecie lublińskim ze względu na brak doświadczenia i brak uprawnień.

Technik architektury krajobrazu - w zawodzie kształci się aktualnie w powiecie 32 uczniów. Architekt krajobrazu to zawód nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim ze względu na dużą liczbę absolwentów z wykształceniem średnim po ukończonym technikum, podobnie jak w powiecie myszkowskim ze względu na dużą liczbę absolwentów po technikum, architektury krajobrazu, niskie kwalifikacje i brak umiejętności, jak i w powiecie będzińskim ze względu na wyższą opłacalność pracy na własny rachunek, ale zrównoważony w województwie śląskim. Przewidywany jest deficyt poszukujących pracy w mieście Gliwice oraz powiecie gliwickim.

Monter-elektronik - w zawodzie kształci się aktualnie 26 uczniów. Jest to zawód zrównoważony w województwie śląskim, natomiast nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim ze względu na dużą liczbę absolwentów nieposiadających umiejętności praktycznych a często również tytułu zawodowego. We wszystkich sąsiadujących powiatach i miastach jest to zawód zrównoważony.

Technik handlowiec – w zawodzie kształci się aktualnie 25 uczniów. Zawód ten nie został uwzględniony w *Barometrze zawodów*. Zawody, które są związane z kierunkiem kształcenia to przedstawiciel handlowy - zawód deficytowy zarówno w powiecie tarnogórskim, jak i województwie śląskim. W powiecie jest to zawód deficytowy ze względu na fakt, że pracodawcy poszukują osób kreatywnych, posiadających wysokie umiejętności interpersonalne i sprzedażowe. Pracodawcy oferują niestabilne warunki pracy tzn. wynagrodzenie uzależnione od wyników. Jest to zawód deficytowy w wielu sąsiednich miastach i powiatach:

- w powiecie lublińskim, ze względu na konieczność samozatrudnienia oraz wymaganą mobilność,
- w powiecie myszkowskim ze względu na brak kandydatów z odpowiednimi cechami osobowości i umiejętnościami miękkimi,

- w powiecie będzińskim, Zabrze oraz Piekarach Śląskich ze względu na nienormowany czas pracy, wynagrodzenie prowizyjne oraz posiadanie specyficznych predyspozycji zawodowych, wymagane przez pracodawców,
- w Bytomiu ze względu na specyfikę zawodu podobnie jak wyżej, ale i brak wymaganego w tym zawodzie prawa jazdy kategorii B. oraz często oczekiwanego przez pracodawców własnego samochodu, jak i duża rotację pracowników.

Innym podobnym zawodem uwzględnionym w klasyfikacji *Barometr zawodów* są **sprzedawcy i kasjerzy** - zawód nadwyżkowy zarówno w województwie śląskim, jak i powiecie tarnogórskim. Prognozowany deficyt ma wystąpić w powiecie będzińskim ze względu na brak osób z odpowiednimi kwalifikacjami i doświadczeniem. Kolejny zawód zbliżony do kierunku kształcenia to **specjaliści ds. marketingu i sprzedaży** - zawód zrównoważony w województwie śląskim i nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim ze względu na zbyt dużą liczbę absolwentów po marketingu i pokrewnych kierunkach nieposiadających praktycznych umiejętności. Prognozuje się deficyt poszukujących pracy w powiecie będzińskim ze względu na niekorzystne warunki pracy i płacy, nienormowany czas pracy, presję na wyniki, w powiecie lublinieckim ze względu na wymaganą przez pracodawców mobilność i dyspozycyjność, w powiecie gliwickim i Gliwicach ze względu na zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe osób poszukujących pracy lub brak doświadczenia zawodowego wśród osób dobrze wykształconych.

Operator obrabiarek skrawających - w zawodzie kształci się w powiecie aktualnie 25 uczniów. Jest to zawód nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim ze względu na zwolnienia grupowe na terenie powiatu oraz brak lub niedostosowanie posiadanych umiejętności do wdrażanych nowych technologii. Dyrektor szkoły kształcącej w tym zawodzie potwierdza natomiast, że uczniowie Ci podejmują pracę często już w dniu zdania egzaminu zawodowego, gdyż pracodawcy zgłaszają na nich zapotrzebowanie natychmiast po zdobyciu przez nich kwalifikacji zawodowych. Rozbieżności te mogą, zatem wynikać z zatrudnienia w „szarej strefie”. Jest to również zawód nadwyżkowy w powiecie lublinieckim ze względu na brak doświadczenia zawodowego. W województwie śląskim jest to zawód deficytowy podobnie jak i na terenie powiatu myszkowskiego, gdzie przyczyną deficytu jest brak doświadczenia, umiejętności i znajomości rysunku technicznego, powiatu będzińskiego ze względu na brak doświadczenia i kwalifikacji, miasta Gliwice i powiatu gliwickiego, ze względu na wymaganą przez pracodawców znajomość rysunku technicznego, Bytomia ze względu na brak uprawnień CNC, wymagane przez pracodawców doświadczenie zawodowe i oraz znajomość rysunku technicznego. Ponadto zawód jest deficytowy w Zabrzu.

Lakiernik samochodowy - zawód deficytowy zarówno w powiecie tarnogórskim, jak i województwie śląskim, w którym kształci się aktualnie w powiecie tarnogórskim 18 osób. W powiecie tarnogórskim jest to zawód deficytowy ze względu na fakt, że kandydatom brakuje umiejętności praktycznych, a pracodawcy nie są zainteresowani przyuczaniem ich do zawodu. Jest to zawód deficytowy również w 5 sąsiadujących powiatach i miastach: w powiecie lublinieckim ze względu na brak doświadczenia i umiejętności wśród kandydatów, w powiecie myszkowskim ze względu na brak absolwentów szkół zawodowych, w powiecie będzińskim ze względu na brak doświadczenia i wykwalifikowanych pracowników oraz łączenie zawodów blacharz – lakiernik samochodowy, w Bytomiu również ze względu na fakt, że jest to zawód łączony blacharz – lakiernik samochodowy.

Murarz tynkarz - w zawodzie kształci się aktualnie 16 osób. W opracowaniu *Barometr zawodów*, tego typu wykształcenie nie zostało poddane badaniu, natomiast uwzględniony został zawód **murarz** oraz zawód **tynkarz**. Zgodnie z Rozporządzeniem MEN z 23 grudnia 2011 r. od 01.09.2012 nie jest prowadzony nabór w zawodzie murarz, a kształcenie odbywa się w zawodzie murarz – tynkarz. W badaniu *Barometr zawodów* wskazano, że zawód murarz jest zawodem deficytowym w województwie śląskim, podobnie jak tynkarz. W powiecie tarnogórskim z kolei tynkarz jest zawodem deficytowym, a murarz nadwyżkowym ze względu, że jest to w powiecie głównie – praca sezonowa i występują trudności ze stabilnością zatrudnienia w trakcie całego roku. Prognozuje się, że będzie to zawód deficytowy również w powiecie lublinieckim, ze względu na sezonowy charakter pracy oraz „szarą strefę”, w powiecie myszkowskim ze względu na brak osób z doświadczeniem zawodowym i brak absolwentów szkół zawodowych oraz podejmowaną przez absolwentów pracę sezonową w szarej strefie, w powiecie będzińskim ze względu na brak kwalifikacji i doświadczenia, w Bytomiu ze względu na sezonowość, zawód połączony z tynkarzem lub robotnikiem robót wykończeniowych w budownictwie- poszukiwany często przez pracodawców robotnik ogólnobudowlany, szarą strefę oraz brak umiejętności praktycznych wśród osób poszukujących pracy po średnich szkołach technicznych, w Zabrzu, Gliwicach i powiecie gliwickim ze względu na „szarą strefę”.

Tynkarz - prognozy na rok 2016 dla tego zawodu wskazują, że będzie to zawód deficytowy w powiecie tarnogórskim, ponieważ potrzebne są osoby ze znajomością nowoczesnych technologii i metod, powiecie lublinieckim- ze względu na „szarą strefę”, powiecie myszkowskim – brak absolwentów szkół zawodowych, sezonowy charakter pracy i „szarą strefę”, powiecie będzińskim – brak kwalifikacji, doświadczenia oraz łączenie zawodów murarz – tynkarz, w Bytomiu podobnie, jak w zawodzie murarz, deficyt ze względu na sezonowość, zawód połączony z tynkarzem lub robotnikiem robót wykończeniowych w budownictwie- poszukiwany często przez pracodawców robotnik ogólnobudowlany, szarą strefę oraz brak umiejętności praktycznych wśród osób poszukujących pracy po średnich szkołach technicznych, w Zabrzu, Gliwicach i powiecie gliwickim ze względu na „szarą strefę”, wymagane doświadczenie zawodowe oraz badania.

Technik ortopeda - w zawodzie kształci się aktualnie 15 osób, jest to kierunek uruchomiony w roku szkolnym 2015/2016. Z tego względu do tej pory nie odnotowano danych statystycznych struktury bezrobocia oraz

wpływających ofert pracy zgodnie z informacjami zaprezentowanymi w Informatorze o szkołach ponadgimnazjalnych w powiecie tarnogórskim wydanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowskich Górach w marcu 2015. Zawód ten nie został ujęty w badaniu *Barometr zawodów 2016*.

Stolarz – w zawodzie kształci się aktualnie w powiecie tarnogórskim 15 uczniów. W *Barometrze zawodów* zawód jest ujęty w kategorii – **robotnicy obróbki drewna i stolarze** i jest to zawód deficytowy zarówno w województwie śląskim, jak i powiecie tarnogórskim, ze względu na poszukiwanie przez pracodawców głównie pracowników do branży meblarskiej, preferowaną przez pracodawców znajomość obsługi specjalistycznych maszyn oraz znajomość nowych technologii, trendów w meblarstwie. Jest to również zawód deficytowy w powiecie myszkowskim ze względu na sezonowość pracy, brak absolwentów oraz szarą strefę oraz lublinieckim ze względu na brak doświadczenia zawodowego i trudny dojazd.

Cukiernik – w zawodzie kształci się aktualnie w powiecie tarnogórskim 14 uczniów. Zawód ten jest nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim głównie ze względu na problemy komunikacyjne związane z nocnym trybem pracy. Jest to zawód nadwyżkowy również w powiecie lublinieckim, natomiast w powiecie gliwickim, Gliwicach i Zabrzu jest to zawód deficytowy podobnie jak w Bytomiu, gdzie przyczyna tego zjawiska jest brak chęci do pracy, brak odpowiednich kwalifikacji i umiejętności poszukujących pracy, jak i brak nowych absolwentów tego kierunku kształcenia. Jest to zawód deficytowy w województwie.

Elektromechanik pojazdów samochodowych - w zawodzie kształci się w powiecie 10 osób, jest to zawód zrównoważony w województwie śląskim i nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim. Jest to z kolei zawód deficytowy w powiecie myszkowskim ze względu na brak doświadczenia zawodowego, brak absolwentów szkół zawodowych oraz brak uprawnień, w powiecie będzińskim ze względu na brak doświadczenia i "szarą strefę".

Piekarz – w zawodzie kształci się aktualnie 9 uczniów w powiecie tarnogórskim. Jest to zawód deficytowy w powiecie tarnogórskim ze względu na problemy komunikacyjne w dojeździe do pracy z powodu nocnych godzin pracy, w powiecie będzińskim ze względu na brak szkół kształcących w zawodzie i trudne warunki pracy, w mieście Bytom przez wzgląd na brak chęci do pracy w zawodzie lub brak odpowiednich kwalifikacji i umiejętności, jak i brak absolwentów, w Zabrzu oraz w powiecie gliwickim i Gliwicach, gdzie przyczyny upatrywano w wymaganym doświadczeniu zawodowym i umiejętnościach osób poszukujących pracy. Jest to zawód deficytowy w województwie.

Blacharz samochodowy - w zawodzie kształci się aktualnie 8 uczniów w powiecie tarnogórskim. Jest to zawód deficytowy zarówno w województwie śląskim, jak i powiecie tarnogórskim ze względu na obserwowany u kandydatów brak umiejętności praktycznych, brak zainteresowania pracodawców przyuczaniem do zawodu. Jest to zawód deficytowy również w powiecie lublinieckim, ze względu na brak doświadczenia i samozatrudnienie, powiecie myszkowskim, ze względu na brak absolwentów szkół zawodowych, będzińskim, ze względu na brak doświadczonych, wykwalifikowanych pracowników, łączenie zawodów blacharz- lakiernik samochodowy, Bytomiu – łączenie zawodów blacharz- lakiernik.

Technik ochrony środowiska – w zawodzie kształci się aktualnie w powiecie tarnogórskim 7 uczniów. Zawód uwzględniony w *Barometrze zawodów*, jako specjalista ds. ochrony środowiska. Jest to zawód zrównoważony w powiecie tarnogórskim, ale nadwyżkowy w województwie śląskim. Z kolei inżynierowie inżynierii środowiska są zawodem deficytowym w powiecie tarnogórskim ze względu na poszukiwanie przez pracodawców osób z szerokimi umiejętnościami lub wąską specjalizacją w zakresie gospodarki odpadami, klimatyzacji, wentylacji lub projektowania instalacji sanitarnych. Powiat tarnogórski to jedyne miejsce w całym województwie śląskim, gdzie prognozowany jest deficyt inżynierów inżynierii środowiska.

Elektryk - w zawodzie kształci się aktualnie w powiecie tarnogórskim 7 uczniów. W *Barometrze zawodów 2016* elektrycy są częścią grupy pn. elektromechanicy i elektromonterzy, obejmującej również monterów linii elektrycznych i elektromechaników i elektromonterów. Jest to zawód zrównoważony w województwie śląskim i nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim. Jest to z kolei zawód deficytowy w powiecie myszkowskim ze względu na brak doświadczenia zawodowego, brak absolwentów szkół zawodowych oraz brak uprawnień, w powiecie będzińskim ze względu na brak doświadczenia i "szarą strefę".

Sprzedawca - w zawodzie kształcą się aktualnie 3 osoby, sprzedawcy i kasjerzy- zawód nadwyżkowy zarówno w województwie śląskim, jak i powiecie tarnogórskim, ponieważ zarówno kandydaci, jak i pracodawcy często decydują się na wybór innej formy poszukiwania pracy/zatrudnienia, sklepy sieciowe posiadają rozbudowane struktury - kadry w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi i prowadzą wewnętrzne rekrutacje kandydatów. Prognozowany deficyt ma wystąpić w powiecie lublinieckim ze względu na brak aktualnych badań lekarskich, brak znajomości obsługi kasy fiskalnej, brak znajomości obsługi komputera i zmianowy charakter pracy.

Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych – w zawodzie kształci się w powiecie tarnogórskim aktualnie 3 uczniów. Zawód został uwzględniony w liście zawodów badanych w badaniu barometr w grupie pn. monterzy instalacji budowlanych, obejmujących 16 innych zawodów jak np. monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody, monter sieci gazowych itp. Jest to zawód deficytowy w województwie śląskim oraz powiecie tarnogórskim ze

względu na deficyt osób z uprawnieniami instalacyjnymi i monterskimi. Jest to również zawód deficytowy w prawie wszystkich sąsiednich powiatach i miastach tj. w powiecie lublinieckim ze względu na brak umiejętności, w powiecie myszkowskim przez wzgląd na brak doświadczenia i uprawnień zawodowych, w powiecie będzińskim ze względu na pracę w "szarej strefie" oraz brak uprawnień zawodowych oraz mieście Bytom, Zabrze, Gliwice i powiecie gliwickim, gdzie nie wskazano na przyczyny deficytu.

Ślusarz - zawód zrównoważony w województwie śląskim, jednakże nadwyżkowy w powiecie tarnogórskim, ze względu na zwolnienia grupowe w firmach na terenie powiatu w latach 2008 – 2012. Jest to również zawód nadwyżkowy w powiecie lublinieckim. Odmienna sytuacja w tym względzie występuje natomiast w pozostałych powiatach i miastach sąsiadujących z powiatem tj. w powiecie myszkowskim- ze względu na brak doświadczenia, brak absolwentów szkół zawodowych, starzejącą się kadrę, w powiecie będzińskim ze względu na łączenie zawodów ślusarz – spawacz – tokarz, w Bytomiu podobnie – jest to zawód łączony ze spawaczem, brak wymaganego doświadczenia, ponadto brak nowych absolwentów, w Gliwicach i powiecie gliwickim deficyt występuje ze względu na wymagania przez pracodawców znajomość rysunku technicznego.

3.1 Podsumowanie analizy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie tarnogórskim

Po analizie prognozy zmiany zapotrzebowania na pracowników poszczególnych zawodów, a w szczególności prognozy relacji między dostępną siłą roboczą a zapotrzebowaniem na rynku na poszczególne zawody w roku 2016 sformułowane zostały następujące wnioski:

Dla powiatu tarnogórskiego zidentyfikowano 42 zawody deficytowe, 61 zawodów w równowadze oraz 70 zawodów nadwyżkowych.

Zawody nadwyżkowe zarówno w powiecie i województwie wśród kierunków kształcenia to:

- ekonomiści,
- pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej,
- specjaliści technologii żywności i żywienia,
- technicy informatycy.

Są to jednocześnie cztery najchętniej wybierane przez gimnazjalistów kierunki kształcenia, w których powiat tarnogórski kształci aktualnie najwięcej specjalistów.

Zawody deficytowe zarówno w powiecie, jak i województwie wśród kierunków kształcenia lub zawodów pokrewnych to:

- blacharze samochodowi,
- brukarze,
- cieśle i stolarze budowlani,
- graficy komputerowi,
- lakiernicy samochodowi,
- monterzy instalacji budowlanych,
- piekarze,
- posadzkarze,
- robotnicy obróbki drewna i stolarze,
- spawacze metodą MIG/MAG,
- spawacze metoda TIG,
- szefowie kuchni,
- tynkarze.

Poszukując zatem rozwiązań, mających na celu dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy należy mieć na uwadze nie tylko fakt, czy dany zawód jest nadwyżkowy w powiecie czy też województwie, ale również prognozę relacji między dostępną siłą roboczą, a zapotrzebowaniem na rynku, a zwłaszcza jeżeli jest to możliwe przyczynę takiego stanu rzeczy, gdyż przyczyna dla której pewne zawody zostały uznane za nadwyżkowe często nie leży jedynie albo w ogóle w zbyt dużej liczbie absolwentów danego kierunku, a tkwi w braku doświadczenia zawodowego, a niejednokrotnie w braku odpowiednich uprawnień i kwalifikacji zawodowych. Bardzo istotny jest również fakt, że opracowanie *Barometr zawodów* to prognoza krótkoterminowa, która uwzględnia aktualną sytuację na rynku. Z tego względu prognoza taka np. dla powiatu tarnogórskiego często określa sytuację dla danego zawodu w oparciu o powzięte informacje na temat zamknięcia lub likwidacji jednego dużego zakładu. W kilku przypadkach jako przyczynę deficytu na rynku wskazano „szarą strefę”, z tego względu, iż wyniki badań są pochodną danych z Powiatowego Urzędu Pracy, które w niektórych przypadkach ze względu na istnienie „szarej strefy” mogą być nie do końca adekwatne do faktycznego, rzeczywistego stanu na rynku np. w zawodzie operator obrabiarek skrawających w powiecie tarnogórskim obserwowana jest nadwyżka poszukujących pracy, w województwie śląskim obserwowany jest deficyt, natomiast Dyrektor placówki kształcącej w tym zawodzie potwierdza, że uczniowie Ci podejmują pracę często już w dniu zdania egzaminu zawodowego, gdyż pracodawcy zgłaszają na nich zapotrzebowanie natychmiast po zdobyciu przez nich kwalifikacji zawodowych.

Wyniki badania wskazują, że zawody nadwyżkowe w województwie śląskim to technicy informatycy, podczas gdy w raporcie dot. *Barometru zawodów 2016* dla województwa śląskiego wskazano na duże perspektywy zatrudnienia, jak i zmiany pracy dla wysoko wyspecjalizowanych pracowników branży informatycznej, w szczególności: administratorów sieci komputerowych, grafików komputerowych, programistów i administratorów stron internetowych. Wskazano również, że zawód technik informatyk jest w powiecie tarnogórskim nadwyżkowy, gdyż pracodawcy oczekują od kandydatów wykształcenia wyższego. Większość ankietowanych na tym kierunku widzi potrzebę dalszego doskonalenia zawodowego na kursach zawodowych.

Raport z badania *Barometr* w województwie śląskim za rok 2015 – prognoza na rok 2016 wskazuje, że pośród najbardziej pożądaných zawodów deficytowych znajduje się również cała grupa zawodów z branży budowlanej, obejmująca inżynierów budownictwa, kierowników budowy z aktualnymi specjalistycznymi uprawnieniami oraz robotników ogólnobudowlanych tj. murarzy, tynkarzy, betoniarzy, zbrojarzy, dekarzy, blacharzy budowlanych oraz cieśli i stolarzy budowlanych. Jednocześnie technik budownictwa jest w powiecie tarnogórskim na liście zawodów nadwyżkowych, ale jak widać z raportu dla branży prognozuje perspektywy w województwie, zwłaszcza dla specjalistów po studiach wyższych technicznych oraz specjalistów z odpowiednimi kwalifikacjami i uprawnieniami.

W raporcie wojewódzkim z badania *Barometr* wskazano również, iż prognozuje się, że w województwie poszukiwani będą pracownicy z branży gastronomicznej tj. szefowie kuchni, doświadczeni kucharze z dużymi umiejętnościami praktycznymi oraz znajomością nowych trendów w gastronomii, którzy potrafiliby samodzielnie prowadzić placówki gastronomiczne. Pracodawcy deklarujący chęć zatrudnienia takich pracowników oczekują od potencjalnych pracowników umiejętności efektywnego zarządzania czasem, dobrej organizacji pracy.

Pozostałe zawody deficytowe w województwie śląskim, na które szczególną uwagę zwrócono w raporcie to: kierowcy samochodu ciężarowego, kierowcy ciągnika siodłowego oraz kierowcy autobusów. Najbardziej poszukiwani są kierowcy z kategorią prawa jazdy C+E, posiadający równocześnie uprawnienia na przewóz rzeczy oraz przewóz towarów i ładunków niebezpiecznych ADR. Zawody deficytowe, których deficyt podkreśla się również w raporcie to także spawacze MIG/MAG i spawacze TIG oraz blacharze, lakiernicy i mechanicy samochodowi.

Zauważyć można również wśród przyczyn deficytu poszukujących pracy w badanych zawodach takie przyczyny jak brak umiejętności praktycznych i odpowiednich kwalifikacji wśród osób poszukujących zatrudnienia. Świadczy to o słabej jakości kształcenia zawodowego, niedostosowanego do potrzeb pracodawców, gdyż w przypadku wielu zawodów okazuje się, że zawód, w którym kształcą szkoły jest nadwyżkowy, a jako przyczynę nadwyżki wskazuje się brak odpowiednich umiejętności praktycznych, brak odpowiedniego doświadczenia zawodowego.

W działaniach skierowanych na poprawę, jakości szkolnictwa zawodowego należy uwzględnić optymalizację kształcenia praktycznego poprzez:

1. zwiększenie wymiaru praktyk zawodowych, doposażenia pracowni praktycznej nauki zawodu w zawodach lub rozważanie organizacji praktyk zawodowych u pracodawców, dysponujących rozbudowaną bazą, która może posłużyć jak najlepszej edukacji praktycznej absolwentów,
2. promocję zawodowych kursów kwalifikacyjnych, umożliwiających zdobycie dodatkowych kwalifikacji w ramach posiadanego zawodu, wśród uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych,
3. promocję kierunków kształcenia w szkołach wyższych dostępnych w okolicy, związanych z kierunkami kształcenia w ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych,
4. rozważenie możliwości organizacji kwalifikacyjnych kursów zawodowych przez szkoły zawodowe.

W raporcie dotyczącym zawodów deficytowych i nadwyżkowych, dla powiatu tarnogórskiego za rok 2015, dostępnym na stronie Ministerstwa Zdrowia jako zawód maksymalnie deficytowy wskazano układacza towaru na półkach, a zawody deficytowe to kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów, kierowcy samochodów ciężarowych,

monterzy izolacji, monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków oraz pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center). Zawody nadwyżkowe to: cieśle i stolarze budowlani, gońcy, bagażowi i pokrewni, masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni, maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni, murarze i pokrewni, nauczyciele sztuki w placówkach pozaszkolnych, ogrodnicy, operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych, piekarze, cukiernicy i pokrewni, pracownicy domowej opieki osobistej, recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych), ręczni pakowacze i znakowacze, technicy budownictwa oraz technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni. Zawody maksymalnie nadwyżkowe to operatorzy maszyn do produkcji obuwia i pokrewni, operatorzy sieci i systemów komputerowych, pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani, rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów, specjaliści do spraw społecznych, szlifierze narzędzi i polerowacze metali.

Podsumowując obydwa badania w zakresie zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych można zauważyć, że zawody deficytowe uwzględnione w badaniach wielokrotnie nie są tożsame z kierunkami kształcenia. **Uczestnicy paneli opracowujących Barometr zawodów uwzględniają tylko te zawody, które występują na lokalnym rynku pracy, dobierane są one wg. nazw używanych przez pracodawców. Sporo jest zawodów, które są deficytowe w powiecie tarnogórskim lub sąsiadujących powiatach i miastach, a nie ma możliwości zdobycia takiego wykształcenia w szkołach zawodowych w powiecie tarnogórskim. Wynika to z faktu, że zawody w badaniu barometr nie były wyłaniane w oparciu o kierunki kształcenia. Z tego względu jest możliwość zdobycia uprawnień do wykonywania wielu zawodów deficytowych na kursach lub kursach kwalifikacyjnych. Do tego typu zawodów należą w powiecie tarnogórskim np. kierowcy autobusów, kierowcy ciągnika siodłowego, kierowcy samochodu ciężarowego, diagności samochodowi, instruktorzy rekreacji i sportu, pracownicy telefonicznej i elektronicznej obsługi klienta, ankieterzy i teleankieterzy, oraz spawacze: ręczni gazowi, ręczni łukiem elektrycznym, metoda MIG/MAG oraz metodą TIG.**

W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. 2012 poz. 7) określone zostały również możliwości uzyskiwania dodatkowych kwalifikacji w zawodach w ramach obszaru kształcenia określonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, które zostały przedstawione poniżej, dla zawodów, w których aktualnie kształcą ponadgimnazjalne szkoły zawodowe, dla których Powiat Tarnogórski jest organem prowadzącym bądź są przygotowane do kształcenia w tych zawodach, a kształcenie zawodowe aktualnie nie jest prowadzone ze względu na brak zainteresowania.

1. **Obuwnik** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie obuwnik po potwierdzeniu kwalifikacji A.8. Wytwarzanie obuwia może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik obuwnik po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji A.52. Organizacja i prowadzenie procesów wytwarzania obuwia oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
2. **Krawiec** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie krawiec po potwierdzeniu kwalifikacji A.71. Projektowanie i wytwarzanie wyrobów odzieżowych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik przemysłu mody po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji A.74. Organizacja procesów wytwarzania wyrobów odzieżowych oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
3. **Stolarz** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie stolarz po potwierdzeniu kwalifikacji A.13. Wytwarzanie wyrobów stolarskich może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik technologii drewna po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji A.50. Organizacja i prowadzenie procesów przetwarzania drewna oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
4. **Drukarz** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie drukarz po potwierdzeniu kwalifikacji A.15. Realizacja procesów drukowania z form drukowych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik procesów drukowania po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji A.40. Planowanie i kontrola produkcji poligraficznej oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
5. **Sprzedawca** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie sprzedawca po potwierdzeniu kwalifikacji A.18. Prowadzenie sprzedaży może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik handlowiec po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji A.22. Prowadzenie działalności handlowej lub w zawodzie technik księgarstwa po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji A.21. Prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
6. **Fryzjer** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie fryzjer po potwierdzeniu kwalifikacji A.19. Wykonywanie zabiegów fryzjerskich może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik usług fryzjerskich po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji A.23. Projektowanie fryzur oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
7. **Technik handlowiec** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik handlowiec po potwierdzeniu kwalifikacji A.18. Prowadzenie sprzedaży i A.22. Prowadzenie działalności handlowej może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik księgarstwa po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji A.21. Prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej.
8. **Fototechnik** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie fototechnik po potwierdzeniu kwalifikacji A.20. Rejestracja i obróbka obrazu i A.25. Wykonywanie i realizacja projektów multimedialnych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik cyfrowych procesów graficznych po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji A.54. Przygotowywanie materiałów graficznych do procesu drukowania i A.55. Drukowanie cyfrowe.

9. **Technik ekonomista** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik ekonomista po potwierdzeniu kwalifikacji A.35. Planowanie i prowadzenie działalności w organizacji i A.36. Prowadzenie rachunkowości może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik rachunkowości, po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji A.65. Rozliczanie wynagrodzeń i danin publicznych.
10. **Technik cyfrowych procesów graficznych** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik cyfrowych procesów graficznych po potwierdzeniu kwalifikacji A.54. Przygotowywanie materiałów graficznych do procesu drukowania, A.25. Wykonywanie i realizacja projektów multimedialnych i A.55. Drukowanie cyfrowe może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie fototechnik po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji A.20. Rejestracja i obróbka obrazu.
11. **Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych po potwierdzeniu kwalifikacji B.8. Wykonywanie robót związanych z budową i remontem sieci komunalnych i B.9. Wykonywanie robót związanych z montażem i remontem instalacji sanitarnych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik urządzeń sanitarnych po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji B.27. Organizacja robót związanych z budową i eksploatacją sieci komunalnych oraz instalacji sanitarnych oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
12. **Betoniarz – zbrojarz** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie betoniarz-zbrojarz po potwierdzeniu kwalifikacji B.16. Wykonywanie robót zbrojarskich i betoniarskich może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik budownictwa po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji B.33. Organizacja i kontrolowanie robót budowlanych i B.30. Sporządzanie kosztorysów i przygotowywanie dokumentacji przetargowej oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
13. **Murarz – tynkarz** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie murarz-tynkarz po potwierdzeniu kwalifikacji B.18. Wykonywanie robót murarskich i tynkarskich może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik budownictwa po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji B.33. Organizacja i kontrolowanie robót budowlanych i B.30. Sporządzanie kosztorysów i przygotowywanie dokumentacji przetargowej oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
14. **Monter instalacji budowlanych** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie monter konstrukcji budowlanych po potwierdzeniu kwalifikacji B.20. Montaż konstrukcji budowlanych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik budownictwa po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji B.33. Organizacja i kontrolowanie robót budowlanych i B.30. Sporządzanie kosztorysów i przygotowywanie dokumentacji przetargowej oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
15. **Technik drogownictwa** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik drogownictwa po potwierdzeniu kwalifikacji B.2. Wykonywanie robót drogowych, B.32. Organizacja robót związanych z budową i utrzymaniem dróg i obiektów mostowych i B.30. Sporządzanie kosztorysów oraz przygotowywanie dokumentacji przetargowej może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik budownictwa po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji B.16. Wykonywanie robót zbrojarskich i betoniarskich albo B.18. Wykonywanie robót murarskich i tynkarskich albo B.20. Montaż konstrukcji budowlanych i B.33. Organizacja i kontrolowanie robót budowlanych lub w zawodzie technik dróg i mostów kolejowych po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji B.28. Organizacja robót związanych z budową i utrzymaniem dróg kolejowych i B.29. Organizacja robót związanych z budową i utrzymaniem obiektów mostowych.
16. **Technik budownictwa** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik budownictwa po potwierdzeniu kwalifikacji B.20. Montaż konstrukcji budowlanych albo B.18. Wykonywanie robót murarskich i tynkarskich albo B.16. Wykonywanie robót zbrojarskich i betoniarskich oraz B.33. Organizacja i kontrolowanie robót budowlanych i B.30. Sporządzanie kosztorysów oraz przygotowywanie dokumentacji przetargowej może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik drogownictwa po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji B.2. Wykonywanie robót drogowych i B.32. Organizacja robót związanych z budową i utrzymaniem dróg i obiektów mostowych lub w zawodzie technik dróg i mostów kolejowych po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji B.28. Organizacja robót związanych z budową i utrzymaniem dróg kolejowych i B.29. Organizacja robót związanych z budową i utrzymaniem obiektów mostowych.
17. **Monter elektronik** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie monter-elektronik po potwierdzeniu kwalifikacji E.5. Montaż układów i urządzeń elektronicznych i E.6. Wykonywanie instalacji urządzeń elektronicznych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik elektronik po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji E.20. Eksploatacja urządzeń elektronicznych oraz po uzyskaniu wykształcenia średniego.
18. **Elektryk** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie elektryk po potwierdzeniu kwalifikacji E.7. Montaż i konserwacja maszyn i urządzeń elektrycznych i E.8. Montaż i konserwacja instalacji elektrycznych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik elektryk po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji E.24. Eksploatacja maszyn, urządzeń i instalacji elektrycznych oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
19. **Technik informatyk** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik informatyk po potwierdzeniu kwalifikacji E.12. Montaż i eksploatacja komputerów osobistych oraz urządzeń peryferyjnych, E.13. Projektowanie lokalnych sieci komputerowych i administrowanie sieciami i E.14. Tworzenie aplikacji internetowych i baz danych oraz administrowanie bazami może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik teleinformatyk, po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji E.15. Uruchamianie oraz utrzymanie terminali i przyłączy abonenckich i E.16. Montaż i eksploatacja sieci rozległych.

20. **Technik teleinformatyk** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik teleinformatyk po potwierdzeniu kwalifikacji E.15. Uruchamianie oraz utrzymanie terminali i przyłączy abonenckich, E.13. Projektowanie lokalnych sieci komputerowych i administrowanie sieciami i E.16. Montaż i eksploatacja sieci rozległych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik informatyk po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji E.12. Montaż i eksploatacja komputerów osobistych oraz urządzeń peryferyjnych i E.14. Tworzenie aplikacji internetowych i baz danych oraz administrowanie bazami.
21. **Elektromechanik pojazdów samochodowych** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych po potwierdzeniu kwalifikacji M.12. Diagnostowanie oraz naprawa elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych po potwierdzeniu kwalifikacji M.18. Diagnostowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych lub w zawodzie technik pojazdów samochodowych po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji M.18. Diagnostowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych i M.42. Organizacja i prowadzenie procesu obsługi pojazdów samochodowych oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
22. **Optyk –mechanik** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie optyk-mechanik po potwierdzeniu kwalifikacji M.14. Montaż i naprawa elementów i układów optycznych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik optyk po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji M.30. Wykonywanie i naprawa pomocy wzrokowych oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
23. **Mechanik pojazdów samochodowych** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych po potwierdzeniu kwalifikacji M.18. Diagnostowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji M.12. Diagnostowanie oraz naprawa elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych lub w zawodzie technik pojazdów samochodowych po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji M.12. Diagnostowanie oraz naprawa elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych i M.42. Organizacja i prowadzenie procesu obsługi pojazdów samochodowych oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
24. **Operator obrabiarek skrawających** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie operator obrabiarek skrawających po potwierdzeniu kwalifikacji M.19. Użytkowanie obrabiarek skrawających może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik mechanik po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji M.44. Organizacja i nadzorowanie procesów produkcji maszyn i urządzeń oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
25. **Ślusarz** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie ślusarz po potwierdzeniu kwalifikacji M.20. Wykonywanie i naprawa elementów maszyn, urządzeń i narzędzi może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik mechanik po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji M.44. Organizacja i nadzorowanie procesów produkcji maszyn i urządzeń oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
26. **Ogrodnik** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie ogrodnik po potwierdzeniu kwalifikacji R.5. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik ogrodnik po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji R.18. Planowanie i organizacja prac ogrodniczych oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
27. **Piekarz** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie piekarz po potwierdzeniu kwalifikacji T.3. Produkcja wyrobów piekarskich może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik technologii żywności po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji T.16. Organizacja i nadzorowanie produkcji wyrobów spożywczych oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
28. **Cukiernik** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie cukiernik po potwierdzeniu kwalifikacji T.4. Produkcja wyrobów cukierniczych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik technologii żywności po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji T.16. Organizacja i nadzorowanie produkcji wyrobów spożywczych oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
29. **Wędliniarz** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie wędliniarz po potwierdzeniu kwalifikacji T.5. Produkcja przetworów mięsnych i tłuszczowych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik technologii żywności po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji T.16. Organizacja i nadzorowanie produkcji wyrobów spożywczych oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.
30. **Kucharz** - absolwent szkoły kształcącej w zawodzie kucharz po potwierdzeniu kwalifikacji T.6. Sporządzanie potraw i napojów może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji T.15. Organizacja żywienia i usług gastronomicznych oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.

4. Analiza SWOT Szkolnictwa Zawodowego w powiecie tarnogórskim

Celem analizy SWOT jest wskazanie mocnych oraz słabych stron badanego obszaru, a także szans oraz zagrożeń dla jego realizacji. Nazwa tego narzędzia jest akronimem angielskich słów, które kolejno oznaczają:

- Strengths (mocne strony),
- Weaknesses (słabe strony),
- Opportunities (szanse),
- Threats (zagrożenia).

Analiza SWOT obejmuje identyfikację i klasyfikację czynników wewnętrznych (mocne i słabe strony) i zewnętrznych (szanse i zagrożenia) warunkujących kształt szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim.

Zderzenie ze sobą mocnych i słabych stron z szansami i zagrożeniami pozwala określić potencjał rynku, a także możliwość osłabienia lub wzmocnienia siły oddziałujących na niego czynników.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Liczba szkół prowadzących kształcenie zawodowe i ich lokalizacja	Słaba współpraca powiatu z gminami w zakresie edukacji skutkująca brakiem możliwości wpływania przez władze Powiatu Tarnogórskiego na poziom i ukierunkowanie doradztwa zawodowego w gimnazjach oraz na promocję oferty szkół zawodowych
Dobrze wykształcona i dobrze oceniana kadra dydaktyczna, zarówno teoretyczna, jak i praktyczna	Słaba motywacja uczniów do podejmowania dodatkowych praktyk i staży ze względu na ich nieodpłatność
Szkoły posiadające warsztaty szkolne i specjalistyczne pracownie nauki zawodu	Niedostateczne i często przestarzałe wyposażenie pracowni zawodowych i warsztatów szkolnych
Wysokie miejsca ponadgimnazjalnych szkół zawodowych powiatu tarnogórskiego w rankingach regionalnych i ogólnopolskich	Mało skuteczne doradztwo zawodowe, niepoparte badaniami predyspozycji zawodowych
Zapewnienie przez szkoły atrakcyjnych, zagranicznych praktyk zawodowych	Niewystarczające zainteresowanie rodziców uczniów sytuacją szkolną i możliwościami, jakie daje szkoła
Możliwość korzystania z pełnego cyklu kształcenia w powiecie tarnogórskim	Brak monitoringu losów absolwentów szkół zawodowych
Uczestniczenie w programach unijnych (programy unijne, m.in. Comenius i Erasmus+) dających możliwość zdobycia dodatkowych kompetencji zawodowych	Brak stabilizacji merytoryczno – organizacyjnej kształcenia w poszczególnych zawodach, wynikający z częstych zmian przepisów prawa oświatowego
Prowadzenie i aktualizowanie stron internetowych przez szkoły zawodowe	Niedostosowanie obiektów szkolnych do kształcenia osób niepełnosprawnych
Położenie powiatu tarnogórskiego na terenie województwa śląskiego uznanego za najbardziej atrakcyjne inwestycyjnie	Brak środków finansowych dla szkół na wspieranie działań współfinansowanych ze środków zewnętrznych
Dynamiczny rozwój przedsiębiorczości na terenie powiatu tarnogórskiego	Uboga oferta zajęć dodatkowych i wyrównawczych
Funkcjonowanie na terenie powiatu instytucji otoczenia biznesu zrzeszających i wspomagających przedsiębiorców	Niewystarczająca współpraca szkół zawodowych z instytucjami rynku pracy
Dodatnie saldo migracji na przestrzeni ostatnich pięciu lat w powiecie tarnogórskim	Brak bazy kwalifikacyjnych kursów zawodowych, dostępnych w powiecie i regionie

SZANSE	ZAGROŻENIA
Możliwość szkolenia pracowników młodocianych w zakładach rzemieślniczych wyłącznie na terenie powiatu tarnogórskiego	Duża konkurencja wśród szkół zawodowych w miastach i powiatach ościennych
Dostępność funduszy unijnych w nowej perspektywie 2014-2020	Zmniejszająca się liczba uczniów zainteresowana nauką w szkołach realizujących kształcenie zawodowe ze względu na niż demograficzny
Dopasowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy	Duży wpływ rówieśników i osób nieorientowanych w realiach szkolnictwa zawodowego na wybór ścieżki edukacyjnej
Możliwość organizowania atrakcyjnych odpłatnych praktyk i staży, w tym także zagranicznych	Stan finansów publicznych i brak wzrostu nakładów na szkolnictwo zawodowe
Możliwość tworzenia klas patronackich i biur karier w szkołach zawodowych	Niedostateczna w skali kraju promocja szkolnictwa zawodowego i prestiżu zawodów rzemieślniczych i technicznych
Stałe zapotrzebowanie na wysoko wykwalifikowanych pracowników z wykształceniem zawodowym	Niedostateczna współpraca szkół gimnazjalnych ze szkołami kształcenia zawodowego
Dobra sieć transportu lokalnego	Zapotrzebowanie na środki unijne przekraczające przyznane alokacje
Włączenie miasta Tarnowskie Góry w Katowicką Specjalną Strefę Ekonomiczną oraz utworzenie podstrefy tarnogórskiej	Kształcenie w oderwaniu od nowoczesnych technologii
Możliwość udzielania ulg przedsiębiorcom w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej	Wieloletnie marginalizowanie i deprecjonowanie szkolnictwa zawodowego
Modernizacja oferty kształcenia szkół zawodowych poprzez likwidację kierunków mało perspektywicznych oraz otwieranie nowych z lepszymi perspektywami znalezienia pracy przez absolwentów	Zmieniające się oczekiwania na rynku pracy w kontekście długości cyklu kształcenia w zawodzie
Uruchomienie kształcenia w wybranych kwalifikacjach na kwalifikacyjnych kursach zawodowych w szkołach zawodowych	Brak zainteresowania wśród uczniów kształceniem na kwalifikacyjnych kursach zawodowych.

Tabela nr 5 – wykaz mocnych, słabych stron szkolnictwa zawodowego oraz szans i zagrożeń dla szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim, opracowanie własne

5. Misja i Wizja

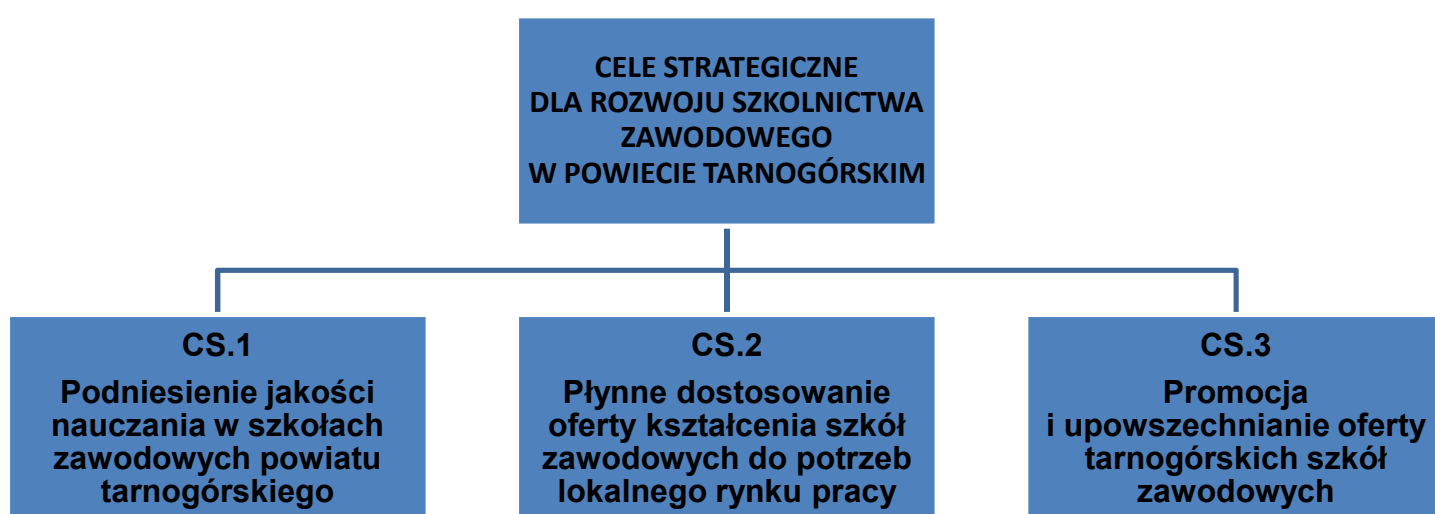
Misja:

Misją kształcenia zawodowego w powiecie tarnogórskim jest nowoczesna, efektywna, wysokiej jakości oferta edukacji zawodowej zapewniająca absolwentom sukces na rynku pracy.

Wizja:

Wizją Powiatu Tarnogórskiego jest nowoczesne i dopasowane do potrzeb rynku pracy kształcenie zawodowe, które wpłynie na rozwój społeczno-gospodarczy całego regionu. Kompetentne kadry, nowoczesna baza i wysoka jakość realizowanych zadań, pozwolą uczniom i pracownikom zdobywać wiedzę i umiejętności niezbędne do skutecznego konkurencyjnego na rynku pracy.

6. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań

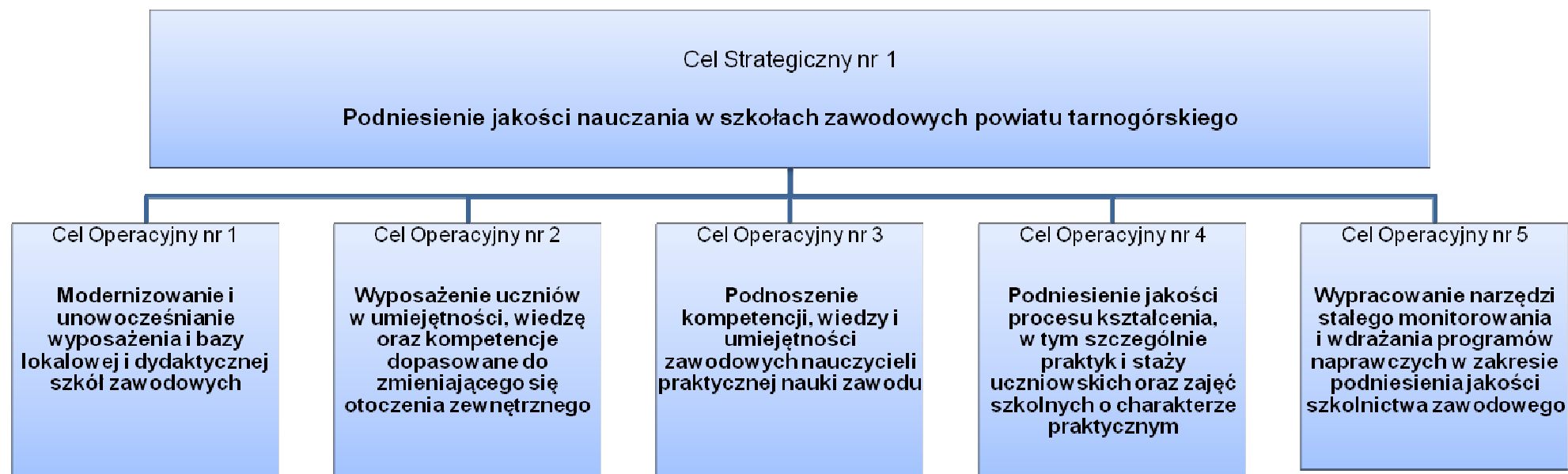
Rysunek nr 2 Cele strategiczne Strategii Rozwoju, opracowanie własne.

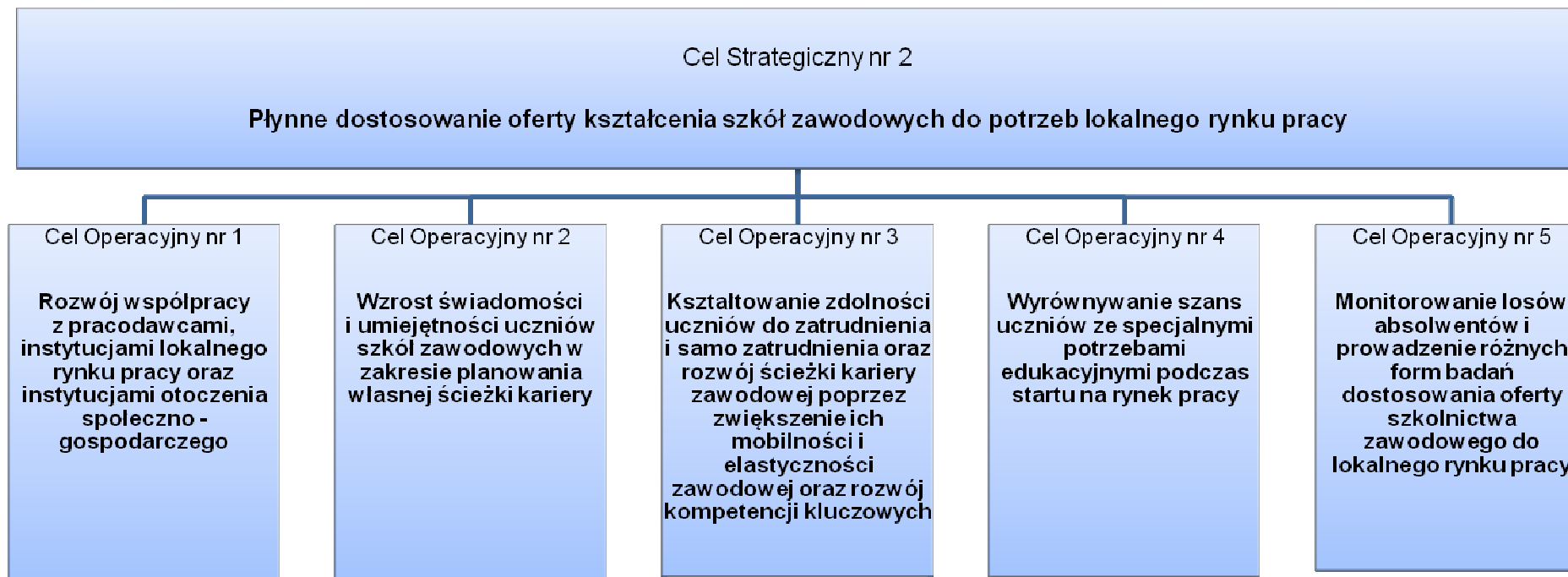
6.1 Cele operacyjne

MISJA	Nowoczesna, efektywna, wysokiej jakości oferta edukacji zawodowej zapewniająca absolwentom sukces na rynku pracy		
CELE STRATEGICZNE	CS.1.Podniesienie jakości nauczania w szkołach zawodowych powiatu tarnogórskiego	CS.2. Płynne dostosowanie oferty kształcenia szkół zawodowych do potrzeb lokalnego rynku pracy	CS.3 Promocja i upowszechnianie oferty tarnogórskich szkół zawodowych
CELE OPERACYJNE	CO.1.1. Modernizowanie i unowocześnianie wyposażenia i bazy lokalowej i dydaktycznej szkół zawodowych,	CO.2.1 Rozwój współpracy z pracodawcami, instytucjami lokalnego rynku pracy oraz instytucjami otoczenia społeczno – gospodarczego,	CO.3.1 Podniesienie stanu wiedzy na temat szkół zawodowych, rozpowszechnianie informacji na temat szkół zawodowych oraz oferowanych przez nie kierunków kształcenia, szkoleń i kursów, a także informacji na temat pracodawców i lokalnego rynku pracy,
	CO.1.2. Wyposażenie uczniów w umiejętności, wiedzę oraz kompetencje dopasowane do zmieniającego się otoczenia zewnętrznego,	CO.2.2 Wzrost świadomości i umiejętności uczniów szkół zawodowych w zakresie planowania własnej ścieżki kariery,	
	CO.1.3 Podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności zawodowych nauczycieli praktycznej nauki zawodu,	CO.2.3 Kształtowanie zdolności uczniów do zatrudnienia i samo zatrudnienia oraz rozwój ścieżki kariery zawodowej poprzez zwiększenie ich mobilności i elastyczności zawodowej oraz rozwój kompetencji kluczowych	CO.3.2 Tworzenie nowoczesnego wizerunku szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim, które kształci specjalistów i profesjonalistów potrzebnych na rynku pracy,
	CO.1.4 Podniesienie jakości procesu kształcenia, w tym szczególnie praktyk i staży uczniowskich oraz zajęć szkolnych o charakterze praktycznym,	CO.2.4 Wyrównywanie szans uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi podczas startu na rynek pracy,	CO.3.3 Zwiększenie zainteresowania młodzieży kształceniem zawodowym
	CO.1.5 Wypracowanie narzędzi stałego monitorowania i wdrażania programów naprawczych w zakresie podniesienia jakości szkolnictwa zawodowego.	CO.2.5 Monitorowanie losów absolwentów i prowadzenie różnych form badań dostosowania oferty szkolnictwa zawodowego do lokalnego rynku pracy.	

Tabela nr 6 Struktura postanowień strategicznych Strategii Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego w Powiecie Tarnogórskim na lata 2016 – 2020

Rysunek nr 3 Zestawienie celów operacyjnych dla celu strategicznego Podniesienie jakości nauczania w szkołach zawodowych powiatu tarnobrzegskiego opracowanie własne

Rysunek nr 4 Zestawienie celów operacyjnych dla celu strategicznego Płynne dostosowanie oferty kształcenia szkół zawodowych do potrzeb lokalnego rynku pracy, opracowanie własne

Rysunek nr 5 Zestawienie celów operacyjnych dla celu strategicznego Promocja i upowszechnianie oferty tarnobrzegskich szkół zawodowych, opracowanie własne

6.2 Grupy docelowe celów strategicznych i operacyjnych

Działania podejmowane na rzecz rozwoju szkolnictwa zawodowego skierowane będą do konkretnych grup podmiotów.

Sprecyzowano następujące grupy podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań opisanych w Strategii:

1. Uczniowie, w tym uczniowie gimnazjów, uczniowie szkół zawodowych i absolwenci szkół zawodowych,
2. Nauczyciele, w tym nauczyciele gimnazjów i nauczyciele szkół zawodowych,
3. Dyrektorzy szkół, w tym dyrektorzy szkół gimnazjalnych i dyrektorzy szkół zawodowych,
4. Doradcy zawodowi/ psychologzy i pedagodzy szkolni, w tym doradcy zawodowi w gimnazjach, doradcy zawodowi w szkołach zawodowych oraz pracownicy poradni i ośrodków doradztwa zawodowego,
5. Rodzice uczniów, w tym rodzice uczniów szkół gimnazjalnych i rodzice uczniów szkół zawodowych,
6. Pracodawcy i związki pracodawców, w tym izby gospodarcze, izby i cechy rzemieślnicze,
7. Organy prowadzące szkoły,
8. Inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych (m.in. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowskich Górach, Inkubator Przedsiębiorczości w Tarnowskich Górach),
9. Media lokalne i regionalne,
10. Mieszkańcy powiatu tarnogórskiego,
11. Szerokie otoczenie społeczne.

Rysunek nr 6 podmioty zaangażowane bezpośrednio i pośrednio w realizację działań strategicznych, opracowanie własne

6.3 Działania dla celów strategicznych i operacyjnych

CS.1. Podniesienie jakości nauczania w szkołach zawodowych powiatu tarnogórskiego

CO.1.1. Modernizowanie i unowocześnianie wyposażenia i bazy lokalowej i dydaktycznej szkół zawodowych													
Działanie	Odbiorcy działań												
	uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół zawodowych	nauczyciele gimnazjum	nauczyciele szkół zawodowych	Dyrektorzy szkół gimnazjalnych	Dyrektorzy szkół zawodowych	doradcy zawodowi, w tym w szkołach	rodzice uczniów szkół gimnazjalnych	rodzice uczniów szkół zawodowych	pracodawcy i związki pracodawców	organy prowadzące szkoły	inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych	Szerokie otoczenie społeczno - gospodarcze
Modernizacja warsztatów szkolnych oraz pracowni praktycznej nauki zawodu		X		X		X							
Doposażenie szkół – pracowni i warsztatów praktycznej nauki zawodu, w tym w nowoczesne oprogramowanie komputerowe wykorzystywane w zawodach, w których uczą szkoły		X		X		X							
Doposażenie i modernizacja szkół – klas przedmiotów ogólnych i pozostałych przestrzeni szkolnych		X		X		X							
Doposażenie bibliotek szkolnych – zakup podręczników oraz literatury uzupełniającej dla uczniów, a również czasopism branżowych w zakresie prowadzonego kształcenia do wyrobienia nawyku dokształcania		X		X		X							

Tabela nr 7 Kierunki działań dla celu operacyjnego Modernizowanie i unowocześnianie wyposażenia i bazy lokalowej i dydaktycznej szkół zawodowych, opracowanie własne

CO.1.2. Wyposażenie uczniów w umiejętności, wiedzę oraz kompetencje społeczne dopasowane do zmieniającego się otoczenia zewnętrznego w ramach kształcenia szkolnego

Działanie	Odbiorcy działań												
	uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół zawodowych	nauczyciele gimnazjum	nauczyciele szkół zawodowych	Dyrektorzy szkół gimnazjalnych	Dyrektorzy szkół zawodowych	doradcy zawodowi, w tym w szkołach	rodzice uczniów szkół gimnazjalnych	rodzice uczniów szkół zawodowych	pracodawcy i związki pracodawców	organy prowadzące szkoły	inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych	Szerokie otoczenie społeczno - gospodarcze
Zajęcia wyrównawcze, dodatkowe i pozalekcyjne w zakresie przedmiotów zawodowych i ogólnych, w tym dla osób z niepełnosprawnościami i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi		X		X		X	X		X				
Włączenie w program zajęć dodatkowych przedmiotów w zakresie technik uczenia się, komunikacji, autoprezentacji, przedsiębiorczości, nowych technologii, sprzedaży, obsługi klienta, zarządzania				X		X	X		X	X	X	X	
Poszerzenie liczby godzin nauki języka obcego ogólnego i zawodowego		X	X	X	X	X	X		X		X	X	
Poszerzenie wyboru oferty języków obcych w szkołach		X	X	X	X	X	X		X		X	X	
Otwieranie klas dwuzawodowych/wielozawodowych dla zwiększenia szans uczniów na rynku pracy oraz ze względów ekonomicznych prowadzenia takich oddziałów		X		X		X	X		X	X	X	X	
Pozyskiwanie nowych nauczycieli – specjalistów uczących przedmiotów zawodowych zgodnie z zapotrzebowaniem szkoły				X		X	X			X	X	X	
Wykłady i zajęcia otwarte z ekspertami w nauczanych branżach	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Przygotowanie młodzieży do udziału w konkursach, olimpiadach przedmiotowych	X	X	X	X	X	X	X	X	X				
Wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży, w tym wiejskiej oraz młodzieży z niepełnosprawnościami np. poprzez programy stypendialne, program y pozaszkolne, konkursy (w tym w ramach oddelegowania zadań dla organizacji pozarządowych)	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X

Tabela nr 8 Kierunki działań dla celu operacyjnego Wyposażenie uczniów w umiejętności, wiedzę oraz kompetencje społeczne dopasowane do zmieniającego się otoczenia zewnętrznego w ramach kształcenia szkolnego, opracowanie własne

CO.1.3 Podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności zawodowych nauczycieli praktycznej nauki zawodu

Działanie	Odbiorcy działań												
	uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół zawodowych	nauczyciele gimnazjum	nauczyciele szkół zawodowych	Dyrektorzy szkół gimnazjalnych	Dyrektorzy szkół zawodowych	doradcy zawodowi, w tym w szkołach	rodzice uczniów szkół gimnazjalnych	rodzice uczniów szkół zawodowych	pracodawcy i związki pracodawców	organy prowadzące szkoły	inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych	Szerokie otoczenie społeczno - gospodarcze
Kursy, szkolenia i studia podyplomowe dla dyrekcji szkół zawodowych w zakresach związanych z zarządzaniem menadżerskim, strategicznym, komunikacją i promocją			X	X	X	X				X	X	X	X
Kursy, szkolenia i studia podyplomowe dla nauczycieli w zakresie tematyki związanej z nauczaniem zawodem			X	X	X	X	X			X	X	X	X
Kursy, szkolenia oraz studia podyplomowe dla nauczycieli przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych – branżowe i specjalistyczne			X	X	X	X	X			X	X	X	X
Praktyki/staże nauczycieli kształcenia zawodowego organizowane w instytucjach z otoczenia społeczno – gospodarczego			X	X	X	X	X			X	X	X	
Wyjazdy studyjne, szkolenia, praktyki i staże dla nauczycieli zawodowych w innych powiatach województwa śląskiego i innych ościennych województwach oraz u pracodawców zagranicznych			X	X	X	X	X			X	X	X	
System nagród i wyróżnień dla dyrektorów i nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczne, w tym w praktyczną naukę zawodu				X		X					X	X	
Specjalne pakiety szkoleń odpowiadające na potrzeby nauczycieli 45+			X	X	X	X	X			X	X	X	

Tabela nr 9 Kierunki działań dla celu operacyjnego Podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności zawodowych nauczycieli praktycznej nauki zawodu, opracowanie własne

CO.1.4. Podniesienie jakości procesu kształcenia, w tym szczególnie praktyk i staży uczniowskich oraz zajęć szkolnych o charakterze praktycznym													
Działanie	Odbiorcy działań												
	uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół zawodowych	nauczyciele gimnazjum	nauczyciele szkół zawodowych	Dyrektorzy szkół gimnazjalnych	Dyrektorzy szkół zawodowych	doradcy zawodowi, w tym w szkołach	rodzice uczniów szkół gimnazjalnych	rodzice uczniów szkół zawodowych	pracodawcy i związki pracodawców	organy prowadzące szkoły	inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych	Szerokie otoczenie społeczno - gospodarcze
Przeprowadzenie badań sprawdzających jakość praktyk uczniowskich wśród uczniów, pracodawców i nauczycieli praktycznej nauki zawodu		X		X		X	X			X	X	X	
Organizacja zajęć praktycznych, w sposób umożliwiający wszystkim uczniom dostęp do specjalistycznego, sprzętu adekwatnie do zawodu, w którym się kształcą (ograniczenie liczebności grup na zajęciach praktycznych)		X		X		X	X			X	X	X	
Poprawa współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi, rynkiem pracy w zakresie doskonalenia programów praktyk i staży zawodowych(rozszerzenie programu praktyk o innowacyjne tematy)				X		X	X			X	X	X	X
Wprowadzenie systemu praktyk i staży obowiązkowych i dodatkowych, w tym płatnych		X		X		X				X	X	X	X
Wprowadzenie dla uczniów wynagrodzenia za pracę podczas dodatkowych praktyk i staży		X		X		X				X	X	X	X
Wprowadzenie systemu promocji i nagród dla najlepszych praktykantów i stażystów		X		X		X	X			X	X	X	X
Zainicjowanie współpracy z gminami w zakresie możliwości wprowadzenia ulg dla pracodawców przyjmujących praktykantów i stażystów oraz zatrudniających absolwentów szkół zawodowych				X		X	X			X	X	X	X
Inicjowanie działań zwiększających współpracę uczniów i szkół poprzez otwarte konkursy, wymiany doświadczeń i poglądów w wybranych obszarach nauczania	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Tabela nr 10 Kierunki działań dla celu operacyjnego Podniesienie jakości procesu kształcenia, w tym szczególnie praktyk i staży uczniowskich oraz zajęć szkolnych o charakterze praktycznym, opracowanie własne

CO.1.5. Wypracowanie narzędzi stałego monitorowania i wdrażania programów naprawczych w zakresie podniesienia jakości szkolnictwa zawodowego

Działanie	Odbiorcy działań												
	uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół zawodowych	nauczyciele gimnazjum	nauczyciele szkół zawodowych	Dyrektorzy szkół gimnazjalnych	Dyrektorzy szkół zawodowych	doradcy zawodowi, w tym w szkołach	rodzice uczniów szkół gimnazjalnych	rodzice uczniów szkół zawodowych	pracodawcy i związki pracodawców	organy prowadzące szkoły	inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych	Szerokie otoczenie społeczno - gospodarcze
Monitoring wskaźników mierzących jakość i efektywność nauczania w szkołach zawodowych poprzez badanie wyników maturalnych i zawodowych		X		X		X			X		X	X	
Przeprowadzanie próbnych egzaminów zawodowych i maturalnych		X		X		X	X		X		X	X	
Badanie potrzeb szkoleniowych dyrektorów i nauczycieli szkół zawodowych oraz uczniów poprzez badania ankietowe		X		X		X	X		X				
Monitoring losów absolwentów				X	X	X	X			X	X	X	X

Tabela nr 11 Kierunki działań dla celu operacyjnego Wypracowanie narzędzi stałego monitorowania i wdrażania programów naprawczych w zakresie podniesienia jakości szkolnictwa zawodowego, opracowanie własne

CS.2 Płynne dostosowanie oferty kształcenia szkół zawodowych do potrzeb lokalnego rynku pracy

CO.2.1 Rozwój współpracy z pracodawcami, instytucjami lokalnego rynku pracy oraz instytucjami otoczenia społeczno – gospodarczego													
Działanie	Odbiorcy działań												
	uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół zawodowych	nauczyciele gimnazjum	nauczyciele szkół zawodowych	Dyrektorzy szkół gimnazjalnych	Dyrektorzy szkół zawodowych	doradcy zawodowi, w tym w szkołach	rodzice uczniów szkół gimnazjalnych	rodzice uczniów szkół zawodowych	pracodawcy i związki pracodawców	organy prowadzące szkoły	inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych	Szerokie otoczenie społeczno - gospodarcze
Ścisła współpraca szkół zawodowych z pracodawcami w celu dostosowania oferty kształcenia szkół zawodowych do potrzeb lokalnego rynku pracy (warsztaty, konferencje, spotkania)		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Organizowanie wizyt studyjnych u pracodawców krajowych i zagranicznych	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
Organizowanie dla uczniów praktyk i staży u pracodawców, w tym płatnych w wymiarze nie mniej niż 150 godzin		X		X		X	X		X	X	X	X	
Tworzenie klas patronackich w szkołach zawodowych, tworzenie klas zamawianych i kierunków kształcenia przez pracodawców, rozwój programów typu „gwarancja pracy”			X	X	X	X	X			X	X	X	
Szkolenia, kursy, warsztaty i konferencje dla uczniów i nauczycieli w zakresie zmian na rynku pracy oraz nowości technologicznych	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Kursy przygotowawcze na studia wyższe we współpracy z uczelniami wyższymi dla uczniów szkół zawodowych		X		X		X	X			X	X	X	
Kursy specjalistyczne dające dodatkowe uprawnienia dla uczniów szkół zawodowych		X		X		X	X			X	X	X	
Kursy i szkolenia dla uczniów przygotowujące do kwalifikacyjnych egzaminów czeladniczych i mistrzowskich		X		X		X	X			X	X	X	
Angażowanie pracodawców i szkół do szerszej współpracy np. do wspólnych wyjazdów zagranicznych, wyjazdów studyjnych, konferencje, targi branżowe, wzajemna promocja				X		X	X			X	X	X	X
Budowanie i modernizacja infrastruktury szkół zawodowych powiatu na rzecz rozwoju szkolnictwa zawodowego np. poprzez utworzenie centrum kształcenia praktycznego						X	X			X	X	X	
Wymiana doświadczeń pomiędzy szkołami, w tym również wymiany międzynarodowe			X	X	X	X	X			X	X	X	
Współpraca szkół z izbami i zrzeszeniami przedsiębiorców, cechami rzemiosł, inkubatorem przedsiębiorczości w celu zwiększenia ich roli doradczej i eksperckiej (spotkania, konferencje, warsztaty)			X	X	X	X	X			X	X	X	

Tabela nr 12 Kierunki działań dla celu operacyjnego Rozwój współpracy z pracodawcami, instytucjami lokalnego rynku pracy oraz instytucjami otoczenia społeczno – gospodarczego, opracowanie własne

CO.2.2. Wzrost świadomości i umiejętności uczniów szkół zawodowych w zakresie planowania własnej ścieżki kariery

Działanie	Odbiorcy działań												
	uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół zawodowych	nauczyciele gimnazjum	nauczyciele szkół zawodowych	Dyrektorzy szkół gimnazjalnych	Dyrektorzy szkół zawodowych	doradcy zawodowi, w tym w szkołach	rodzice uczniów szkół gimnazjalnych	rodzice uczniów szkół zawodowych	pracodawcy i związki pracodawców	organy prowadzące szkoły	inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych	Szerokie otoczenie społeczno - gospodarcze
Indywidualne i grupowe doradztwo zawodowe w zakresie określenia ścieżki kariery zawodowej, w zakresie poszukiwania pracy oraz zakładania własnej działalności gospodarczej	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Tworzenie organów konsultacyjnych i doradczych w szkołach zawodowych			X	X	X	X	X				X		
Spotkania w zakresie doradztwa zawodowego i informacji o rynku pracy z rodzicami uczniów szkół zawodowych	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Wspieranie szkół w zakresie samodzielnie realizowanych projektów unijnych np. Erasmus+ poprzez wsparcie finansowe na wkład własny		X		X		X	X			X	X	X	X
Staże, praktyki, wizyty studyjne, szkolenia krajowe i zagraniczne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Wspólne organizowanie targów pracy i targów edukacyjnych przez szkoły zawodowe, pracodawców oraz Powiatowy Urząd Pracy	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Wsparcie uczniów w poszukiwaniach sezonowej pracy poprzez promocję ofert na stronach internetowych szkół oraz PUP				X		X	X			X	X	X	
Wspieranie i zachęcanie uczniów do pracy jako wolontariusze, w celu nabywania nowych umiejętności przydatnych na rynku pracy													

Tabela nr 13 Kierunki działań dla celu operacyjnego Wzrost świadomości i umiejętności uczniów szkół zawodowych w zakresie planowania własnej ścieżki kariery, opracowanie własne

CO.2.3. Kształtowanie zdolności uczniów do zatrudnienia i samo zatrudnienia oraz rozwój ścieżki kariery zawodowej poprzez zwiększenie ich mobilności i elastyczności zawodowej oraz rozwój kompetencji kluczowych

Działanie	Odbiorcy działań												
	uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół zawodowych	nauczyciele gimnazjum	nauczyciele szkół zawodowych	Dyrektorzy szkół gimnazjalnych	Dyrektorzy szkół zawodowych	doradcy zawodowi, w tym w szkołach	rodzice uczniów szkół gimnazjalnych	rodzice uczniów szkół zawodowych	pracodawcy i związki pracodawców	organy prowadzące szkoły	inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych	Szerokie otoczenie społeczno - gospodarcze
Kursy i szkolenia certyfikowane poszerzające umiejętności, w zakresie wyuczonego zawodu oraz poszerzające możliwości poza wyuczonym zawodem		X		X		X	X		X	X	X	X	
Pomoc przy zakładaniu własnej firmy		X		X		X	X		X	X	X	X	X
Kształtowanie postaw przedsiębiorczych np. poprzez organizację nagradzanych konkursów na biznesplan swojej firmy	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Tabela nr 14 Kierunki działań dla celu operacyjnego Kształtowanie zdolności uczniów do zatrudnienia i samo zatrudnienia oraz rozwój ścieżki kariery zawodowej poprzez zwiększenie ich mobilności i elastyczności zawodowej oraz rozwój kompetencji kluczowych, opracowanie własne

CO.2.4. Wyrównywanie szans uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi podczas startu na rynek pracy

<div>Działanie</div> <div>Odbiorcy działań</div>	uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół zawodowych	nauczyciele gimnazjum	nauczyciele szkół zawodowych	Dyrektorzy szkół gimnazjalnych	Dyrektorzy szkół zawodowych	doradcy zawodowi, w tym w szkołach	rodzice uczniów szkół gimnazjalnych	rodzice uczniów szkół zawodowych	pracodawcy i związki pracodawców	organy prowadzące szkoły	inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych	Szerokie otoczenie społeczno - gospodarcze
Zajęcia wyrównawcze z zakresu wiedzy ogólnej oraz zawodowej, a również deficyty rozwojowe oparte o analizę potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi		X		X		X	X		X				
Kursy specjalistyczne, szkolenia dostosowane do potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi		X		X		X	X		X	X	X	X	
Poradnictwo zawodowe oraz przygotowanie we współpracy z pracodawcami oraz instytucjami lokalnego rynku pracy form wsparcia wejścia na rynek pracy osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z dysfunkcjami, osób z niepełnosprawnościami oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym		X	X	X		X	X		X	X	X	X	X
Wyjazdy studyjne, praktyki i staże oraz szkolenia dla uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla uczniów z dysfunkcjami, uczniów z niepełnosprawnościami oraz uczniów pochodzących ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym		X		X		X	X		X	X	X	X	
Promocja korzyści wynikających z zatrudniania osób z niepełnosprawnościami			X	X		X	X		X	X	X	X	X
Szkolenia dla opiekunów i rodzin osób z niepełnosprawnościami i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi				X		X	X		X	X	X	X	X

Tabela nr 15 Kierunki działań dla celu operacyjnego Wyrównywanie szans uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi podczas startu na rynek pracy, opracowanie własne

CO.2.5. Monitorowanie losów absolwentów i prowadzenie różnych form badań dostosowania oferty szkolnictwa zawodowego do lokalnego rynku pracy

Działanie	Odbiorcy działań												
	uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół zawodowych	nauczyciele gimnazjum	nauczyciele szkół zawodowych	Dyrektorzy szkół gimnazjalnych	Dyrektorzy szkół zawodowych	doradcy zawodowi, w tym w szkołach	rodzice uczniów szkół gimnazjalnych	rodzice uczniów szkół zawodowych	pracodawcy i związki pracodawców	organy prowadzące szkoły	inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych	Szerokie otoczenie społeczno - gospodarcze
Tworzenie i aktualizacja baz danych absolwentów			X	X	X	X					X		
Badania dotyczące dopasowania ofert szkół zawodowych do lokalnego i regionalnego rynku pracy np. poprzez badania ankietowe skierowane do pracodawców				X		X	X			X	X	X	X
Współpraca z absolwentami np. poprzez wspólne projekty, wzajemną promocję oraz inne przedsięwzięcia realizowane przez konkretne szkoły zawodowe (uczestnictwo absolwentów w Dniach Otwartych szkół)		X		X	X	X	X			X	X	X	X

Tabela nr 16 Kierunki działań dla celu operacyjnego Monitorowanie losów absolwentów i prowadzenie różnych form badań dostosowania oferty szkolnictwa zawodowego do lokalnego rynku pracy, opracowanie własne

CS.3 Promocja i upowszechnianie oferty tarnogórskich szkół zawodowych

CO.3.1.Podniesienie stanu wiedzy na temat szkół zawodowych rozpowszechnianie informacji na temat szkół zawodowych oraz oferowanych przez nie kierunków kształcenia, szkoleń i kursów, a także pracodawców i lokalnego rynku pracy

Działanie	Odbiorcy działań												
	uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół zawodowych	nauczyciele gimnazjum	nauczyciele szkół zawodowych	Dyrektorzy szkół gimnazjalnych	Dyrektorzy szkół zawodowych	doradcy zawodowi, w tym w szkołach	rodzice uczniów szkół gimnazjalnych	rodzice uczniów szkół zawodowych	pracodawcy i związki pracodawców	organy prowadzące szkoły	inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych	Szerokie otoczenie społeczno - gospodarcze
Wzajemna promocja wszystkich szkół zawodowych, dla których powiat tarnogórski jest organem prowadzącym	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Przygotowanie, wdrożenie i promocja bazy online będąca wyszukiwarką kursów, szkoleń kwalifikacyjnych i doszkalających	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Stworzenie platformy internetowej do realizacji projektów edukacyjnych przez szkoły zawodowe, dzięki której realizatorzy przedsięwzięć mogliby wymieniać się doświadczeniami			X	X	X	X	X		X	X	X	X	
Popularyzacja wiedzy wśród uczniów na temat poszczególnych i konkretnych zawodów i przedsiębiorstw w regionie	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Tabela nr 17 Kierunki działań dla celu operacyjnego Podniesienie stanu wiedzy na temat szkół zawodowych rozpowszechnianie informacji na temat szkół zawodowych oraz oferowanych przez nie kierunków kształcenia, szkoleń i kursów, a także pracodawców i lokalnego rynku pracy, opracowanie własne

CO.3.2. Tworzenie nowoczesnego wizerunku szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim, które kształci specjalistów i profesjonalistów potrzebnych na rynku pracy													
Działanie	Odbiorcy działań												
	uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół zawodowych	nauczyciele gimnazjum	nauczyciele szkół zawodowych	Dyrektorzy szkół gimnazjalnych	Dyrektorzy szkół zawodowych	doradcy zawodowi, w tym w szkołach	rodzice uczniów szkół gimnazjalnych	rodzice uczniów szkół zawodowych	pracodawcy i związki pracodawców	organy prowadzące szkoły	inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych	Szerokie otoczenie społeczno - gospodarcze
Organizacja konferencji i szkoleń promujących szkolnictwo zawodowe w powiecie tarnogórskim	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Spotkanie informacyjne w szkołach zawodowych z ekspertami w poszczególnych dziedzinach		X		X		X	X		X	X	X	X	
Angażowanie do promocji szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim znanych osób, które odniosły sukces na rynku pracy		X		X		X	X		X	X	X	X	X
Kampanie promocyjne w mediach	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Organizacja konkursów np. na najlepszego ucznia w zawodzie	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Tabela nr 18 Kierunki działań dla celu operacyjnego Tworzenie nowoczesnego wizerunku szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim, które kształci specjalistów i profesjonalistów potrzebnych na rynku pracy, opracowanie własne

CO.3.3. Zwiększenie zainteresowania młodzieży kształceniem zawodowym

Działanie	Odbiorcy działań												
	uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół zawodowych	nauczyciele gimnazjum	nauczyciele szkół zawodowych	Dyrektorzy szkół gimnazjalnych	Dyrektorzy szkół zawodowych	doradcy zawodowi, w tym w szkołach	rodzice uczniów szkół gimnazjalnych	rodzice uczniów szkół zawodowych	pracodawcy i związki pracodawców	organy prowadzące szkoły	inne instytucje z otoczenia szkół zawodowych	Szerokie otoczenie społeczno - gospodarcze
Przygotowanie profili szkół w mediach społecznościowych np. facebook	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Prezentacja oferty szkół zawodowych w gimnazjach poprzez spotkania z uczniami i rodzicami	X		X		X		X	X			X	X	
Działania promocyjne prowadzone na stronach internetowych szkół zawodowych powiatu tarnogórskiego oraz na portalach społecznościowych	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Targi edukacyjne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Działania promujące szkolnictwo zawodowe w szkołach np. drzwi otwarte	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Spotkania ze znanymi osobami, które odniosły sukces na rynku pracy	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Tabela nr 19 Kierunki działań dla celu operacyjnego Zwiększenie zainteresowania młodzieży kształceniem zawodowym, opracowanie własne

6.4 Mierniki, wskaźniki monitoringu strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim

Dla celu strategicznego CS1. Podniesienie jakości nauczania w szkołach zawodowych powiatu tarnogórskiego zostały wyznaczone następujące wskaźniki:

1. liczba zmodernizowanych/unowocześnionych oraz wyposażonych warsztatów/pracowni praktycznej nauki zawodu, w tym w nowoczesne oprogramowania komputerowe – informacje będą pozyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
2. liczba wyposażonych bibliotek szkolnych – informacje będą pozyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
3. liczba zajęć wyrównawczych i dodatkowych w zakresie przedmiotów zawodowych i ogólnych, w tym dla osób z niepełnosprawnościami – informacje będą pozyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych i nauczycieli,
4. liczba godzin nauki języków obcych, w tym języka zawodowego – informacje będą pozyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych i nauczycieli,
5. liczba nowych/unowocześnionych kierunków kształcenia – informacje będą pozyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych i nauczycieli,
6. liczba zamkniętych kierunków kształcenia – informacje będą pozyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych i nauczycieli,
7. liczba nowoprzyjętych uczniów na poszczególne kierunki kształcenia – informacje będą pozyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych lub/i komórki organizacyjnej Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach zajmującej się edukacją,
8. liczba kursów, szkoleń i studiów podyplomowych oraz wyjazdów studyjnych, praktyk i staży dla dyrekcji, nauczycieli praktycznej nauki zawodu – informacja od komórki organizacyjnej Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach zajmującej się edukacją lub/i Dyrektorów szkół zawodowych,
9. liczba kursów, szkoleń oraz wyjazdów studyjnych, praktyk i staży dla uczniów szkół zawodowych – informacje będą pozyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
10. liczba pracodawców, z którymi współpracuje szkoła – informacje będą pozyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
11. liczba przeprowadzonych egzaminów zawodowych i maturalnych, w tym zakończonych wynikiem pozytywnym i negatywnym – informacje będą pozyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych.

Dla celu strategicznego CS2. Płynne dostosowanie oferty kształcenia szkół zawodowych do potrzeb lokalnego rynku pracy

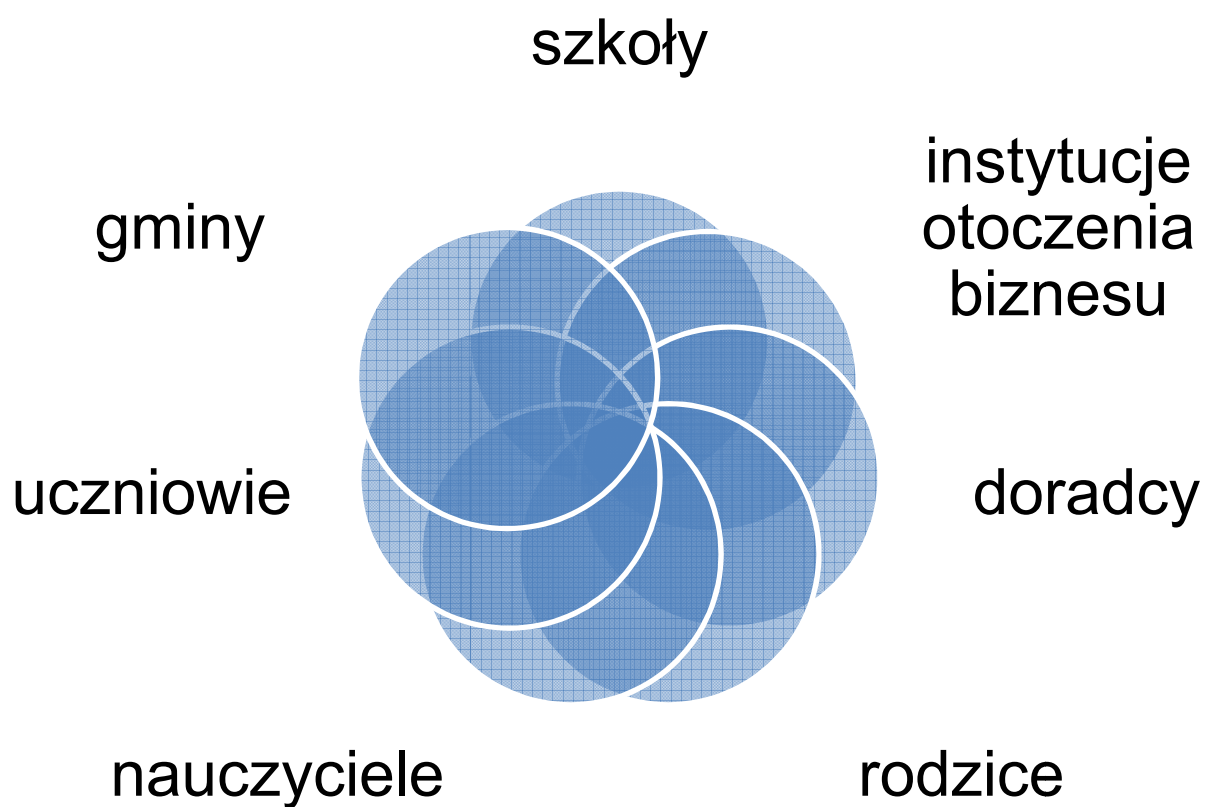
1. liczba konferencji, warsztatów i spotkań w szkołach zawodowych z przedsiębiorcami - informacja od komórki organizacyjnej Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach zajmującej się edukacją lub/i Dyrektorów szkół zawodowych,
2. liczba uczniów, którzy odbyli praktyki lub staże u lokalnych, regionalnych lub zagranicznych pracodawców – informacje będą pozyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
3. liczba klas patronackich w szkołach – informacje będą pozyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
4. liczba szkoleń i kursów dających dodatkowe uprawnienia dla uczniów i nauczycieli – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
5. liczba uczelni wyższych, z którymi współpracuje szkoła – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
6. liczba spotkań z instytucjami otoczenia społeczno – gospodarczego – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych, Powiatowego Urzędu Pracy, Inkubatora Przedsiębiorczości i Izby Przemysłowo – Handlowej, Stowarzyszenia Kupców Tarnogórskich, Wolnym Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców w Tarnowskich Górach,
7. liczba godzin doradztwa grupowego i indywidualnego dla uczniów i nauczycieli szkół zawodowych – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
8. liczba realizowanych projektów edukacyjnych przez szkołę – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
9. liczba targów pracy i targów edukacyjnych, w których uczestniczy szkoła – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych oraz Powiatowego Urzędu Pracy,
10. liczba osób poddana edukacji e-learnngowej i edukacji na odległość – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
11. liczba konsultacji kierunków kształcenia z przedsiębiorcami – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych lub/i od komórki organizacyjnej Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach zajmującej się edukacją,
12. liczba przedsiębiorców w Inkubatorze Przedsiębiorczości oraz innych instytucjach zrzeszających lokalnych przedsiębiorców – informacje będą uzyskiwane m.in. od Inkubatora Przedsiębiorczości oraz Izby Przemysłowo – Handlowej, Wolnym Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców,

13. liczba godzin lekcyjnych o przedsiębiorczości – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
14. liczba rodziców kontaktujących się elektronicznie ze szkołą – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych.

Dla celu strategicznego CS3. Promocja i upowszechnianie oferty tarnogórskich szkół zawodowych

1. liczba ofert kształcenia udostępniona online – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
2. liczba organizowanych we współpracy z pracodawcami konferencji promujących szkolnictwo zawodowe – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych, Powiatowego Urzędu Pracy, Inkubatora Przedsiębiorczości oraz Izby Przemysłowo – Handlowej, Stowarzyszenia Kupców Tarnogórskich, Wolnym Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców w Tarnowskich Górach w Tarnowskich Górach,
3. liczba spotkań w szkołach ze znanymi osobami, które odniosły sukces na rynku pracy – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
4. liczba kampanii promocyjnych w prasie i mediach społecznościowych – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
5. liczba konkursów z zakresu przedsiębiorczości w szkołach zawodowych – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych,
6. liczba zorganizowanych tzw. drzwi otwartych w poszczególnych szkołach – informacje będą uzyskiwane od Dyrektorów szkół zawodowych.

Przyjęto założenie, iż rokiem bazowym do oceny stopnia realizacji Strategii jest rok 2016. Analiza realizacji celów zapisanych w Strategii odbywać się będzie corocznie począwszy od roku 2017, w terminie do końca listopada każdego roku.

Rysunek nr 7 Schemat współpracy wszystkich podmiotów, które należy zaangażować we wdrażanie Strategii, opracowanie własne

7. Finansowanie szkół zawodowych i możliwe źródła finansowania działań celów operacyjnych i strategicznych

System finansowania szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oparty jest przede wszystkim o środki budżetu państwa, a ich finansowanie odbywa się w oparciu o następujące instrumenty:

- Subwencja oświatowa,
- Dotacje celowe,
- Rezerwy celowe.

Z wyżej wymienionych najwięcej środków finansowych pochodzi z subwencji oświatowej.

Wydatki powiatu tarnogórskiego na szkolnictwo zawodowe w 2015 roku wyniosły 21 247 626 zł. Podstawowym źródłem finansowania szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim jest subwencja oświatowa, która jest przekazywana z budżetu państwa i przeznaczona zostaje na działalność oświatową, jaką prowadzi dana jednostka samorządu terytorialnego. Wysokość subwencji oświatowej zależna jest od liczby uczniów, jaka kształci się w danej jednostce samorządu terytorialnego na wszystkich szczeblach edukacyjnych i obliczana jest według przyjmowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej corocznie algorytmu.

Tym samym powiat tarnogórski na szkolnictwo zawodowe otrzymuje wielkość subwencji zależną od liczby uczniów w danym Zespole Szkół. Subwencja oświatowa, choć z zasady przeznaczona jest na finansowanie edukacji w danym JST, nie jest subwencją celową, nie musi być więc wydatkowana tylko na oświatę. Zasadniczo z subwencji finansowana powinna być bieżąca, podstawowa działalność placówek oświatowych, często finansuje także inne wydatki, takie jak na przykład finansowanie opiekunów praktyk zawodowych.

W latach 2006 - 2013 obserwuje się tendencje wzrostowe kwot części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez powiat tarnogórski. Wysokość subwencji oświatowej dla powiatu tarnogórskiego rosła do 2013 roku. Największy wzrost subwencji nastąpił w zakresie zadań pozaszkolnych oraz specjalnych zadań szkolnych. Wzrost kwot subwencji spowodowany został wzrostem zadań we wskazanych obszarach, corocznymi podwyżkami wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli do 2012 roku, oraz dynamicznym rozwojem w latach 2009 – 2014 szkół i placówek niepublicznych (zwłaszcza tych które realizują zadania pozaszkolne). Od 2014 roku wysokość części oświatowej subwencji ogólnej dla powiatu tarnogórskiego maleje, a w 2015 roku zbliżona jest do kwoty z 2011 roku.

Obowiązujące regulacje prawne dotyczące: systemu oświaty, jak również podziału środków na realizację zadań oświatowych oraz dane demograficzne dla powiatu tarnogórskiego nie prognozują wzrostu subwencji oświatowej.

Można przypuszczać na podstawie danych demograficznych, że dopiero w 2024 roku wzrośnie subwencja za sprawą większej liczby potencjalnych kandydatów do szkół ponadgimnazjalnych, którzy rozpoczną naukę w roku szkolnym 2023/24.

Finansowanie działalności szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe wspierane jest o środki zewnętrzne, w tym Fundusze Europejskie.

Projekty inwestycyjne tzw. twarde będą współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), natomiast projekty nieinwestycyjne tzw. miękkie będą współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

W obecnej perspektywie finansowej 2014-2020 wspieranie szkolnictwa zawodowego jest możliwe i przewidziane w następujących Programach:

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
2. Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój,
3. Krajowe i zagraniczne programy edukacyjne np. Erasmus+, Leonardo da Vinci.

7.1 Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Dla projektów edukacyjnych, które będą realizowane na terenie województwa śląskiego będzie głównie dedykowany Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

W ramach RPO WSL 2014-2020 przewiduje się dwanaście merytorycznych osi priorytetowych (finansowanych z EFRR i EFS) oraz jedną oś dedykowaną działaniom w zakresie Pomocy Technicznej (finansowaną w całości z EFS) na rzecz całego RPO WSL 2014-2020.

Projekty skierowane na szeroko pojęty rozwój, modernizację edukacji zawodowej mogą być realizowane w ramach dwóch Osi Priorytetowych RPO WSL 2014-2020:

1. Oś priorytetowa XI - Wzmocnienie potencjału edukacyjnego,
2. Oś Priorytetowa XII - Infrastruktura edukacyjna.

Oś priorytetowa XI

W ramach Osi Priorytetowej XI realizowane mogą być działania nieinwestycyjne zakładające poprawę dostępu do wysokiej jakości edukacji. Obecnie, szybko postępujące zmiany gospodarcze wymuszają dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb pracodawców, gdyż osoby bez odpowiednich kwalifikacji mają niewielkie szanse na prawidłowe wejście i funkcjonowanie na rynku pracy. W województwie śląskim, gdzie szczególnie widoczne są następstwa restrukturyzacji przemysłu konieczność sprostania tym wymaganiom dotyczy zarówno dzieci i młodzieży, jak i w znacznym stopniu osób dorosłych.

Duże znaczenie w kontekście dynamicznych zmian gospodarczych ma skoncentrowanie interwencji na szkolnictwie zawodowym, które powinno stać się coraz mocniej związane z otoczeniem, szczególnie z pracodawcami.

Przewidziano również możliwość wsparcia uczniów w zakresie kształcenia ogólnego, tak, aby pozwalało ono zdobywać umiejętności przydatne w późniejszym wejściu na rynek pracy.

Jednocześnie, w związku ze zmieniającymi się warunkami otoczenia oraz rozwojem nowoczesnej technologii konieczne jest doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, aby mogli oni dostosowywać swoją wiedzę do potrzeb uczniów.

Ważny element wsparcia w ramach Osi XI stanowi również podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych, które w ten sposób będą chciały wpłynąć na poprawę swojej sytuacji na rynku pracy. Idea uczenia się przez całe życie będzie realizowana również poprzez umożliwienie osobom dorosłym zdobywania umiejętności w zakresie języków obcych i ICT.

Przyjęte w XI Osi Priorytetowej kierunki i zakresy interwencji są zgodne z celami na poziomie krajowym, wyznaczonymi w Umowie Partnerstwa oraz odnoszą się do celów Strategii Europa 2020. Wyraża się to działaniami w zakresie poprawy dostępu do edukacji, poprawy jakości kształcenia, dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy, wzrostu udziału w kształceniu osób dorosłych, a zwłaszcza grup niedoreprezentowanych.

W ramach XI Osi Priorytetowej powiat tarnogórski może wnioskować o dofinansowanie przedsięwzięć skierowanych na rozwój szkolnictwa zawodowego w ramach działania 11.2 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe uczniów.

W ramach tego działania przewiduje się podejmowanie inicjatyw zmierzających do podniesienia atrakcyjności i elastyczności kształcenia zawodowego oraz zwiększenie jego potencjału i lepsze dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb pracodawców.

W ramach działania 11.2 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe uczniów zawarte zostały następujące poddziałania:

1. 11.2.1 Programy wsparcia szkolnictwa zawodowego – projekty konkursowe,
2. 11.2.2 Kształtowanie wizerunku szkolnictwa zawodowego – projekt pozakonkursowy,
3. 11.2.3 Programy Wsparcia szkolnictwa zawodowego – Zintegrowane/ Regionalne Inwestycje Terytorialne.

Powiat Tarnogórski jako organ prowadzący szkoły zawodowe w ramach działania 11.2 poddziałania 11.2.1. Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego będzie ubiegał się o dofinansowanie projektu pn. „Powiatowa Akademia Sukcesu Ucznia Szkoły Zawodowej”.

Innymi uzupełniającymi działaniami oddziałującymi na rozwój szkolnictwa zawodowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020 jest działanie 11.3 Efektywny Rozwój dzieci i młodzieży” oraz działania 11.4 Uczenie się przez całe życie dla rozwoju społeczno – gospodarczego regionu.

Celem działania 11.3 jest rozwój umiejętności i wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie związanym z kompetencjami kluczowymi w procesie uczenia się przez całe życie, a także wzrost zainteresowania uczniów kształceniem w obszarach nauk ścisłych, przyrodniczych i technicznych. W ramach tego obszaru podejmowane będą m.in. działania, które pozwolą wykorzystać potencjał techniczny i kadrowy uczelni wyższych w celu rozwoju kompetencji dzieci i młodzieży. Celem działania 11.4 „Uczenie się przez całe życie dla rozwoju społeczno – gospodarczego regionu” jest natomiast zwiększenie dostępności usług edukacyjnych dla dorosłych, poprzez wzmocnienie kształcenia ustawicznego w regionie.

Oś priorytetowa XII

Projekty inwestycyjne współfinansowane będą ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach priorytetu XII Infrastruktura edukacyjna, działanie 12.2 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego.

Celem niniejszego działania będzie podniesienie atrakcyjności i elastyczności kształcenia zawodowego oraz zwiększenie jego potencjału i lepsze dopasowanie kształcenia zawodowego do potrzeb pracodawców.

Do przykładowych projektów, które będą mogły być realizowane należy zaliczyć:

- budowę, przebudowę, remont laboratoriów dydaktycznych, warsztatów do praktycznej nauki zawodu (wraz z usuwaniem barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych),
- wyposażenie laboratoriów dydaktycznych, sal do praktycznej nauki (wraz z usuwaniem barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych).

Projekty w ramach działania 12.2 RPO WSL 2014-2020 realizowane będą mogły być jedynie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego.

Powiat Tarnogórski jako organ prowadzący szkoły zawodowe w ramach działania 12.2 aplikuje o środki unijne na projekt pn. „Remont i wyposażenie warsztatów w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach”.

7.2 Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój - POWER

W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 - 2020 podejmowane będą działania zmierzające m.in. do:

- identyfikacji potrzeb wynikających z rozwoju gospodarki,
- wdrażania programów współpracy pracodawców ze szkołami (w tym np. pilotaże innowacyjnych rozwiązań, przygotowania i wdrażania ofert edukacyjnych, programów nauczania dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku),
- opracowania modelu finansowania kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami,
- przygotowania programów nauczania i obudowy dydaktycznej do Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych (KKZ), Kursów Umiejętności Zawodowych (KUZ) i Kursów Kompetencji Ogólnych (KKO),
- przygotowania doradców i osób realizujących zadania z zakresu doradztwa do wspierania uczniów i rodziców w planowaniu i wyborze dalszej ścieżki kariery edukacyjnej i zawodowej, w szczególności szkolenia dla kadry gimnazjów i Centrów Kształcenia Zawodowe o i Ustawicznego (CKZiU),
- tworzenia i upowszechniania e-zasobów do kształcenia zawodowego,
- rozwoju przyszłej kadry dydaktycznej kształcenia zawodowego,
- doskonalenia procesu potwierdzania efektów kształcenia zawodowego.

W ramach II Osi Priorytetowej *Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji* Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja Rozwój Jednostki Samorządu Terytorialnego mogą ubiegać się o wsparcie finansowe na takie działania jak:

1. Wysoka jakość systemu oświaty, które służyć mają:
  - poprawie funkcjonowania i zwiększenia wykorzystania systemu wspomagania szkół w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy (ICT, matematyczno -przyrodniczych, języków obcych), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia,
  - zwiększeniu wykorzystania przez szkoły i placówki zmodernizowanych treści, narzędzi i zasobów wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języków obcych), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia.
2. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie, które służyć mają:
  - zwiększeniu dostępu osób dorosłych do różnych form uczenia się przez całe życie,
  - zwiększeniu dostępu do wysokiej jakości usług z zakresu całonocnego doradztwa edukacyjno-zawodowego.
3. Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki, które służyć mają:
  - dostosowaniu kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy poprzez zaangażowanie przedstawicieli pracodawców i pracowników na wszystkich etapach jego programowania,
  - zwiększeniu wykorzystania zmodernizowanych treści, narzędzi i zasobów wspierających proces kształcenia zawodowego,
  - wypracowaniu modelu trwałej współpracy uczelni ze szkołami zawodowymi (technika, zasadnicze szkoły zawodowe),
  - zapewnieniu informacji zwrotnej dla systemu kształcenia zawodowego na temat losów absolwentów szkół zawodowych.

7.3 Program ERASMUS+

Erasmus+ jest programem Unii Europejskiej na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu na lata 2014–2020. Kształcenie, szkolenie, młodzież i sport to dziedziny, które mogą znacząco przyczynić się do sprostania zmianom społeczno- ekonomicznym, głównym wyzwaniom, przed jakimi będzie stawać Europa do końca tego dziesięciolecia, oraz które mogą przyczynić się do realizacji priorytetów programu strategicznego Unii Europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego, zatrudnienia, sprawiedliwości społecznej i włączenia społecznego.

W ramach programu wspierane są działania, współpraca i narzędzia spójne z celami strategii „Europa 2020” i jej inicjatywami przewodnimi, takimi jak Mobilna młodzież i program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia. Program przyczynia się również do realizacji celów strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz strategii UE na rzecz młodzieży za pomocą otwartych metod koordynacji.

Taka inwestycja w wiedzę, umiejętności i kompetencje przyniesie korzyści indywidualnym osobom, instytucjom, organizacjom i całemu społeczeństwu, przyczyniając się do wzrostu gospodarczego oraz zapewniając równy dostęp, dobrobyt i włączenie społeczne w Europie i poza jej granicami.

Erasmus+ jest wynikiem połączenia następujących europejskich programów realizowanych przez Komisję w latach 2007–2013:

- programu „Uczenie się przez całe życie”;
- programu „Młodzież w działaniu”;
- programu Erasmus Mundus,
- Tempus,
- Alfa,
- Edulink,
- programów współpracy z krajami uprzemysłowionymi w dziedzinie szkolnictwa wyższego.

Dzięki programowi Erasmus+ osoby uczące się zawodu mogą zdobyć praktyczne doświadczenie zawodowe za granicą oraz podwyższać swoje umiejętności językowe. Uczniowie mogą podjąć staż w przedsiębiorstwie, instytucji publicznej lub organizacji pozarządowej, a także centrum kształcenia lub szkolenia zawodowego. Mobilność ma im ułatwić przejście z etapu nauki do zatrudnienia. Wyjazdy mogą trwać od 2 tygodni do 12 miesięcy. Integralną częścią projektu jest przygotowanie w postaci zajęć językowych oraz kulturowo-pedagogicznych.

Program Erasmus+ stwarza też możliwość poznania za granicą nowych metod uczenia zawodu, jak również rozwijania trwałej współpracy między instytucjami kształcenia i szkolenia zawodowego z różnych krajów. Osoby zajmujące się kształceniem i szkoleniem zawodowym mogą brać udział w praktykach zawodowych w przedsiębiorstwach, instytucjach kształcenia lub szkolenia zawodowego, uczestniczyć w praktykach typu job shadowing lub szkoleniach w instytucjach kształcenia i szkolenia zawodowego, prowadzić kursy i szkolenia w zagranicznych instytucjach partnerskich, w tym w instytucji wnioskującej oraz w instytucjach należących do konsorcjum.

Program Erasmus+ wspiera współpracę instytucji edukacyjnych z pozostałymi interesariuszami kształcenia i szkolenia zawodowego w tym przedsiębiorstwami, a także wymianę doświadczeń, innowacji i dobrych praktyk. Celem podejmowanych działań jest poprawa jakości działań edukacyjnych w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy. Wcześniej, w ramach programu Leonardo da Vinci, podobne możliwości stwarzały projekty partnerskie oraz wielostronne projekty transferu innowacji, a także projekty sieci instytucji. Od 2016 roku projekty Partnerstw strategicznych w sektorze kształcenia i szkolenia zawodowego są realizowane w dwóch typach:

1. **Partnerstwa strategiczne na rzecz innowacji** – w wyniku realizacji, których mają powstać innowacyjne rezultaty lub mają być przeprowadzone intensywne działania upowszechniające i eksploatacyjne nowych produktów i nowatorskich pomysłów.
2. **Partnerstwa strategiczne wspierające wymianę dobrych praktyk** – mające przede wszystkim wspierać organizacje w tworzeniu i rozwijaniu sieci współpracy, w podnoszeniu umiejętności i możliwości działania na poziomie międzynarodowym, w przekazywaniu sobie wzajemnie i porównywaniu różnych pomysłów, rozwiązań, praktyk i metod.

Współpraca w ramach „Partnerstw strategicznych” może obejmować:

- wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk;
- opracowywanie i wdrażanie nowych metod i materiałów szkoleniowych, włącznie z kształceniem w środowisku pracy oraz używaniem otwartych zasobów edukacyjnych,
- wdrażanie Europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET) oraz Europejskiego systemu zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET),
- budowanie trwałych relacji między instytucjami z różnych sektorów oraz między kształceniem formalnym i nieformalnym w celu dzielenia się wiedzą i doświadczeniem,
- wspólne projekty z lokalnymi i regionalnymi izbami przedsiębiorczości lub stowarzyszeniami pracodawców oraz agencjami rozwoju gospodarczego.

8. System Wdrażania Strategii

Jednym z najistotniejszych etapów realizacji Strategii jest przygotowanie i realizacja procesu wdrażania.

Wdrażanie strategii powinno wpisywać się w ogólne założenia programowania rozwoju Powiatu. *Strategia rozwoju szkolnictwa zawodowego w Powiecie Tarnogórskim na lata 2016-2020* jest bowiem jedną ze strategii funkcjonalnych, jakie powstają w oparciu o wytyczne wdrażania *Strategii Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego do roku 2022*. Strategia będzie wpisywała się w działania realizowane przede wszystkim przez Starostwo Powiatowe w Tarnowskich Górach i podległe mu jednostki organizacyjne.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrożenie jest Starostwo Powiatowe w Tarnowskich Górach i zadanie to będzie realizowane we współpracy z pozostałymi podmiotami.

Wdrażanie Strategii Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego w Powiecie Tarnogórskim na lata 2016-2020 odbywać się będzie poprzez realizację szeregu działań opisanych w poszczególnych celach strategicznych i operacyjnych. Głównym Realizatorem oraz podmiotem koordynującym będą komórki organizacyjne Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach mające w swoim zakresie zadań edukację i strategię.

Realizatorem Strategii będą również jednostki organizacyjne Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach tj. Powiatowy Urząd Pracy i Inkubator Przedsiębiorczości. Bezpośrednimi wykonawcami zadań będą poszczególne szkoły i placówki oświatowe.

Współwykonawcami Strategii będą partnerzy społeczni, w tym Izba Przemysłowo - Handlowa, Wolny Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców oraz organizacje pozarządowe.

Monitoring będzie odbywał się poprzez systematyczne zbieranie ilościowych i jakościowych informacji w oparciu o przyjęte do oceny mierniki. Podmioty odpowiedzialne za realizację celów strategicznych i operacyjnych zostały wskazane w opisie poszczególnych kierunków działań i mierników.

Przyjęto założenie, iż rokiem bazowym do oceny stopnia realizacji Strategii jest rok 2016. Analiza realizacji celów zapisanych w Strategii odbywać się będzie corocznie począwszy od roku 2017, w terminie do końca listopada każdego roku.

Bieżąca analiza wskaźników może służyć celowej korekcie prowadzonych działań i odpowiedniemu reagowaniu na zmiany czynników wpływających na realizację Strategii w długoterminowej perspektywie 2020 roku. Wdrożenie Strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego Powiatu Tarnogórskiego na lata 2016 – 2020 powinno doprowadzić do realizacji zakładanych celów do 2020 roku.

9. Powiązanie Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie województwa, kraju i Unii Europejskiej.

Strategia Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego w Powiecie Tarnogórskim na lata 2016-2020, zapisane w niej cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań realizuje cele i zapisy zawarte w następujących dokumentach:

1. Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020+” (Województwo Śląskie, Katowice, lipiec 2013),
2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020,
3. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020 (SZOOP),
4. Program Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020,
5. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020,
6. Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020,
7. Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020,
8. Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020,
9. Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020,
10. Wytyczne w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020,
11. Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020,
12. Regionalne Inwestycje Terytorialne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 –2020,
13. Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, lipiec 2013),
14. Zasady uwzględniania wymiaru terytorialnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014- 2020, w kontekście realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice, czerwiec 2013),
15. Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
16. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
17. Strategia rozwoju kraju 2020 (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, wrzesień 2012),
18. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030”,
19. Strategia Europa 2020,
20. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006,
21. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku ustanawiające wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz EFMiR.

W ramach syntezy danych, na podstawie, których została opracowana Strategia Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego w Powiecie Tarnogórskim na lata 2016-2020, zostały również przeanalizowane następujące dokumenty:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004r. nr 256 poz. 572 z późn. zm.),
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2007r. nr 83 poz. 562 z późn. zm.),
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 2012r. poz. 7z późn. zm.),
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012r. poz. 184),
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2012r. poz. 204 z późn. zm.),
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 kwietnia 2009 r. w sprawie ramowego programu szkolenia kandydatów na egzaminatorów, sposobu prowadzenia ewidencji egzaminatorów oraz trybu wpisywania i skreślania egzaminatorów z ewidencji (Dz. U. z 2014r. poz. 468),

7. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 lipca 2014r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych (Dz. U. z 2014r. poz. 1039),
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (tj. Dz. U. z 2014r. poz. 232),
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. z 2010r. nr 244, poz. 1626),
10. Barometr zawodów 2016 - Badanie jest przeprowadzane na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
11. Ranking zawodów w I półroczu 2015 roku – informacja sygnałna dla powiatu tarnogórskiego - opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowskich Górach,
12. Uchwała nr 103/390/2015 Zarządu Powiatu Tarnogórskiego z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie przyjęcia i zatwierdzenia Raportu z analizy i oceny kosztów funkcjonowania placówek oświatowych prowadzonych przez Powiat Tarnogórski,
13. Raport końcowy z badania rynku pracy w powiecie tarnogórskim, Powiatowy Urząd Pracy, listopad 2015 r.

10. Podsumowanie i wnioski

Na podstawie diagnozy przeprowadzonej w oparciu o indywidualne ankiety skierowane do dyrektorów, nauczycieli oraz uczniów każdej ze szkół zawodowych, analizę danych zastanych w tym: raport z analizy i oceny kosztów funkcjonowania placówek oświatowych prowadzonych przez powiat tarnogórski z 29 grudnia 2015 roku, raport końcowy z badań rynku pracy w powiecie tarnogórskim z listopada 2015 roku, dane przedstawione przez Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach, badania rynku pracy zaprezentowane w Barometrze zawodów 2016 jak i raport podsumowujący badanie w województwie śląskim sformułowano następujące wnioski:

1. Szkoły zawodowe w powiecie tarnogórskim posiadają bogatą ofertę kształcenia, która jest na bieżąco uaktualniana, wprowadzane są nowe kierunki kształcenia np.:
  - w Zespole Szkół Chemiczno – Medycznych i Ogólnokształcących technik ortopeda,
  - w Wieloprofilowym Zespole Szkół – technik hutnictwa,
  - w Zespole Szkół Artystyczno – Projektowych technik przemysłu mody.
2. Większość dyrektorów widzi w dalszym ciągu konieczność modernizacji oferty kształcenia głównie poprzez wprowadzenie nowych kierunków kształcenia, zamianę już istniejących kierunków, wprowadzenie klas patronackich oraz wprowadzenie klas wielozawodowych. Istnieją też kierunki nowowprowadzone do oferty kształcenia, dla których nie uruchomiono naboru ze względu na brak chętnych np. elektroenergetyk transportu szynowego w Zespole Szkół Techniczno – Usługowych.
3. Kierunki kształcenia, które chcieliby wprowadzić do oferty kształcenia dyrektorzy to:
  - w Zespole Szkół Chemiczno – Medycznych i Ogólnokształcących technik optyk oraz technik urządzeń i systemów energetyki cieplnej,
  - w Centrum Edukacji Ekonomiczno – Handlowej technik spedytor,
  - w Zespole Szkół Gastronomiczno – Hotelarskich dietetyk oraz technik obsługi portów i terminali,
  - w Wieloprofilowym Zespole Szkół – kierowca – mechanik,
  - w Zespole Szkół Budowlano – Architektonicznych – technik drogownictwa,
  - w Zespole Szkół Techniczno – Usługowych – technik lotniskowych służb operacyjnych,
  - w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym – pomocnik kucharza, pomocnik murarza, pomocnik ślusarza,
  - w Zespole Szkół Specjalnych w Radzionkowie – zawód krawiec.
4. Istnieją również kierunki kształcenia, które są wprowadzone do oferty edukacyjnej powiatowych szkół zawodowych, a nie kształcą uczniów. Mogą one zostać uruchomione, jeśli zaistnieje taka potrzeba na rynku pracy i zainteresowanie wśród absolwentów gimnazjów. Są to:
  - w Zespole Szkół Chemiczno – Medycznych i Ogólnokształcących: technik przeróbki kopalin stałych, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej,
  - w Zespole Szkół Budowlano – Architektonicznych: technik geodeta, technik urządzeń sanitarnych, technik gazownictwa oraz dekarz i stolarz,
  - w Zespole Szkół Techniczno – Usługowych: technik dróg i mostów kolejowych, technik inżynierii środowiska i melioracji, technik elektroenergetyk transportu szynowego, technik energetyk, technik automatyk sterowania ruchem kolejowym, technik elektronik, technik teleinformatyk, technik informatyk, technik telekomunikacji, technik elektryk, technik elektronik,
  - w Wieloprofilowym Zespole Szkół: technik elektronik, technik informatyk, technik handlowiec,
  - w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących: technik elektryk, technik telekomunikacji i ślusarz,
  - w Zespole Szkół Techniczno – Ekonomicznych: technik mechanik, technik ekonomista, technik organizacji reklamy, technik teleinformatyk, kelner, technik handlowiec.
5. Oferta kierunków kształcenia dostępnych w powiecie tarnogórskim nie odbiega znacznie od sąsiednich powiatów i miast. Zawody znajdujące się w ofercie największej liczby powiatów i miast sąsiednich to w kolejności występowania: kucharz, technik informatyk, sprzedawca, mechanik pojazdów samochodowych, fryzjer, cukiernik i technik ekonomista. Zawody znajdujące się w najmniejszej ilości szkół w sąsiadujących powiatach i miastach to technik ochrony środowiska, fototechnik, technik analityk, technik mechatronik, technik cyfrowych procesów graficznych, technik eksploatacji portów i terminali oraz operator obrabiarek skrawających i monter elektronik. Zawód dostępny wyłącznie w powiecie tarnogórskim, biorąc pod uwagę sąsiednie powiaty to technik transportu kolejowego.
6. Bariery rozwojowe dla podniesienia jakości szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim we wszystkich szkołach są nieco podobne, ale dywersyfikuje je skala poszczególnych problemów. Uczniowie zdecydowanej większości szkół wskazują przede wszystkim na zbyt ograniczony wymiar praktyk zawodowych i zajęć praktycznych oraz niewystarczające, przestarzałe wyposażenie pracowni. Bardzo wielu uczniów widzi potrzebę odbycia kursów zawodowych. Wielu uczniów widzi również potrzebę zdobycia dodatkowych uprawnień, kwalifikacji niezwiązanych bezpośrednio z kierunkiem kształcenia, które mogą się okazać wysoce

przydatne na rynku pracy jak np. prawo jazdy kat. B, certyfikowane kursy językowe, komputerowe. Zdecydowana większość uczniów jest również zainteresowana odbyciem dodatkowych praktyk i staży zawodowych oraz udziałem w wizytach studyjnych u pracodawców. Zdobywaniem dodatkowych uprawnień i odbyciem kursów, studiów podyplomowych zainteresowani są również nauczyciele.

7. Technika, dla których powiat tarnogórski jest organem prowadzącym są wysoko oceniane w rankingach wojewódzkich i ogólnopolskich. W ogólnopolskim rankingu techników PERSPEKTYWY 2016 wśród 300 najlepszych techników w kraju znalazły się aż 4 spośród 9 techników, a w rankingu wojewódzkim wśród 100 najlepszych techników znalazło się aż 6 spośród 9 techników.
8. Analiza zawodów nadwyżkowych w powiecie tarnogórskim, jak i sąsiadujących miastach i powiatach oraz w województwie wskazuje jednak, że 4 najchętniej wybierane przez uczniów techników kierunki kształcenia to jednocześnie zawody nadwyżkowe zarówno w powiecie, jak i województwie. Analiza przeprowadzona w oparciu o Barometr zawodów 2016 wskazuje również na deficyt w powiecie tarnogórskim w zawodach, w których nie kształcą szkoły zawodowe, a kwalifikacje i uprawnienia do ich wykonywania zdobywa się na kursach i kursach kwalifikacyjnych. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku zawodów deficytowych, gdzie wymagane jest wykształcenie wyższe.
9. Analiza ankiet dowodzi również, że szkoły znacznie się różnią pod względem bazy dydaktycznej, wyposażenia pracowni praktycznej nauki zawodu, oferowanych praktyk i staży, oczekiwań uczniów wobec samej placówki.

Należy pamiętać o uświadamianiu młodzieży możliwości zatrudnienia, jakie stwarza im samo ukończenie szkoły zawodowej oraz jak ważna jest w przypadku niektórych zawodów kontynuacja nauki na studiach wyższych bądź zdobywanie dodatkowych kwalifikacji w zawodzie na kursach lub poprzez kształcenie ustawiczne.

Niekoniecznie i nie w każdym przypadku dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy będzie oznaczało likwidację danego kierunku, a być może jedynie ograniczenie naboru, a zwłaszcza modernizację oferty kształcenia polegającą na wzbogaceniu oferty o specjalistyczne kursy zawodowe, certyfikowane kursy językowe, kursy przygotowujące do egzaminów na studia wyższe, rzetelną kampanię promocyjną szkolnictwa zawodowego uświadamiającą rodzicom i uczniom gimnazjów, jakie mają możliwości bezpośrednio po ukończeniu szkoły.

Optymalnym rozwiązaniem dla racjonalnego rozwoju szkolnictwa zawodowego w powiecie tarnogórskim jest opracowanie przez dyrektorów placówek oświatowych programów rozwojowych szkół we współpracy z nauczycielami, uczniami, pracodawcami, przedstawicielami PUP oraz instytucji otoczenia biznesu działającymi w powiecie tarnogórskim. Programy rozwojowe szkół pozwolą na indywidualne podejście do szkolnictwa zawodowego w każdej z placówek oraz sformułowanie priorytetów rozwojowych w poszczególnych dziedzinach.

Oferta powinna być modernizowana i na bieżąco aktualizowana w oparciu o ścisłą współpracę z pracodawcami i przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu i przedstawicielami lokalnego rynku pracy, w szczególności z Powiatową Radą Rynku Pracy, w której kompetencjach leży zwłaszcza inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i produktywnego zatrudnienia w powiatach oraz składanie wniosków i wydawanie opinii w sprawach dotyczących kierunków kształcenia, szkolenia zawodowego oraz zatrudnienia w powiecie.

Działania, które należy podjąć zostały opisane w celach strategicznych, operacyjnych i kierunkach działań.

Celem nadrzędnym szkolnictwa zawodowego powinna być modernizacja oferty kształcenia zawodowego poprzez wprowadzenie nowych, perspektywicznych kierunków kształcenia oraz ograniczenie naboru na kierunkach nadwyżkowych zarówno w powiecie tarnogórskim i w regionie śląskim.

Konieczne jest ciągłe doposażanie pracowni zawodowych, by nauka zawodu stała się atrakcyjna i szkoły mogły sprostać wymaganiom rynku pracy. Uwzględniając sytuację na rynku pracy należy zadbać o otwarcie nowych pracowni zawodowych, w miarę możliwości wielofunkcyjnych. Ze względu na trudności w naborze, warto pomyśleć o otwieraniu klas wielozawodowych. Konieczne jest położenie nacisku na promocję szkolnictwa zawodowego, docierając zarówno do uczniów, jak i ich rodziców. Należy podejmować działania w celu pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na działalności placówek, np. ze środków Unii Europejskiej. Konieczne jest doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, aby mogli oni dostosowywać swoją wiedzę do zmieniających się potrzeb w procesie kształcenia uczniów.